Ingrid Thobois

Sollicciano

ROMAN

Çeviren: Aykut Derman

Yapı Kredi Yayınları

Ingrid Thobois 1980'de Rouen, Fransa'da doğdu. Afganistan'da Fransızca öğretmenliği yaptı. Endonezya'da gelişme projelerinde bulundu, Orta Asya ve Haiti'de radyo belgesellerinde çalıştı.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Moldavya, Azerbaycan, Gürcistan ve Kazakistan'da seçimleri izledi. Yurtdışında geçen 5 yıldan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Le roi d'Afghanistan ne nous a pas mariés* ile 2007'de İlk Kitap ödülünü, çocuk kitabı *Nassim et Nassima* (2009) ile de Saint-Orens Midi Pyrénées kitap fuarı, gençlik kitapları; Rillieux la Pape kitap fuarı, gençlik kitapları; Des grignoteurs Ruralivres bronz ve Reine Jeanne – Avignon okuyucu ödüllerini aldı.

Çeşitli edebiyat dergilerinde hikâyeleri yayınlandı. Halen, Fransa'da, çocuklara ve ilk gençlik dönemine yönelik yazı atölyeleri yapıyor.

Kitapları: *L'Ange anatomique* (2008), *Le simulacre du printemps* (2008)

Çocuk kitapları: *Tao et Léo* (2011), *Brunhilde d'en face* (2012)

İlk gençlik Kitabı: *Recto verso* (2012).

Aykut Derman 1942'de İstanbul'da doğdu. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'nde okudu. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde okutmanlık yaptı. 1970'ten bu yana çeşitli yayınevlerine, ansiklopedi ve dergilere çeviriler yaptı. Çeşitli konularda yetmiş civarında çevirisi var.

INGRID THOBOIS

Sollicciano

Çeviren:
Aykut Derman

Roman

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 3846
Edebiyat - 1090

Sollicciano / Ingrid Thobois
Özgün adı: Sollicciano
Çeviren: Aykut Derman

Kitap editörü: Ayşe Erdem
Düzelti: Ömer Şişman

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

Çeviriye temel alınan baskı: Zulma, Mayıs 2011
1. baskı: İstanbul, Mart 2013
ISBN 978-975-08-2499-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2011
Sertifika No: 12334
© Editions Zulma, 2011
Bu kitabın telif hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

Mermer dağı konuklarına teşekkürler...

Paul Blondel'e

O kadar ince ve kırılgansın ki
zaman zaman
sendeki bu saklı zenginliklerin nereden
geldiğini
ve karanlıkta oluşturulmuş o ipek yumağıyla
hangi oyunlar içinde yitip gittiğini
soruyorum kendime
birçok geceyi hangi akıl almaz aydınlık
için hazırladığını
senin de bildiğine kuşku yok

NICOLAS BOUVIER
Aşk Şarkısı I.

1

Marco, kulak tırmalayıcı madeni bir gıcırtıyla çektiği iskemlenin üzerine kendini bıraktı. Aynı anda on dört kişinin karşılıklı konuşmasını, yirmi sekiz sesi, gırtlak temizlerken çıkan gurultuların ve mırıldanmalarının sesini taşımak üzere yapılmış salonda oluşan saçma yankılanma o gıcırtıyı bir kat daha artırdı. İnsanların birbirine değecek kadar yakın olmak için üzerine kuvvetle yaslandıkları eşyalardan çıkan gıcırtılar ahşap gemi donanımlarının gıcırtısını anımsatıyordu. Mobilyalar, sırtlardan, omuzlardan, saçların arasından geçerek enselerde biraraya gelen ellerden oluşan yükselmiş bir denizde yitip gidiyordu. İnsanlar birbiriyle masaların yüzeyine çok yakın mesafede konuşuyor, sözcükler bir ağızdan ötekine, gergin uzatılmış ve ellerle dirseklerden kavranmış kolların oluşturduğu koridorlardan gidip geliyordu. Bir de, ağlamalar, kimi zaman gülmeler duyuluyor, görüşme odasındaki yarım saat sona erdiğinde ise koyu bir sessizlik oluyordu.

Norma-Jean'ın eli, parmakları avucunun uzantısına doğru yarı kapalı durumda, verme hareketi içinde donup kalmıştı. Bilek ekleminin üzerinde, derisinin hemen altında mavi-yeşil damarlar belirgin olarak görülüyordu. Marco'ya son yazısının fotokopisini uzatmıştı. O da kolunu uzatıp kâğıdı onun elinden yırtarcasına almıştı. Marco, buruşmuş kâğıt

elinde, uyandırdığı bu korku belirtisinden memnun durumda hareketsiz kaldığı sırada Norma-Jean korunma güdüsüyle kendini geri çekmişti. Norma-Jean'ın eline, parmak kemiklerinin düzgün biçimine, parmağındaki beyaz altın halkaya ve cila sürülmüş tırnaklarının uyumuna – görünür biçimde kalsiyum eksikliği belirtisi gösteren bu kişinin parıltısız beden uçlarına bakıyordu.

"Bir gün elimi de koparıp alacaksın!"

Norma-Jean, dudaklarında ölü doğmuş bir gülümsemeyle, dinginliğinin çevresindeki havayı ne ölçüde doldurduğunu bilerek ama bunu tartmaksızın ağır ağır konuşmuştu. Marco, onun bileğinin, önkolunun, kolunun, omzunun, boynunun dış çizgilerini izliyordu. Gözlerine kadar yukarı çıktı.

Şimdi, o sahne yeniden oynanabilir, yaptığı kaba hareket silinebilir, söylediği son sözler Norma-Jean'ın ağzına yeniden tıkılabilirmiş gibi, gözlerini ona dikti. Onu birkaç saniye daha süzdü, sonra elindeki sayfayı yelken şaklatır gibi havada şaklattı: Bir elin hareket ederken izlediği çizgi yeniden canlandırılamıyordu. Ancak duyulabilecek bir sesle, artık ona bakmaksızın, "gerçek dergi" ve "o berbat fotokopi" hakkında kınama yerine geçecek dayanaksız bir şeyler geveledi.

"Ama Marco! Tutukevine sert kapaklı hiçbir kitabı, hiçbir magazini, hiçbir dergiyi sokmadıklarını bal gibi biliyorsun!"

Norma-Jean'ın görüşme yerine gelmesinin onun gözünde rüya ya da karabasanın canlanmasından farkı yoktu. Kendisine getirdiği yazıyı okuyup bitirdiğinde, her defasında onun yüzüne daha yakından dairesel tükürükler saçarak konuşmaya başlıyordu. Sonra, özür dilemeyi beceremeden, kırıcı, genizden çıkan, çok cırlak, sakalı bitmemiş yeniyetmelerinkini andıran, her an tıkanıp kalacakmış izlenimi veren zorlamalı bir sesle kendini toparlıyordu. Marco iki devirli motorun çalışması gibi davranıyordu: Elinde olmadan çekilmez oluyor, hemen ardından pişman oluyordu. Özür dileyebilmek

için her şeyini vermeye razıydı, yeter ki bu özür, dünyayı geriye dönülebilir kılsın. O durumda yaşam, zamanı askıya alır, katiller yola gelir, ölüler mezarından kalkıp üstünü başını düzeltir, yakalarında kurumuş kan lekelerini temizler, göğüslerinde açılmış yara deliklerini tıkar, sonra gerektiği kadar geri adım atarak yaşamın başlangıcına dönerdi. Ne var ki o "özür" sözcüğü umulan etkiyi asla yaratamazdı. Çünkü Marco orada, dünyanın etkin alanının dışında kalan o yerde ufalanıp gittiği, mutlak sıfıra yakın bir sıcaklığa eriştiği için artık kimin kimden ne için, neden özür dilemesi gerektiğini bilemiyordu ve en büyük düşmanı zamandı – geriye doğru her zaman çok kısa olduğu gibi, ileriye doğru da her zaman çok kısa olan zaman.

Başka bir söz türetmek gerekirdi, dilenen şey ile verilen o basit şeyi aynı anda gerçekleştirecek, insana insanlar arasında bir geçit açacak parlak ve yeni bir söz. *Özür dilerim! Özür dilerim!* Paris'te ağzına kadar dolu bir kahvede bir kadın sesi, bir parça güzelliğin altında bir gülümseme... ne var ki Marco filmin ve kadın oyuncunun adını unutmuştu. Kadın esmerdi, onu çok güzel bulmuştu. Erkek, ağır hapis cezasına çarptırılmış, yirmi iki yıl hüküm giymişti. Suçunu kabul etmişti.

"Bir gün elimi de koparıp alacaksın!"

"Ama sen de benim tepemi attırmak için elinden geleni yapıyorsun, Norma-Jean!"

"..."

"Üstelik, böyle yapmayı sürdürüyorsun!"

"..."

"İyi de sen neden hiç sinirlenmiyorsun? Neden yumruğunu masaya vurmuyorsun? Sesini hiç yükseltmiyorsun? Yüzünü buruşturacak en küçük bir mimik yapmıyorsun!"

"Ben böyleyim."

"Ama kimse böyle değildir! Böyle olmanın olanağı yok!"

"Ne gibi?"

"Senin gibi!"

Norma-Jean iskemlesine gülümseyerek yerleşti. Yeni şapkasını düzeltti – etiketinde "kâğıttan yapılmıştır" yazıyordu. O hâki şapkayı satın aldığına memnundu, biçimsizdi ama gür saçlarının üzerine kalıp gibi oturuyordu. Şansı biraz yaver giderse onunla bisiklete binebilirdi; evden Empoli garına gitmek ve geri dönmek ya da Floransa'ya gidip gelmek için. Kenarları yeterince geniş olduğundan onu güneşten korurdu. Cilt uzmanları can sıkıcıdır. *Cilt solukluğu sağlık demektir! Özellikle sizinki gibi bir cilt!* Norma-Jean'a, vaktiyle sarışın olduğunu anımsatacak bu saçma sözlerden başka bir şey kalmamıştı. Çocukluğunda, güneşte kuruyan saçları birkaç saniyede beyaza dönüşüyor, derisinin üzerinde dil gibi uzayan tuz izleri kalıyordu. Silueti, kabarcıklanan denizin karşısında güneşten kıpkırmızı olmuş bacak ve kollarıyla belirginleşiyordu. Norma-Jean dimdik duruyordu, bir böcek kadar inceydi, açık renk gözlerini her şeyin ve herkesin üzerine dikmişti, küçük bedenini sonunda kabullenmişti, mayosunun sol omuz askısını ha bire düzeltiyordu – onu kendi dışındaki dünyanın kabullenmesi için yeterli saydığı iki parçalı bir mayosu vardı. Yoksa sağ omzundaki askı mıydı? Norma-Jean askıları hep karıştırıyordu. Yıllar geçtikçe saçları ve gözleri koyulaşmıştı; şimdi de elini uzattıkça çocukların dünyası ondan uzaklaşıyordu sanki. Cildi güneşte kızarmıyor, güneş ışınlarını hemen emiyordu; suya susamış toprak gibi. Güneşte birkaç dakika kalması omuzlarının, boğazının, sırtının bronzlaşması için yeterli oluyordu. *Sizin güneş sermayeniz hapı yutmuş!* Bacakları da bronzlaşıyordu ama o kadar iyi değil ve daha ağır. Öyle ya da böyle bacakları bedeninin en nefret ettiği bölümüydü: Varlığının uyum sağlanılması gereken, yer değiştirmek için gerekli ama güzel olmayan uzantısı. Çok kısalar.

Diz bölümü biçimsiz. Gereğinden fazla damarlı. Bir elektrik devresinden daha berbat, demet halinde bir sürü karmaşıklık. Annesi dizlerinden yeterince çekmişti. Genleri onu bundan muaf tutmayacaktı. Norma-Jean'ın bir omzu ötekinden biraz daha düşüktü. Artık tek parça mayolar giyiyordu. Şapkasını parmağının ucunda döndürdü. Bisiklete binmeyeli kaç yıl olmuştu? Mayo giymeyeli kaç yıl olmuştu?

"Livio senin günlüklerine bayılıyor, Marco! Günlük tutmayı sürdürmeni diliyor. Ona ayda bir iki sayfa göndermen gerekir, bir eleştiri, bir portre... Üslubunu, çözümlemelerini seviyor, sana güveniyor, seni bütünüyle serb..."

"Serbest! Hangi serbestlik, Norma-Jean?"

"... yaptığın seçmeler konusunda."

"Ne büyük bir lüks! Peki, ya kapakları genellikle sert olan kitaplar, onlar ne olacak? Ha? Onların bana sayfa sayfa fotokopisini mi çekeceksin?"

"Livio, o kitapların senin eline geçebilmesi için tutukevi yönetime resmen baş vuracak. Ne de olsa İtalya'nın en etkili yayıncılarından biri! Beni dinliyor musun?"

Marco tırnaklarını temizliyor, bu arada Norma-Jean'ın kanının donmasını bekliyordu. Attığı her yanlış adım edepsizlikle dolup taşıyordu. Onun, fazladan bir münasebetsizlik oluşturacak bir sözcük kullanmamaya çalışırken dudaklarını ısırdığını görmek için gözlerini kaldırması gerekmiyordu. Ona yanıt vermek için, yazıyı dört bir yanından çekiştirmeyi bitirmesini bekliyordu. Norma-Jean, patlayan alt dudağını işaret parmağıyla gizliyordu.

"Sen başka bir dünyada yaşıyorsun, Norma-Jean! Basımcılar ve kitaplar tutukevi yönetiminin umurunda bile değil, yazılar umurunda bile değil, Livio da, benim entelektüel gelişmem de hiç umurlarında değil! Bütün bunlarda bir anlam

bulan yalnızca sensin. Burada zamanın nasıl geçtiğini hayal ettiğin oldu mu hiç, Norma-Jean? Saniyeler katılaşıp akmaz olduğunda?"

"Her şeyi kafamda canlandırdım."

"Canlandırılması olanaksız şeyler vardır."

"Okudum."

"Her şey kaleme alınamaz."

"Ben bunun için buradayım, Marco!"

"Ne için?"

"Sana yardım..."

"Neye yardım?"

"..."

"Sen yaptığın okumaların iç yüzünü hissetmek için geliyorsun buraya, Norma-Jean! Parmaklığının arkasındaki canavarı, eldivenle iyice korunmuş elinle beslemek için!"

"..."

"Haydi! Öyle bakma bana, Norma! Özellikle öyle bakma; gözlerinin dibindeki saydam tabakanın üzerinde çizik halinde duran ve sonunda seni gerçekten yaralayacak o küçük mavi yansımayla bakma. Bana beyinsizlere özgü, gerçeğe boş vermiş birinin kararlılığıyla tatlı tatlı bakma. Gözlerini kocaman aç Norma-Jean! Gecelerine yaraşan, açtığı pelerininin altına alarak sana kadınlara özgü şeyi verecek, çocuk doğurmanı sağlayacak, kendi adına uygun bir şair arıyordun sen! Oysa gittin, senin aynı zamanda karabasanın olan o düşlere en ters düşen, en gerici adamları buldun. Art arda gelen o adamları o şairin yerine koydun. Denizcin seni mahvetti. Sen de kocanı mahvettin. Ve her perşembe, zaman yaklaştığında, benim için aynı bulantı, midemi kilitleyen o durum söz konusu oluyor, biliyorsun. Bilmiyorsun! Bundan vazgeçebilirim. Dayanamıyorum artık! Ve her perşembe sen ve ben, kendimizi gardiyanların yumuşak bakışları altında buluyoruz."

"..."

"Norma-Jean, kimi zaman içimden seni boğazlamak geliyor."

Ve Toscana'da yaşamak, orada güneşte kalmamak için ne yapılır? Kâğıt şapka, Norma-Jean onu daha o sabah Floransa'dan, trenden indiğinde Santa Maria Novella garından almıştı. Bir gar şapkası. Ruhsuz. Donuk. Ama bir sürü ayakkabının ortasında tek başına duruyordu. Satılması için mi oraya konmuştu? Şapkanın küçük düğümünü seviyordu, bir şeridin ucunda ensesinin üzerinde sallanan boncuğunu, Jane Austen tarzı. Şapka konusunda şanslıydı: Hepsi ona yakışıyordu.

Norma-Jean vaktinde gelmiş olsaydı, o şapkayı asla deneyemeyecekti, deneyemediği için de asla satın alamayacaktı, o durumda Marco'nun karşısında kendisine nasıl hava verecekti? Ama o erkenciydi, çok erkenciydi, her zaman öndeydi, kimsenin olamayacağı kadar erkenci. Erkenci olmanın bu kadarında neredeyse hatalı olmaktan söz edilebilirdi, ne var ki Norma-Jean hiç hata yapmıyordu. Geç kalma düşüncesinden nefret ediyordu. Sollicciano tutukevine saat onda gitmek için Empoli'de 6.01 trenine biniyordu, o tren onu saat 6.38'de Floransa'ya, Santa Maria Novella garına götürüyordu. Oraya varınca, Sollicciano'ya kalkan ilk otobüsü bekliyordu. Otobüs saat 9.30'dan önce oradan geçmiyordu.

Garda, Norma-Jean kollarında içi zaman dolu büyük bir çantayla ilerliyor, ara sıra çantayı bir omzundan ötekine alıyordu. Kısa adımlarla yürüyor, çatlak döşeme taşlarını – beyaz taşları bir yana, şarap tortusu rengindekileri öteki yana ayırarak sayıyordu – başka renkte olanları da onlarla birlikte sayıyordu, sonra iki sayıyı topluyor ama taşların toplam sayısını asla bulamıyordu. Bunun üzerine, ikincileri, güvercinlere yem atar gibi şuraya buraya dağıtarak yeniden saymaya başlıyordu.

Sabahın o saatinde yalnızca Cristallo açık oluyordu. Norma-Jean orayı biliyordu, her perşembe yaşlısıyla genciyle aynı erkekler, aynı kadınlar, dirseklerini yuvarlak ve yüksek bir masaya dayayıp aynı telaş içinde sigara tüttürürken ya da bir şeyler kemirirken gazeteye donuk bakışlar atarak ayakta kahve içiyordu. Onların da kendisini tanımadıklarını umut ediyordu. Kalkıp işlerine gidiyorlardı, Norma-Jean de onlara imreniyordu. Çöreklerini böreklerini ağızlarına tıkıştırıp bir yudum kahve ile midelerine indirmelerindeki telaşa bakılacak olursa, gidecekleri yere erken ya da geç gitmeyen, tam saatinde orada olmayı bilen dakik insanlar oldukları anlaşılıyordu. Bürolarına vardıklarında, zaman kayması yaşamıyorlardı hiç. Yaşam çarkları dönüyordu; çatışma ya da kararsızlığın hiç olmadığı bir koreografi.

Norma-Jean düzenli bir kadındı: Hazırlanması için kaç dakika gerektiğini biliyordu – uyanma, duş alma ve giyinme dahil. Evinden Empoli garına, sonra Empoli'den Floransa'ya trenle gitmek için, daha sonra da Santa Maria Novella'daki Sollicciano'ya otobüsle gitmek için gereken zamanı da saniyesi saniyesine biliyordu. Ne var ki gerekli zamanın hep beş katını hesaplıyordu. Bunun nedeni, her perşembe Floransa garında rastladığı, dünyanın karmaşası içerisinde yüzer gibi kendinden emin dolaşan insanların tersine, Norma-Jean'ın yaşamın iyi ya da kötü tüm rastlantılarını da hesaba katmasıydı. Başına gelebilecek bütün felaketleri önceden hesaplıyordu; daha önce yaşamış olduğu felaketleri ve başına hiç gelmeyecek olanları. Yaşam yolları diken doluydu ve o dikenlerden birine kaçınılmaz olarak takılacağını düşünüyordu – olasılık hesabı. Yaşam, birbirinin üzerine devrilen domino taşlarından başka bir şey değildi ve Norma-Jean, günün ilk adımını zamanında atmazsa bunun kendisine nelere mal olacağını biliyordu. Aynı şekilde, el çantası her zaman, daha çok ilk yardım malzemeleriyle tıka basa doluydu. Omuzlarından biri

ağrımaya başladığında Norma-Jean erkekleri kıskanıyordu ama bunu onlara sezdirmiyordu. Onların kadınlardan daha zeki olduğunu düşünmüyordu. Erkeklerin kadınların üzerinden dinlendiğini düşünüyordu. Kadınlar olmasa, erkeklerin de omurga kayması yaşayacağını düşünüyordu.

Cristallo'da kuyruk beklerden sinirine dokunan insanlara sırasını veriyor, onlar da ona şaşkınlıkla teşekkür ediyor, böylelikle çevresindeki küçük dinginlik alanını her fırsatta ikiye katlamış oluyordu. O saatte garda yalnızca iki tür insan vardı: işçiler ve kronik uykusuzlar; bunlar, resmen hasta sayılan ve röntgen çektirmek için düzenli olarak kliniklere giden kişilerdi. Bunların kalbinde kırk sekiz saat boyunca yeşil bir sinüzoidal oluşturuluyor, soluk almalarındaki ritim bozukluğu kaydediliyor, böylelikle yıllardan beri düş görmelerini engelleyen, onları güvenlik supabı olmayan gri bir bölgeye hapseden şey keşfedilmeye çalışılıyordu. Deliler, gecenin kendilerine artık yardımcı olmadığı bitkin insanlardır.

"Ne arzu etmiştiniz, bayan?"

Norma-Jean, giriş kapısına yakın, yarısı içeride, yarısı dışarıda duran masaya dirseklerini dayadı ve kapuçinosunu karıştırırken dünyanın tutarıklığını izledi. Köpük halinde fincanın üzerine çıkmış olan sütün kreması kahvenin içinde asla tam olarak erimiyordu. Saçları hâlâ ıslak insanlar Cristallo'nun önünde, hareket edecek her trenin belirtisi olarak garda dört nala koşuyordu; erkekler arkalarında duş jeli, kadınlar da şampuan kokularını sürüklüyor, bu kokuların hepsine, henüz tam olarak uçmamış kaba kokular karışıyordu. Gömlekler pantolonların içine girmek için trenleri bekliyordu. İşyerine kadar giden yolda yerlerini düz ayakkabılara bırakmış topuklu ayakkabılar çantalarda şişlik yapıyor. Gözler, uykuyu torbalamış göz çukurlarının içinde manşet düğmeleri gibi küçülüyordu, çarşaflar yanakları çizik çizik etmişti, sigara tiryakileri yumruklarını ağzına götürüp boğa-

zını temizliyordu, giysilerini ters giymiş bazı küçük çocuklar, gecelerini Formula 1 arabası gibi sürülen pusetlerin içinde bitiriyorlardı.

Norma-Jean kahvaltısını bitirmişti. Saat henüz 6.30 olmamıştı. Cristallo'daki kadın garsona teşekkür edip selam verdi. Otoyolun girişinde yavaşlamış ama yeniden hızlanmaya hazır bir sürücü gibi, dışarıdaki insan kalabalığının arasına katılmak için elverişli bir akış bekliyordu. Hayhuyun içine daldıktan sonra, adımlarını ötekilerin adımlarına uyduruyor, duruma göre yavaşlayıp hızlanıyor, ileri doğru seğirtiyor, önünde kendine rehberlik edecek bir balık yakalıyor ve duruncaya kadar onun peşini bırakmıyordu. Alenen. İnsanlar, biletlerini zımbalatmak için sıkışık bir geçide giriyorlardı. Elinde geçireceği herhangi bir bilet bulunmadığı için Norma-Jean kenara çekilip çantasının ceplerini karıştırarak bir tavır alıyordu. Çantasından bir cep telefonu çıkartıp ona cevap verirmiş gibi yapıyor, elini kulağına kapatıyordu.

Kimse ona dikkat etmiyordu. Ne var ki ayağa dikilmiş olarak hareket eden, yeterince uyumadıkları açıkça belli olan ve yalnızca yataklarını düşünen tüm o insanların karşısında Norma-Jean suçluluk duygusuna kapılıyordu. Kendi artı-zamanını onlardan saklamaya çalışıyor, olanağı olduğu halde daha fazla uyumamış olmaktan utanç duyuyor, öncelikli hedefinin şapka satan bir ayakkabı mağazasının açılmasını beklemek olmasından sıkılıyordu. Norma-Jean sonunda, birbirine yakın iki hareket saati arasında ıssız kalan Cristallo'ya geri döndü. Bu kez kendine, ölüyü bile uyandıracak bir ristretto* ısmarlayıp içine üç küçük paket şeker atarak yumuşattı. Şekerler sıvının içinde erirken, bazı insanların kendi yorgunluklarını başkalarına, komşusuna çocuğunu emanet eder gibi emanet edebileceği, yaşantıların başka yaşantılarla değiştiri-

* Ristretto: İtalyanca, koyu, sıkı anlamına gelir. Koyu espressoya verilen isim. (ed.n.)

lebileceği ve birinin dinlenmesinin herkesin işine yarayabileceği kusursuz bir dünya düşlüyordu.

Bir hoparlör, tükürürcesine bilgi saçıyordu. Saat 7.08'deki Luca treni otuz sekiz dakika rötar yapacaktı. Spezia treni ise iptal edilmişti. Norma-Jean kendine, sesi İtalya'nın tüm garlarında anons edilen bu haberleri teybe kaydedilen kadının gözlerinin ne renk olduğunu sordu – o sesin yapay olarak oluşturulmadığını bir yerde okumuştu. Saat şimdi yedi olmuştu. Ayakkabı mağazası saat dokuzda açılıyordu. Ve bir kez daha, günlerden perşembeydi.

2

Marco dizgi yanlışlarını ilk bakışta yakalıyordu, eksik ya da fazla arayı, bir paragrafın arka sayfaya sarkmış son satırını veya bir sayfa öncede kalmış ilk satırını. Metninden çıkarılmış en önemsiz bölüm bile onu küplere bindiriyordu, öyle ki gardiyanlar kimi zaman yarım saatlik süre bitmeden görüşmeyi kesmek zorunda kalıyordu. Norma-Jean, Marco'nun yeni yayımlanmış metni elekten geçirdiği o andan korkuyordu.

Yazmak. O konuda ona ısrar eden o olmuştu. Marco önce reddetmişti: Bilgiç bir tutuklu haline gelmek ve Norma-Jean'ın ona yardım ettiği için kendisini takdir etmesi olacak şey değildi! Yardım etmek. Bütünüyle yok olmaktan kurtulmak, beyaz üzerine yazılmış siyah sözcükler aracılığıyla yaşayanların dünyasına sızmak. Marco'nun yazıları dergilerde yayımlandığında, şu masum varsayılan tüm insanların yolunun geçtiği gazetecilerde, kitapçılarda özgür insanların elinin altında olacaktı. Yazmak: dağılmaya karşı bir siper. Marco'nun soyadı bir yerlerde, paltoların cebinden dışarı taşarak, bistro masalarının üzerine konarak, yatak ucuna bırakılarak iz bırakacaktı. Okuyanı çok az olacaktı, o ad kimseye hiçbir şey ifade etmeyecekti. Ne var ki onun adı olacaktı, onun benliğinin Sollicciano'dan dışarı sıvışmış kendisinden bir parçası olacaktı.

Marco, dışarıdaki dünyayı kafasında net olarak canlandırdığında bu yazıların tek fikrinin bile tutuklu olmanın yükünü ağırlaştırdığını Norma-Jean hayal edemezdi. Herkesin gelip geçtiği, bol alışveriş yapılan, gürültülü patırtılı sokaklarda dergilerin dükkân önü tezgâhlarının, masaların üzerine yığıldığını düşlüyordu. *Başka Melek* ete kemiğe bürünüyor ve içeri tıkılı olmanın her gün biraz daha yok ettiği Marco'yu sıkıntı kaplıyordu. Norma-Jean'a, yaşama dört elle sarıldığını, *büyük plan*'ını ona sürekli anımsatarak anlatıyordu. O ise, gözlerinin derininde parlayan sarı bir parıltıyla ona hâlâ yazmaktan, hep yazmaktan söz edip duruyordu; buysa Marco'nun keyfini kaçırıyordu.

Marco, kaleme aldığı yazıyı, şerefi söz konusuymuş gibi ve sanki *büyük plan*'ı kendi kafasının ürünüymüş gibi inceliyordu. Yapılmış bir vuruş hatası ona, kendisine yapılmış bir hakaret gibi geliyordu. Kendisine haber verilmeden yapılmış bir çıkarma, ona adaletsizliklerin en büyüğü gibi geliyordu. Metinleri onun yüzü, bakışı ve derisi haline gelmişti: Onun dünyaya sergilediği tek yüzey onlardı.

Norma-Jean ona kaygıyla bakıyordu. Sayfaları masanın üzerine bırakırsa, kendini onun tatmin olduğu varsayımının vereceği zevke kaptırabilirdi. Ama Marco şimdilik okumayı sürdürüyordu ve Norma-Jean onun aradan geçen bu kadar zamana karşın sakin görünmesine şaşırıyor, yüzünde belirecek öfkeli bozulmayı kolluyordu. Ellerinin titremesini, kasılmanın getireceği solgunluğu ve sayfaları çevirirken ne ölçüde sinirli davrandığını gözlüyordu. Rahatlatıcı ama, bir o kadar da korkunç olan öfke patlamasını hem bekliyor, hem de bundan korkuyordu: O durumda gardiyanlar –gerekirse güç kullanarak– Marco'nun sesini kesip onu sakinleştirecek, hemen hücresine götürecekti. Ne var ki kudurganlığı, *büyük plan*'ının ötesinde, onun yaşama inadını kanıtlamış olacaktı!

Marco, kâğıt öbeğinin kenarlarını ağaç masanın yüze-

yine vurarak düzeltti. Öbeği, yüzü masaya gelecek şekilde bıraktı ve çapraz olarak kavuşturduğu parmaklarının altında korumaya aldı. Parmakları, her eklemin üzerinde çıkmış koyu renk kıllar yüzünden birbirine bağlanmış gibi duruyordu. Norma-Jean'ın bildiği kadarıyla bedeninin öteki bölümleri –önkolları, boyun başlangıcı, ensesi, bilekleri– kılsızdı. Bunun kendisini iğrendirmemesine zaman zaman şaşırıyordu.

Bu kez her şey yolunda gidiyordu: dizgi yanlışı yoktu, hoyratça çıkarmalar yapılmamıştı. Marco'nun tırnakları temizdi, törpülenmişti. Onu gülümserken hiç görmemişti. Marco onu dikkatle süzmeye başladı. Her perşembe, metinlerini inceden inceye incelediği gibi, onu gözleriyle tepeden tırnağa süpürüyordu: Hata, özellikle de yalan yakalamaya çalışan Engizisyon yargıcından farkı yoktu. Onun gözlerinin kalburundan geçtiği süre Norma-Jean'a sonsuz uzun geliyordu. Tek bir söz etmiyordu. Bir görüşme yerinde bulunduğunu ve yalnızca bu durumun kendisini gülme noktasına getirmeye yettiğini düşünüyordu. Ne var ki bu sessiz giriş aşamasında Marco ile hiçbir iletişim kurulamazdı.

"Nasıl?"

Bu soruyu sık sık soruyordu. Norma-Jean ona, dinleyeceği şeyi ezbere bilen bir çocuğa masal anlatır gibi, üzerinde duyarlılıkla durduğu ayrıntıların üzerine basarak, imgelemini daha kolay harekete geçirecek noktalar söz konusu olduğunda durarak, dinlediklerinin tadına varmasını, özellikle içinde istek uyanmasını sağlayacak zamanı ona tanıyarak, sözünü sürdürmek için onun sabrının sınırına varmasını bekleyerek yanıt veriyordu. Marco'ya dergiyi anlatıyordu. Önce dışını: Sert, gri renkli, kare biçimli, kıyıları koyu yeşil pervazla çerçevelenmiş kapağını. Sonra, italik harflerle basılmış başlığını: düz çizgi olarak basılmış *Başka Melek* yazısını, onun altında sayısını ve mevsimi –üç aylık bir dergiydi–, sonunda da o sayıya katkıda bulunanları. Marco'nun adı alfabe sırasına

göre sık sık başta yer alıyordu. Norma-Jean ağır ağır, tatlı bir sesle, Marco'nun kendisine saldırmadığı o soluklanma anını olabildiğince uzatmaya çalışarak konuşuyordu. Bir ayrıntıyı unuttuğunda Marco onun sözünü neredeyse kibarca kesiyordu. Buna karşılık, anlattıklarına bir şey eklediğinde bu hareketini bir daha asla yinelemiyordu. Norma-Jean, Marco'nun saplantılı katılığını bildiğinden, anlatış biçimini değiştirmeye asla cesaret edemezdi. Anlatısına yaptığı ilk sadakatsizlik onun gözünden kaçmıştı. Norma-Jean ise bunun farkına hiç varmamıştı. Marco, gardiyanlar tarafından uzaklaştırıldığında geri dönüp ona şunu söylemişti:

"Görüyorsun işte, ben onu bu şekliyle dinlemeyi seviyorum!"

"Neyi?"

"Senin dergi öykünü!"

İnsanı buz gibi eden cinsiyetsiz sesiyle "öykü" sözcüğünün üzerine bastırmıştı.

Marco, Floransa'daki Sollicciano tutukevine geldiğinden beri, insanlık ölçeğinde düşünülebilecek en aşağı yurttaş düzeyine indirildiğinin farkına varmıştı. Sırtına yönetmeliklere uygun bir giysi giymişti. Saçları tıraş edilmişti. Saç tutamları yere düşüp yayıldıkça eski çehresi sessizce silinip gitmişti. Sonra, yastığı, battaniyesi ve teneke tepsisiyle bir hücreye gitmiş, içerideki üç tutuklu onun hücreye girişini tek bir söz bile söylemeden izlemişti.

İnsanın insanlığını parçalama girişimi başlıyordu: Kınanması gereken kitle tekbiçimleştiriliyor, her birey öteki suçlularla benzer kılınıyordu. Yakında ilk kimliğin yerini alacak bir sicil numarası verilecekti. Tutuklanması sırasında tutuklunun üzerinden çıkan ve pek de önemli olmayan öte beriler alınıyordu. Madeni bir elli kuruşa, yarı içilmiş bir sigaraya el konuyor, bu gülünç eşyalar bir kutunun içine konup tutukevinden çıkacağı gün kendisine geri veriliyordu: Böy-

lelikle, yeryüzündeki varlığı neredeyse sona erdirilen kişi, yakınlarının yıllar önce ona verdiği şeylerin tamamını anımsayıp doğrulamak durumunda kalıyordu. Küçücük nesneleri, geçen zamanın benliğinde oluşturduğu korkuyla, şaşkınlık uyandıran nükteyle, uzun zamandan beri dışlandığı, içinde yer almaya isteği de olanağı da kalmamış büyük maça yeniden nasıl katılacağını kendine sorarak yeniden keşfediyordu. Gardiyanlar, bir daha dönmemek üzere çıkıp gitmesi için kapıyı açtıklarında tutukluya iyi günler diliyorlar mıydı? Hâlâ yaşamakta olduğu korkusuyla birdenbire onlarla yüz yüze gelen ve sendeleyen o insanı gözlemlerken ona gülümsüyorlar mıydı?

Marco, tutukevi yönetiminin mantığını kabullenmeyi yadsımıştı. Sollicciano'da tutuklulara, belirli bir uzunluğu aşmamak kaydıyla tırnak törpüleri, elektrikli ve asitli bileşenlerden oluşan radyolar, diş fırçaları, fasulye konserveleri ve armut kompostoları getirilmesine izin veriliyordu. Ama bezelye yasaktı. Kürdan yasaktı. Kaplaması sert cisimlerden yapılmış herhangi bir şey de öyle.

"Yeni mi bu? Çok iğrenç!"

Marco'nun bu saptaması üzerine, şapkasını karnına bastıran Norma-Jean'ın içinden kahkahayla gülmek geldi. Marco onun davranışlarına zamanla alışmıştı: Bu kadın neşe içindeyken gözyaşına boğulabiliyor, onun sert dokundurmalarına şaşkınlık uyandıracak biçimde tepki veriyordu. Onun kendi içine kapalı evreninde tüm heyecanlara yer vardı. Kimi zaman içinden, Marco'yu kendi dünyasına davet etmek, ona neden güldüğünü, neden ağladığını anlatmak geçiyordu. Ne var ki o, Norma-Jean hakkında hiçbir şey bilmek istemiyordu. Her perşembe oraya gelmesini ondan asla istememişti. Onun henüz taze olan boğazından neşe ya da umutsuzluk lavının fışkırmasına ilgisiz kalmayı seçmişti. Kaç yaşında olabilirdi? Marco'nun soğuk duruşu karşısında Norma-Jean gülme

ya da ağlamasını durduramazdı. Gardiyanlar, bir iki haftaya bir aşk ya da ayrılık sahnesine tanık olacaklarını kestirdikleri için göz ucuyla onları gözlüyorlardı.

"Çok üzgünüm! diyordu boğulur gibi ve iki yandan çenesine doğru sakal gibi uzanan peruğunun uçlarını top top ağzına sokuyordu."

Marco'yu tanıdığında, Norma-Jean'ın gür siyah saçları, koyu ve ağır örgüler halinde yüzünün çevresini sarıyordu – deniz yılanları. Caravaggio'nun Masası'nı andırıyordu. Bugün, çok kısa kesilmiş, beyaz saçları vardı.

"Marco, bu geceki fırtınayı duydun mu?"

"Duydum."

Yakalanmış, kelepçelenmiş ve Floransa'ya gönderilmek üzere iki aynasızla birlikte uçağa bindirilmişti. Kimlik belgelerini almışlardı. Havaalanında yapılan her kontrolde belgeleri onun yerine onlar gösteriyor, sarı çizgilerin dışına çıkmasına hiç izin vermiyorlardı. İlk kontrolde Marco güdüsel olarak konuşmuştu. Bir kelepçe kesiğiyle derhal susturulmuştu.

Marco, sinirli bir hava içinde, bir fotoğrafın içine giriyormuş duygusuyla, kendisine ait olamayacak bir olayın seyircisi olarak Sollicciano'nun eşiğinden içeri adımını atmıştı. O zamana kadar tutukevi hakkında bildiği şey, onun yalnızca dış duvarlarıydı. Birçok kentte, çoğunlukla nezarethane olan, küçük, postane ile pazar meydanı arasına sıkışmış, kimi zaman cephesine renkli boya vurulmuş o yapılardan birinin önünden geçtiği olmuştu. Marco ayrıca, "bağıranlar"ı, hani şu içeri tıkılmış yakınlarıyla bağırarak dışarıdan iletişim kurmaya çalışan insanları konu alan bir fotoğrafçının çektiği resimle çok ilgilenmiş olduğunu da anımsıyordu. Bağırmaktan derisi yırtılacak hale gelmiş, orada olmayana doğru yönelmiş, çene-

leri düşecek gibi gerilmiş o erkek ve kadın yüzleri gözünün önünde net olarak canlanıyordu. Ne var ki Marco o yapının tam ortasında olabileceğini hiç öngörmemiş, orada, duvarlar arasında bulunabileceğini hiç düşünmemişti.

Marco, Sollicciano'nun kapısı üzerine kapatıldığında Flora'ya telefon etme arzusu duymuştu! Sayı hafızası olmadığından, numarasını hatırlayamadığı için çok üzülmüştü. Aynasızlar ondan soyunmasını isterken Marco ona yüksek sesle bir şeyler söylüyordu. Boyunu ölçmüşler, kilosunu tartmışlar, ağzını açmasını, dilini çıkarmasını buyurmuşlardı ona. Saydam lateks eldivenli eller gözkapaklarını kaldırmış, çenesini açmaya zorlamış, dişlerinin iç tarafını parmakla yoklamıştı. Öne eğilip öksürmesini, bir daha, bir daha ve daha güçlü öksürmesini istediklerinde bir baş dönmesi hissetti. Gerilmiş bacaklarının arasından polise tersten bakarken ve her öksürüşünde büzüğü açılırken birdenbire Flora'yı öldürdüğünü anımsamıştı.

Marco hücredeki ilk gecesinde gıcırdamayan, sağlamlığı onu şaşırtan bir yatakta yatmıştı. Hemen uykusu gelmişti. Gırtlak temizleme sesleri de, birlikte kaldığı tutukluların konuşmaları da, koridordaki gardiyanların ayak sesleri de onu uyandırmamıştı. Derin, olabildiğince uzun bir uyku çekmişti. Sonunda onu uyandırmışlardı. Hastalık durumu dışında, öğünleri atlamak yasaktı. Kahvaltı zamanı gelmişti. Koridorlardan bağırmalar geliyordu. Kapılara güm güm vuruluyordu. Marco belki de on saat uyumuştu ama hiçbir şey anımsamıyordu. Hâlâ yorgundu. Gün içinde de uyumasına ses çıkarmayacaklarını ümit ediyordu ama bundan emin değildi. Suçunun cezasını ödemeye başlamak zorunda kalacaktı, oysa uyumak unutmaktı, düşlerin, anıların dokusunu birbirine karıştırmak, yörüngelerini birbiriyle kesiştirmek, dünya bozyapını bozup keyfine göre yeniden yapmaktı. Ne var ki Marco'nun durumundaki insanların kendi keyfine göre dav-

ranması söz konusu değildi! Her şey çok çabuk olup bitmişti... Ne yaparsa yapsın, Marco açıklayacak hiçbir şey bulamamıştı. Kendi davasına yabancı kalmış, boşluktaki bir fanusun içine tıkılmıştı: Belleği çatlayacak kadar dolu olan ama konuşma yeteneğini yitirmiş bir kişi.

Marco geceler boyunca hep aynı düşü yeniden yaşıyordu. Gördüğü düş gerçeğin üzerine yapışmıştı, gerçeğe o kadar yakındı ki Marco her şeyden kuşkulanabilirdi. Tükenmiş halde uyanıyordu. İşlediği cinayet, olayın akışı içinde kaslarına ve sinirlerine işlemişti. Gözetleme ekranında yüzü buruşuk görünüyordu. Birkaç dakika sonra göğüs kafesinin düzenli inip kalkması Marco'nun uyuduğunu gösteriyordu ama yumruğunu o kadar sıkıyordu ki kan elinden çekiliyordu.

İlk sabah uyanmakta zorluk çekmişti. O zamana kadar yatağının üzerinde hep başarılı bir karın kası gerilmesi ile gergin olarak doğrulmuştu. Ne var ki bedeni artık onun buyruklarına yanıt vermiyordu. Eklemleri alev almış gibiydi. Uzun uzun gerinmiş, sağa sola büktüğü kalçasını hafifçe kıtırdattı. Sonra, sırt kaslarına zarar vermemek için dikkat ederek iki yana eğilmişti. Bedeninin ağırlığını taşıyabilmesi için topuklarını da biraz ısındırması gerekmişti. Topuklarını sağa sola çevirmişti, iki kez sola, iki kez sağa. Akciğer petekleri kırt etmişti. Marco ancak bundan sonra ayağa kalkabilmişti. Yaptığı ilk hareket eliyle kafasını sıvazlamak olmuştu. Kafasındaki engebeleri eliyle algılamaya alışık değildi. Parmaklarının altındaki yara izleri ona geçmişi anımsatıyordu. Nasıl olduğunu anımsamak için parmaklarını yaranın üzerinde uzunca bir süre tutmuştu. Aklına hiçbir şey gelmediği için ona her hikâyeyi yakıştırabilirdi: Burası çocukluk ve bisikletten düşme, şurası delikanlılıkta bir kavga, en yenisi alçak kapılı bir pervaz.

Gözetleme kameraları o ilk gece meydana gelen değişimleri kayda almış mıydı acaba? Ertesi sabah Marco'nun, kapı-

nın çelik yüzeyi üzerinde yansıyan o kır saçlı, kendisine her çizgisiyle benzeyen adamın kim olduğunu anlaması epeyce zaman almıştı.

"Müthişti! Gök gürültüsünün çıkardığı sese bayılıyorum!"

"Daha önce de gök gürültüsüne bayılırdım..."

"Artık bayılmıyor musun?"

Norma-Jean, gardaki insanlar da yağmuru duymuşlar mıydı ya da artık duymuyorlar mıydı ya da yağmur sesini artık sevmiyorlar mıydı, bunu kendine soruyordu.

... ne var ki yağmuru sevmesi için insanın bir evi olması gerekiyor, Norma-Jean.

3

Norma-Jean, Çıkarma'dan* birkaç ay sonra, Calvados bölgesindeki Saint-Laurent-sur-mer'de doğmuştu. Birinci sınıf öğrencilerinin zorunlu tutuldukları giriş derslerinin dışında, özel hayatı ile eğitimi birbirine hiç karışmamıştı

İnsanoğlunun tarih denen panayır alanında oradan oraya sürüklenip durduğu düşüncesini açıklamak için kendi adından daha iyi bir gösterge bulamamıştı: Bekâr olan annesi, Müttefiklere, özellikle de bir Müttefike teşekkür borçlu olduğunu belirtmek için ona iki sözcükten oluşan, Anglosakson bir ad vermişti. Paraşütle atlayan Amerikalı, evin bahçesine düşüp yaralanmıştı. Annesi ona bakıp iyileştirmiş ve evinde, kalması gereken süreden biraz uzun ağırlamıştı. Amerikalı, savaş sonunu onun kolları arasında geçirmişti. Almanların teslim olduğu gün, arkasında henüz konuşmayan bir bebek ile artık konuşmayan bir genç kadın bırakarak ortadan kaybolmuştu.

Norma-Jean'ın çocukluğu, okul arkadaşlarına adını sürekli tekrarlamak, hecelemek ve doğrulamakla geçmişti. "Jean" Fransızca'da erkek adıydı ama İngilizce'de kızlara verilen bir addı. "Cin" olarak söyleniyordu ve bu durum onun

* İkinci Dünya Savaşı sırasında, Müttefik kuvvetlerinin 1944 Haziran-Eylül ayları arasında yaptığı Normandiya Çıkarması'ndan bahsediliyor. (ed.n.)

yaşamını zorlaştırıyordu: Burada "cin", öte yanda "pantolon". Erişkin olduğunda aldığı ilk karar adını kısaltmak oldu.

Adının nereden geldiğini anlatmadan önce, öğrencilerin onun hakkında başka romantik öyküler uydurmaya zamanları oluyordu: Norma-Jean Amerikalı olmalıydı, kesinlikle de de New Yorklu. Orada yaşayan bir Fransız yazara âşık olmuştu. Hemen doğan o tutku gelişmiş, sürekli bir aşka dönüşmüştü. Madam Vasseur'ün sol yüzük parmağındaki yüzük bu varsayımları tümüyle güçlendiriyordu.

Norma-Jean dersine her zaman saatinden önce başlıyordu. Öğrenciler sınıfa tek tek giriyordu. Vaktinde gelenler kapıyı gönül rahatlığıyla, geç kalanlar ise sıkıntıyla açıyordu. Ve içeri girdikten sonra hepsi kapıyı, tedirginlikle pek az ilgisi olan, biraz hayranlık, daha çok da adını pek iyi koyamadıkları, çatlak dudağa damlayan bir damla limonun uyandırdığı etki benzeri bir duygu içinde, son derece dikkatli kapıyordu. Norma-Jean, her öğrenci gelişinde sözlerini saniyenin yirmi dörtte biri kadar bir süre için askıya alıyordu. Öğrenciler başlarını omuzlarının arasına bastırmış durumda, özür niyetine bir şeyler mırıldanarak içeri giriyor ve başları eğik, boş olan ilk sıraya ilişiyorlardı. Norma-Jean'ın sözleri çevresinde oluşan sessizlik, ders yılı ilerledikçe daha da mükemmel hale geliyordu. Sesi havada, dinleyicilerin içinden geçtiği galeriler oluşturuyordu. Ses, dar bir kanaldan sözcüklerin taşıyıcılığı olmaksızın yayılıyormuş izlenimi uyandırıyordu. Zekâ, boşluğu yontup biçimlendiriyordu. Öğrenciler onun dudaklarından, yoğunluk ve müzik haline gelmiş olan şeyi okuyordu.

Felsefenin tek bir konusu vardır: Zaman. Düşünce tarihi, bu tek eksenin çevresinde dönen bir çark oluşturur. İnsanın kafasını meşgul eden her düşünce birbiriyle bu düğümün bulunduğu yerde buluşur. Yaşam, bizim tek sonsuzluğumuz olan motiflerle bezenmiş, az çok geniş bir kumaşın düşüşü olarak özetlenebilir.

İlk on yıl bize, çocuklar için, mide bulandıracak kadar tatlan-

dırılmış bir kaşık antibiyotik kadar uzun ve yoğun gelir. Tadı ağzımızda kalır, zaman zaman da genzimize yükselir. Omuzdan omuza dolaşan, etten ve kemikten oluşmuş bohçayı andıran, izleyeceği yörüngeden habersiz bir küçük yük olan, kimi zaman terk edilen ya da terk edilmiş gibi yaşayan çocuk, o dönemde yaşamın temel bilgilerini edinir: Önce dil, sonra temizlik. Daha sonra, konuşma yitiminden çok dile hâkim olmaya uyum sağlarız. Konuşma yeteneği yitirilmedikçe, dilini tutamamaktan çok, sessizliğe uyum sağladığını ifade edebilecek bir aşamada olunamaz. Ama ne önemi var, bu ikisi ne de olsa çoğu kez at başı gider.

İkinci on yıl, bizim için her türlü tehlikenin söz konusu olduğu dönemdir. Enayice yaşayıp, şiddetle ölmek. Sonradan yaşanan birçok travmanın kökeninde, ilk aşkının trafik kazasında ölmesi, küçük komşunun lösemiye yakalanması, fırıncı kadının oğlunun aşırı dozda uyuşturucu alması ya da sınıfın çapkın delikanlısının alkol komasına girmesi yatar. İlk cenaze törenlerine katılınır. Gereğinden çok küçük tabutlar karşısında ilk duyu yitimi yaşanır. Mahvolmuş ana babalar karşısında –ki ölmek için onlar bile henüz çok gençtir– ilk saçmalık dalgasını sineye çekeriz. Yaşamın değerini henüz tam olarak kavramamış olduğumuz için ölümden korkmaya başlarız.

Üçüncü on yılı yaşarken yaşamın üçte birinin geçmiş olduğunu birden fark ederiz. O zamana kadar gözümüzden kaçmış olan bir veriyi içselleştiririz: Ölüm ille de ani ve gürültülü patırtılı biçimde gelmeyebilir. Şatafatsız, ağır, acılı ve estetikten yoksun olabilir. Bu durumda, dergilerde yayımlanmış istatistiksel bilgileri okuyarak alışkanlıklarımıza ayar veririz. Sigarayı bırakmayı düşünmek gerekecektir. Zamana meydan okuma düşüncesi gider, yerine bir çöküntü yerleşir. James Dean için bu fırsat kaçmıştır. Zaman konusunu kaçınılmaz olarak pek kibarca düşünmemeye başlarız.

Sonra, bir sabah bir mucizenin gerçekleşmiş olduğunu fark ederiz. On bin ya da on beş bin günlük varlık süremiz içinde, yoldaki çukurların hepsinden kaçmayı başarmışızdır: Hiçbir araç bize çarpmamıştır, öksüz hastalıklar bizi tanımazlıktan gelmiştir, seri katiller

de, metro bombacıları da bizim yerimize başkalarını hedef almıştır, anevrizma bozuklukları bizim yerimize yandaki komşuyu seçmiştir, savaşlar yanımızdan gelip geçmiştir, yıldırım çarpmışa döndüren kanserler bir yakınımızın yatağını seçmiştir... Bu durumda, güzelliğin uyandırdığı hayranlık bizi terk eden kadınlar tarafından bozguna uğratılmamışsa ve ışığın çekiciliği bizi aldatan insanlara karşın hâlâ sürmüşse, dünyanın kahpeliğine karşın başımız boynunu ipten kurtarmışsa yaşamımızın varsayılan süresinin ortasına gelmiş olduğumuzu düşünebiliriz. Kırk ya da elli yıl. Bu süre aynı zamanda hem az, hem de çoktur. O noktaya kadar varmış olmak baş döndürücü bir şeydir. Hem çok çabuk, hem çok yavaş, ardında yalnızca sabah ağırdan yola koyulma süresi ile yumurta kabuğunun dişler arasına sıkışması arasında geçecek kadar iz bırakan bir zaman: Bir ütünün bıraktığı kötü izi bilip öğrenmek için yüzyıllar süren bir evrim... ayrıca düş, özellikle de o düşün anısı.

Madam Vasseur'ün ilk dersi, öğrencilerin belleğinde bundan böyle hiç silinmeyecek bir iz bırakıyor, özellikle, yüzünün ifadeden arınmışlığı ve ancak birkaç saniye süren bakışının taşlaşmış şekli akıllardan silinmiyordu... ve o saniyeler onlara sonsuza kadar uzuyormuş izlenimi veriyordu.

4

Bellek yitimine uğramış, buna karşın bilinçaltı kendiliğinden çalışmayı sürdüren insanlara imreniyorum. Benim bilinçaltıma gelince, düştüğüm her yanılgıyı bana ödetiyor. Düşlerimde çektiğim tutukevi acıları dehşet verici gerçeklikte. Adım Norma-Jean Vasseur ve elli yaşlarındayım. Adım Norma-Jean Vasseur, on beş yaşındayım, yirmi yaşındayım, otuz yaşındayım, yüz yaşındayım. Ölümün çökeltisi doğumun renginde. Ben kırmızıyı ve birkaç beyaz çizgiyi, kopuk ellerin ayırmaya çalıştığı yağı ya da bağları görüyorum yalnızca. Yaşamımı başladığım gibi bitireceğim: Tam zamanında, kana bulanmış, yaşayanların usulüyle özgürleşmiş olarak.

Sürekli gördüğüm düşte bir mahkeme beni yargılıyor ve bilemediğim bir suçtan mahkûm ediyor. Hükümlülük süresini bildiren karar, benim yaşam süreme denk düşüyor: Yaşamışlığımın tamamı kadar yatacağım, bütünüyle özgürlük içinde yaşadığım yıl kadar kilit altında tutulacağım. Adı konamayan bir suçum var, öyle ki düşümdeki kişilerin hiçbiri o suçun ne olduğunu söyleyemiyor ama bakışları o suçun varlığını yalanlamıyor: Sorumlusu olduğum iğrençlik biliniyor. Ancak... Oysa geriye dönmek söz konusu değil. Şimdi, suçumu dünyaya yaşamımın bütünü ile ödemem, içime çekip kirlettiğim havanın her santimetre küpünü arıtmam gereki-

yor. Karar giyotin gibi düşüyor ve süresi yaşamımı sıfırlıyor. Başım dönüyor. Bağrımdan dışarı fırlamak isteyen bir çığlık var, bir çığlık bağrımın içinde donup kalıyor. Yaşamımın o noktada bitmesi gerek. Bu koşullarda imkânsız, bay yargıç, anlayın beni, bu koşullarda... On beş yaşında on beş yıl hüküm giymek! Yirmi yaşında yirmi yıl! Otuz yaşında otuz yıl! Ne hakla boşaltıyorsunuz benim yaşamımı! Hangi suçu işledim, bana hatırlatır mısınız?

Yanıt bana yalnızca gürültü patırtı olarak veriliyor, karmakarışık sesler, sırta giyilen ceketler, cırlayan fermuarlar ve çekilen iskemleler, birkaç öksürük. Tüm bu şamata benim yeni yaşantımın başladığının belirtisi. Her biri en büyük kayıtsızlık içinde yerinden kalkıp kendi uğraşlarına geri dönüyor. Ben, iskemlemin üzerinde, eldivenli iki aynasızın arasında kalakalıyorum. Dirseklerime yaptıkları baskıya boyun eğiyorum. Ayağa kalkıyorum. İçine sanık olarak girdiğim küçük bölmeden mahkûm olarak dışarı çıkıyorum. Yargıçlar, sonraki sanığın karşılarına getirilmesini beklerken esniyorlar. O durumda, kalbimin durması gerekirdi. En azından kafatasımın ikiye bölünmesi. Yargıçla göz göze gelmeye çalışıyorum ama o beni unutmuş bile. Düş bu kadarla bitmiyor. Uyanmıyorum. Bedenimin çeperleri iç organlarımı ezmek için birbirine yaklaşıyor. O anda en çok istediğim şey, kendimi kendimden boşaltmak, yaşamımdan kurtulmak. Bundan böyle başıma ondan kurtulamamaktan daha kötüsü gelemez. Son ile başlangıç birbirinden ayırt edilemez durumda. Bu duruma düşmek için mutlaka bir şey yapmış olmalıyım. Ama ne?

Düş sürüyor. İçimin derinliğinde bir şeyler debeleniyor, karnımın yüzeyinde kabarıyor. İçimde bir şeyler parçalanıyor, şişiyor, yer değiştiriyor ama bütün bunlar beni öldürmeden gerçekleşiyor. Zindancılarımın peşinden gidiyorum. Sanki düş şimdi yeniden başlıyor. Mahkûm oluşumun düşünü aynı gece içinde yaşamımın farklı üç ayrı evresiyle ilgili

olarak üç kez görebiliyorum. Yaşlandıkça beni daha ısrarlı biçimde izleyip yargılıyor, mahkûm ediyorlar. Mekanik bir sesle okunan her karardan sonra bana indirilen darbe –üç aylık bir erteleme ile otuz yıllık ya da yaşam boyu bir ceza arasında hiç fark yokmuş gibi– düşüncelerimi rayından çıkarıyor. Yazgım üzerinde kendimi yoğunlaştıramadığım için, beni öteki dünyanın, adaletin etime yapışmış bir kene gibi benden koparıp aldığı dünyanın sürekliliği kaygılandırıyor. On beş, yirmi, otuz yıl içerde yatmak, oysa beni yalnızca gazın kapalı olup olmadığı ilgilendiriyor. Aynasızlar beni almaya geldikleri gün, gaz borusunun ucundaki kırmızı mandalı dik durumda mı bıraktım acaba? Üzerinde birçok dilde "üzerini örtmeyin" uyarısı bulunan radyatörün üzerinde kuruması için çamaşır kaldı mı? Peki, ya giriş kapısının kilidi? Ya elektrik panoları? Çamaşır makinesinin tamburunun içinde çürümekte olan, daha o gün alınmış, insan bedeninin yıllar geçtikçe irileştiği hesaba katılmadan daraltılabildiği kadar daraltılmış entari? Ucuzluklar, gelecek baharı düşünmenin budalalığı içinde gerçekten ziyan edilmiş paralar.

Vaktinden önce davranmak, bu bana annemden kalmıştı: Bir haftalık yemeği birden hazırlardı, daha sonraları süreyi iki gün önceye indirmişti. Sanki her an kıtlık tehlikesi olabilirmiş gibi, yemek listeleri zaten aylarca öncesinden hazırdı. Günlük davranışlar vaktinde yapılmazdı. Sabah kahvaltısında sofrada kuzu kokusu olurdu, akşam yemeğinde de sofranın bir ucunda fincan fincan kahve doldurulurdu. Yaşamımı, yola çıkma vakitlerinde gittiğim yoldan geri dönerek geçirdim; ocak üzerinde altı açık unutulmuş bir tencere bulma korkusu içinde açardım evin kapısını: Vaktinden önce iştahsızca yediğim bir yemek uğruna bilincimde onlarca ölü vardı. Ne var ki her zaman yiyordum. Belirli saatte. Ne iyi ne de kötü olan, günün birinde tutam tutam dökülebileceğini düşünmediğim saçlarımı tararmış gibi meşgul olduğum sağlığım için.

İşi, ölüme mahkûm olduğumu düşlemeye kadar vardırdım. İnfazı yerine getirmeden önce, çocukluğumu geçirdiğim kumsalın üzerinde iki parçalı, askısı omzumu acıtan mayomla son kez gezinti yapmama izin verdiler. Babam Amerikan askeri üniformasıyla bana eşlik ediyordu. Mutlu, rahat bir hali vardı. Gülümsüyordu. Sıradan bir gezinti yapmaktaydık sanki. Kolu omzumdaydı, mahkemeden bana öldürücü iğneyi bizzat vurma yetkisini elde etmiş olduğu için kendini kutluyordu. O gülümsediği için ben de gülümsüyordum. Üzüldüğüm tek şey bir çocuk yapmaya vakit bulamamış olmaktı. Bu düşünceme tepki veren babam yanağımı çimdikliyordu: Her zaman bir bardak suda boğulmayı becerme özelliği olan bir çocuktum! Ölmek bir iş değil, bir andı yalnızca! Biraz yürüyor, sonra ıslak kumların üzerine giysilerimizle oturuyorduk. O, şırıngayı hazırlıyordu, ilaç iğnenin ucunda bir inci tanesi gibi belirinceye kadar şırınganın pompasını itiyor, manşetimi sıyırıyor, alkol emdirilmiş pamukla derimin üzerini ovalıyor, ilaç kolumun kaba etinde bir damara ulaşıncaya kadar fiskeler halinde şırınga ediyordu. Kafamdan geçen son düşünce, böylesine acıtmadan iğne yapabildiğine göre, onun çok iyi bir çocuk doktoru olabileceği idi.

Tutukluluk durumunda zamanın yavaşlaması, iki şey arasında bocalama olgusundan bir şeyler taşır. Cezaevi günü, tutukluların oluşturduğu toplam metre kareden daha küçük bir hücrenin içinde, oturma konumu ile yatma konumu arasında gidip gelmelerden oluşur. İnsan, bu konum değiştirmelerden çok kısa sürede vazgeçer: Ayağa kalkmanın artık ne anlamı kalmıştır ki? Ayak, kaslarını gözle görülür hızla yitiren bedenin ayağa dikilmesine yaramıyorsa, ne işe yarar?

Koridorda bağırtılar var. Madenin madene vurulma sesleri. Bir yük arabasının tekerleklerinin yere sürtünme sesini

duyuyorum. Kapağı açmak, içindeki yemeği boşaltmak üzere aşağı doğru inen kepçeye yemek tepsisini uzatmak gerek. Bizi bilimsel biçimde hayatta tutuyorlar. Kalori miktarı hesaplanmış: Elini bile kaldırmayanlar ile sabahtan akşama kadar yük kaldıranlar için farklı. Kapalı tutulmak kimilerinin de kilo almasına yol açıyor; kendilerine orada, bir organ ile bir başka organ arasında bir özgürlük alanı, aile evinin yerini tutacak bir yağ kesesi yaratmak istiyorlar sanki. Tutukluluk halinin kuruttuğu, ufaladığı kimseler de var.

Kapağı açmamak, beni beslemelerine artık son vermek isterdim. Buyruk verilince açıyorum: Kırk gün, kırk gece tecritte kalmaya, dört metre karelik bir hücrede dönüp durmaya, kafamın içinde dört dönmeye niyetim yok. Kepçe tepsimin üzerine iniyor. Son hakkım, boynumu eğmek olarak kalıyor. Hareket etmenin her zaman karar vermek olduğuna kendimi inandırıyorum. Hangi amaçla olursa olsun hareket etmek zorundaymışız gibi.

Saat 7.45'te sıçrayarak uyanıyorum.

"Ders yılının ilk dersine hayatta zamanında yetişemeyeceğim!"

"Norma, sevgilim, dersin saat 14.00'te."

Her birimiz geçen zamana kendimizi uyarlıyoruz, özellikle de yaşamımızdan geriye kalan zamana. Buluşmalar, nişanlar, düğünler, doğumlar: Unutuşun geniş alanlarındaki bu kertiklere girip çıkarak rahatlatıyoruz kendimizi. İyimserlik ve katılık içinde, kendimizi biraz da büyülü bir düşünceye kaptırarak yaşam süremizin çeyreğine, üçte birine ya da yarısına denk düşen rakam üzerinde anlaşıyoruz: Yirmi beş yıl, otuz beş yıl ve elli yıl. Bunu yaparken en iyimser yaşam ortalamasına, tıp alanındaki ilerlemelere ve atom bombalarının çoğalmamasına bel bağlıyoruz. İnsan için kabul edilmiş ölçüt olan

yüz yıllık süreyi temel alıyoruz. Yani elli yaşında, yaşamak için kalan süre kadarını yaşamışız. Sınır olarak kabul ettiğimiz rakamdan bir iki yıl feda edebileceğimizi gönül yüceliği içinde söylüyoruz kendimize, çünkü sayılar ender olarak yuvarlanır, ayrıca ölüm de gözümüzü korkutmuyor. Bu arada, uzayıp giden zamana, açıklanamaz olanı kendine açıklamaya çalışan çocuklar gibi çentikler koymaktan geri durmuyoruz: İki çentik arasında, üç milyon yıl önce başlamış evreler, on iki bin yıl öncesinde sona eriyor. Okulda birkaç santimetrelik bir çizgi, saymakla bitmeyecek bu olumsuz yılları belirtiyordu. Yontmataş çağı, bellek eğitici tüm araçlara direniyordu – o çağı belirten sıfırların sayısını anımsayabilen kişiler ermiş sayılırdı. *İ.Ö.* ya da *İ.S.*, baharat şişesinin arkasında yazan son kullanma tarihi kadar kesin, belirtici bir terim haline gelmişti. Lucia ile Havva birbirine karıştırılıyordu ve sonunda ilk maymuna insan figürü kazandırmıştı: Adem. Ucu ok işaretiyle biten ve bir müsvedde defterinin ters yönünde çizilmiş bir doğru parçasından başka bizi tarihöncesinden ayıran hiçbir şey yoktu. İkinci Dünya savaşı daha dün bitmiş gibiydi. Marco, *büyük plan*'ından ve onu uygulamaya geçirmekten giderek daha sık söz ediyordu. Ben, nihayetinde, onu dinlemeyi yeğliyordum. Söylev çekmeyi uzattığı ölçüde daha az hareket eder hale geliyordu.

5

Norma-Jean parmağındaki alyansı çevirip duruyordu. Bir şeyle meşgul olmadığında, örneğin delme, parlatma, yük boşaltma gibi şeylerle uğraşmadığında –ki bunlardan da zevk almıyordu– elleri şaşmaz olarak bu amaçsız uğraşa, hiçbir şey üretmeyen bu döndürme hareketine takılıyordu. Bu uğraş başlangıçta ona katlanılmaz gelmişti. Ne var ki şimdi öyle değildi, alyansı basitçe döndürüyor, turları sayıyordu. Hareketin bakışımlı olması gerekiyordu. Dört tur sola, dört tur sağa. Yarım tur sola, yarım tur sağa. Bu hareketi bilinçsizce yapıyordu, özellikle konuşurken; hele de ders anlatırken. Beyaz altınla oynama uğraşı onda alışkanlık haline gelmişti. Eklem yeri şişmiş gibi görünmekle birlikte, parmağı incelmişti. Yüzüğü parmağından çıkarmaya artık uğraşmıyordu.

Beş yıllık bir evlilikten ve tarihini anımsayamadığı bir boşanmadan sonra, alyansı, budaklı bir dal parçasını, aşısı tutmamış bir çeliği andırıyordu. Her şeyi denemişti: güç kullanma, sabunlama, tükürükleme. Kuyumcu tüm umutlarını kırmıştı, geriye bir tek çözüm kalıyordu: kesmek. Norma-Jean'ın benzi atmıştı. Bekleme odasını görme umuduyla adamın arkasına bir göz atmıştı. Ufak tefek, dazlak adam da dönmüştü. *Bir şey mi gördünüz?* Ondan özür dilemiş, teşekkür etmişti. Daha sonra, teşekkür edip özür dilediği için kendine

kızmıştı. Şıp diye yanıt verme konusunda özel bir yeteneksizliği vardı. Onursuz kadın. Dükkândan usulca, kuyumcu ardından köpekleri salar korkusuyla geri geri çıkmıştı. Adam, onun uzaklaşmasını izlemişti. Sesini biraz yükselterek altının kolayca eritilebileceğini, daha sonra istenen biçime yeniden sokulabileceğini, örneğin başka bir yüzük, bir gerdanlık, bir zincir ya da belirli biçimi olmayan bir nesne, örneğin küçük, oval bir nesne yapılabileceğini söylediğinde, o kapının eşiğini aşmıştı. Kuyumcu da söylediklerini yinelemeye ya da onun ardından koşmaya yanaşmamıştı. Otuz yıllık meslek yaşamından sonra, duymayan insanların yüzde doksan dokuzunun söylenenleri dinlemediğini öğrenmişti.

Norma-Jean, böyle bir uç çözüme asla razı olamazdı. Bununla birlikte, kendisini en çok rahatsız eden şeyin ne olduğunu bilmediğini de kabul etmek zorundaydı: Alyansı taşımayı sürdürmek mi, yoksa parmağından vazgeçmek mi? Jean onu terk ettiğinden beri yüzük onun gözünde, yaşadığı düş kırıklığının ölçüsüne bağlı olarak türlü şekillere girmişti. Öyle olmakla birlikte ona sırılsıklam âşık da değildi. Norma-Jean bu durumu değerlendirebilmek için birtakım ölçütler belirlemişti. Onun, yaşamın kendisine sunduğu romantik bir armağan olduğu düşüncesi bunlardan biriydi. Denizcisinin uğruna yüz kez ölebilirdi ama bunu Jean için bir kez bile yapmazdı. Ama beş yıl da az buz bir zaman değildi hani... Kendisiyle neredeyse aynı adı taşıyan bir erkekle geçirilen beş yıl – ve bu durumu açıklayan da belki buydu. Jean, güneşin pırıl pırıl parladığı, taze bir beyaz şarabın tazeliğini taşıyan bir ilkbahar sabahı, koltuğunun altına hiçbir şey sıkıştırmadan çekip gitmişti.

Onunla evlenmekle, bir dogmalar ve ilkeler dünyasıyla evlenmişti. Onun görüşleri içinde erimiş, kendi kişiliğini törpülemiş, karakterinin sertliklerinin üzerinden süngertaşı geçirmişti. Onun önerdiği her şeye kendini uydurması gere-

kiyordu. Onun seçeceği her giysiyi giyebilmeliydi. Böylelikle işi, ona ait olan çıkarımları benimsemeye, örneğin belirli tarihleri unutmamanın aşkla ilgisi olmadığını, dakik olmanın da saygıyla ilgisi bulunmadığını kabullenmeye kadar vardırmıştı. Beş yıllık evlilik yaşamında onları birbirine en çok yaklaştıran şey bu olmuştu. Hangi konuda olursa olsun, örneğin kendi doğum günlerinde, ortak yaşantılarını ilgilendiren belirli tarihlerde birbirlerine asla bir dilekte bulunmamışlardı. Böyle olduğu gibi, kendilerinin dışında da herhangi birine bir dilekte bulunmamışlardı. Çift olarak bu unutuşların çevresinde birbirlerine kenetlenmişlerdi. Bu sürekli yok saymalar, onların varlık temelini oluşturmuştu. Dostları bundan gocunmuyordu. Hatta bu durumu hoşgörüyle karşılıyor, onları oldukları gibi kabulleniyorlardı. Hem onun, hem kocasının buluşmaları, akşam yemeği davetlerini ve başka davetleri bilerek unuttuğundan –o sırada bilmem kaçıncı bunalımlarını yaşadıklarından ve bu kez işin içinden nasıl çıkacaklarını bilemediklerinden– kimse kuşkulanmıyordu. Delik deşik olmuş hafızalarını, küçük çocukların paylaşmaya söz verdikleri bir giz gibi tüm dünyadan saklıyorlardı. Yıllar geçtikçe çiftin soluğu kesildi, onların tutumuna giderek daha az katlanır hale gelen dostları sonunda bu ilgisizliğin anlamlı olduğunu düşünmeye başladı. Jean ve Norma-Jean kurtuluşu bu başkaldırıda buldular, dış dünya ile çekişmeleri birlikteliklerinin son kalesini oluşturuyordu.

Jean, işi nikâh şahidi olduğu Karl'ın nikâhına gitmeyi unutmaya kadar vardırdı: Kendini aklamak için en iyi dostuna, iki çocuk annesi bir hastasının kızlarının doğum yılını anımsamadığını anlatmıştı. *Olabilir ama gününü değil!* Anne gerçekten de kızlarının doğum gününü anımsıyordu. *Dostların için önemli olan tek şey gündür, Jean! GÜN, Tanrı aşkına! Ve saat! Aklın neredeydi? Cumartesi sabahı saat onda, belediyede kahrolası kayıt kütüğüne en iyi dostunun adının yanına imzanı ata-*

cağın yerde, nerede ne halt ediyordun? Birbirimizi yirmi yıldır tanıyoruz, Jean! Pénèlope yıllardır benimle evlenmek istiyor! Yıllardan beri başımın etini yiyor! Sonunda kabul ediyorum, bütün hazırlıklar yapılıyor, benim şahidim olmayı kabul ediyorsun, on beş gün öncesinden başlayarak nikâh tarihini sana on kez anımsatıyorum, uçakta yer ayırtıyorsun, bana bildiriyorsun, nikâh günü geliyor; bu arada ben de sevinçten uçarak gitmiyordum, pastayı andıran düğün giysisi içinde sevinçten uçan Pénèlope'u neredeyse hiç aldatmamıştım. Tasarıları tek tek gerçekleştiriyordu, saç biçiminden nefret ediyorum – o saçma burma halatların neresinden geçireceğim ellerimi? Ya o gerçek çiçekler, köy düğünündeyiz sanki. İkinci el satış yapan bir mağazadan pek de fena olmayan bir takım elbise bulabildim –üzerine sahte bir etiket diktirdim, Pénèlope onu yeni sanıyor– ve o takıma iyi kötü uyan ayakkabılar ayarladım, hiç âdetim olmadığı halde o gün berbere gittim, tıraş oldum, oysa kendime gençliğimde verdiğim ve hiç bozmadığım bir söz vardı: Cumartesileri asla. Düşünebiliyor musun, Jean? Altı yaşındaki nedimeler burnunu temizliyor, parmaklarını eteklerine siliyor ve benim içimden çılgınca gülmek geliyor, Jean, kendi düğünümde genel sinirlilik hali öfkeye dönüşüyor ve atmosfer erimiş domuz yağından daha yoğun bir hal alıyor. Nikâh salonunun camları sımsıkı kapalı, çünkü dördüncü kattayız ve davetliler nikâh kıydırmaya gelenlerin nikâh kütüğü ile kendini boşluğa bırakma arasında bocaladığına birçok kez tanık olmuş. Kayınvalide makyajının altında kızarmaya başlıyor. Kayınpeder sırtını bir sütuna dayamış. Böyle anlarda ben benimkileri benden vaktiyle almış olduğu için yaşama duacı oluyorum, annemle babamı. Bir utanç tablosu, Jean. Pénèlope yıkılıyor. Beni tokatlıyor. Bunu, ona da söylüyorum, şaka yollu, ama Pénèlope şaka yapmadığımı, senaryolarımın beni, sadece dolaylı olarak benim olan, onun düğününden daha çok ilgilendirdiğini biliyor. İkinci tokadı yiyorum. Bu kızı oldum olası sevmedim zaten. Üçüncü tokadı ben ona patlatıyorum. Ne var ki sağ elimde, içinde alyansların bulunduğu küçük bir kutu var, bu yüzden normal bir el olması gereken elim aslında bir yum-

ruk; orada, nikâh salonun ortasında, kendime hâkim olamıyorum. Su akıntısına kapılmış bir yosun demeti gibi hep birlikte sallanan davetlilerden büyük bir itiraz mırıltısı yükseliyor. Öfke içindeki topluluk tek beden oluyor. Babası boğazıma sarılıyor. Sana ayrıntıları aktarıyorum, erkek kardeşleri babasından daha iri yapılı, gözleri yaşlı Pénèlope beyaz giysisinin üzerine işer gibi kan döküyor, annesi beyin kanaması geçirmek üzere, benden her zaman nefret etmiş olan kız kardeşi bana sille tokat girişiyor, bu arada erkek kardeşleri de ona neşe içinde katılıyor. Nikâh aynasızların mekânında sona eriyor. Sen onu oldum olası çok sevmedin, Pénèlope'u. Benim durumum senden daha karmaşık. Yaşamımın en büyük enayiliğini yaptığımı düşünüyordun ama insan, yalnızca birini memnun etmek için de evlenebilir, öyle değil mi? Sen şunu söyleyerek kaçmanın yolunu buluyordun: Bagajsız yolculuk yapmak daha kolayken, bu kadar yükü taşımaya ne gerek var! Ne yani? Ama sen haklı bile olsan... Bir şey söyle. O cumartesi neler olup bitti? Bunun yanıtını bana vermek zorundasın. Çekip giden şu deli Norma-Jean yüzünden mi?

6

Karl haklıydı: İlk kez öyle olmuştu. Uzun bir hafta sonu için, beraber yola çıkmıştık; tekneye Côte d'Azur'deki Téoule'a dek eşlik edecek kadar bir süre. Norma-Jean o küçük yelkenliye çarpılmıştı. On beş yaşından bu yana denize hiç çıkmamıştı. O dönemde babası yaşında, başlangıçta onunla bir ipekböceğinin kozasıyla ilgilendiği gibi ilgilenen bir denizciye âşıktı. Tekne ona o adamı anımsatıyordu. Bu beni rahatsız etmiyordu. Adam ona Duras okutmuştu. Üç yıl birlikte olmuşlardı. Norma-Jean denize ve yelkenlerin altına, hoş kokulardan, dokulardan, gürültülerden, zevklerden, renklerden devşirilmiş bir sürü anıyı gömmüştü. Ve bütün bunlar onu deniz mavisi bir perdenin ardında, deniz mavisi bir giysinin içinde ilk cinselliğin ılıklığına taşıyordu.

O adam onu bir kokain bağımlısı gibi sevmişti. Norma-Jean, *öyle yaşamış olmakla* görülmemiş bir şans yakaladığını söylüyordu. Bir sürü şey vardı anlatabileceği, öyküler... arabaların arka koltukları, bira kokan soluklar, nemli eller ve merdiven boşlukları. Ne var ki denizcisi çamaşır suyu ve parfüm kokuyordu. Ona aylarca elini sürmemiş, sonunda bin bir önlemle kızlığını bozmuştu. Doğum yeri olan Calvados'tan yola çıkıp onu görmek için Güney Brötanya'ya geliyordu. Lise yaşamı, hafta sonu tatilini beklemek olarak özetlenebilirdi. Her

cuma akşamı içi korkuyla dolu, ilk aşkın ve ilk sevişmenin verdiği yürek darlığıyla trene biniyordu.

Denizci iki katlı bir dairede oturuyordu. Oda çatının altındaydı. Yatak odada, kanepe salondaydı. Tavan penceresi katedrale, kilise çanlarına, kuşlara bakıyordu. O, odada yatıyordu, adam aşağıda, kanepenin üzerinde. Sabahın erken saatinde onun ahşap merdivenden yukarı çıktığını duyduğunda uyur taklidi yapıyordu. Tüylü battaniyenin altında onun yanına yatıyordu. Kollarıyla sarıyordu onu. Hiçbir şey söylemiyordu. Ona, dizlerini karnına çekerek sokuluyor, yalnızca sırtına dokunuyor, kalçasını göğüslerinden mesafeli tutmaya dikkat ediyordu. Kendinden geçecek kadar zevk aldığından kuşku yoktu, öyle ki Norma-Jean, adını koyamadığı o beyaz ve ılık lavı dışarı attığını mutluluk ve korku içinde duyumsuyordu. Adam onu öpmüyordu. Okşamıyordu. Saçlarının kokusunu içine çekiyordu. Biraz da aynasızlardan korkuyordu belki. Anasının ve babasının yavrularının nerede, kiminle birlikte olduğundan tam olarak haberi var mıydı? Ona soru sormamıştı. Reşit olmayan birini alıkoymakla suçlanabilirdi. Ne var ki neredeyse bir yıldır böyle yaşıyorlardı. Evine gelir gelmez telefonu kullanmak için ondan izin istiyordu. Adam, bir kadının, ardından da bir erkeğin boğuk sesinin telefondan yansımasını duyuyordu. Norma-Jean aynı tümceleri iki kez yineliyordu: Her şey yolundaydı; pazar akşamı geri dönecekti; gardan onlara telefon edecekti.

Bir gece, fırtına her ikisini de kendi katında uykudan uyandırmıştı. Adam merdiveni tırmanmıştı. Beyaz yatak örtüsünün karanlıkta kıpırdadığını görmüştü. Dirseklerinin üzerinde doğrulan Norma-Jean onun bulunduğu yöne bakmıştı. *Uyumuyor musun? – Hayır – Korkuyor musun?* Islak bir sesle, aslında bir öpücük, bir kucaklama ve kendini sunma anlamına gelen *Evet* yanıtını vermek için birkaç saniye beklemişti.

Arsenal limanında birlikte dolaşırken teknenin gövdesinde asılı duran "Satılık" levhasını görmüştüm. Levhayı kafamın içinde özel bir niyet olmaksızın yüksek sesle okumuştum. Bunun, Norma-Jean'ın ne tür olursa olsun bir heyecana kapılmasına yol açacağı hiç aklıma gelmemişti. Sıçramış, yerinde duramaz hale gelmiş, ellerini çırpmış, ayaklarını yere vurmuş ve boynuma asılıp kalmıştı. Tek düşü bir tekneye sahip olmakmış gibi, denizci hiç varolmamış, onu cehennemin dibine sürüklememiş gibi sevince boğulmuştu. Kendi geçmişi Norma-Jean'ın gözünde silinip gitmişti. Ben yalnızca bana anlattığı kadarını biliyordum. Anılarını bana teslim ettikçe, onları unutmuştu: Onun yaşamının tortularını ben taşıyordum. Bana anlattığı bir şeyi ona sözcüğü sözcüğüne anımsattığımda yüzü buruşuyor, konuyu değiştiriyordu. O tekneyi muhteşem buluyordu, tik ağacı kaplı güvertesinin üzerinde, bir koyun ortasında, aslında iğrenç olan kentlerin uzaktan bakıldığında kusursuz bir inceliğe sahipmiş gibi göründüğü bir ortamda kahvesini yudumlamaya bayılacaktı! O tekneyle belki yolculuğa çıkılabilirdi! Ona denizciden de, düşük yapmış olmasından da, uyuşturucudan da söz etmemiştim.

Sonunda, bizimle birlikte Côte d'Azur'e gelmemeye karar vermişti. Gülmüş ve sevişmek istediğinde yaptığı gibi, karnını karnıma yapıştırıp dudaklarımı ve dilimi yutan bir ağızla beni öpmüştü, bu arada konuşmayı sürdürüyor, sözleri salyasına karışıyordu. O öpücüklerden bir tanesi ile bile kendimden geçebilirdim. Onu dört gün evde bırakabilirdim, uzatılmış bir hafta sonu neydi ki? Ama onunla orada, hemen sevişmek koşuluyla; Karl'ın canı cehenneme, beni bekleyecekti. Karl'ın, senaryoları her zaman biraz yoğun, içinde beklenen entrikaların olduğu, öte yandan şaşırtıcı incelikte çekimlerin

bulunduğu filmlerindeki gibi, kanepenin üzerine devrilmiştik. O filmleri nasıl gerçekleştirdiğini her seferinde merak ediyordum. *Uyarlama yapıyoruz!* Ve Karl, Gulliver'in bir gülüşüyle işe başlıyordu.

Her şeyi kavrayan, her şeye gülen, özellikle de her şeyini benimle paylaşan bir tipti. Orléans Kapısı'na* iki buçuk saat gecikmeyle varmıştım. Aile tipi Volvo, yarı kaldırımda yarı otobüs yolunda, park halindeydi ve dörtlü lambaları göz kırpıyordu. Arabanın tavanına bağlanmış küçük teknenin burnu güneye dönüktü. Karl bir yandan Mozart'ın Requiem'ini dinliyor, öte yandan, deri taklidi döşemelerin üzerine mor parçacıklar saçarak sirkeli cips yiyordu. Kontak anahtarını çevirip tankı andıran arabasının motorunu gümbürdetmeden önce beni öpüp sırtıma vurdu. *Varolmasaydın eğer, seni yaratmak gerekirdi!* Bütün söylediği buydu. Ve hareket etmiştik. Karl bana neden o kadar geç kaldığımı sormadı. Norma'nın neden gelmediğini sormak için gideceğimiz yere varmamızı bekledi.

Théoule limanında, güneşin altında kahvaltı ediyorduk. Kahvenin patronu, Jean Rochefort** gibi hava atan biriydi. Kıyıya bağlı duran tekne, gözümüzün önünde keyfi yerine gelmiş, kuyruk sallayan bir köpeği andırıyordu.

"Norma-Jean gelemedi mi?"

"Pek hevesli değildi."

"Denize âşık olduğu halde?"

"Denize âşık olduğunu kim söyledi sana?"

"Bilmiyorum... hiç... ama tekne, teknenin alınmasını ısrarla isteyen o değil miydi?"

"Israr etti denemez... Ama... tekneden çok hoşlandı, gerçekten."

"Öyleyse denizi çok seviyor olmalı! Bir kimsenin bir tek-

* Paris'in en kuzeyinde bir semt. (ed.n.)

** Fransız sinemasının 1930 doğumlu önemli bir yıldızı.

neyi, kuru takozlar üzerinde duran bir gezici ev yapmak için satın aldığı hiç görülmemiştir!"

"Tatlı su üzerinde demirlemiş mavnalar üzerinde yaşayanlara ne demeli, peki?"

"Bu durumun onlarla hiç ilgisi yok! Onlarınki... konut sorununda kaynaklanıyor!"

Her konuda, özellikle bilgi sahibi olmadığı konularda düşünce sahibi olmak Karl'ın hoşuna gidiyordu. Yaratıcı, tuhaf ve son derece ikna edici bir kişiliği vardı. Onu neredeyse yirmi yıldan beri tanıyordum ama insanı ne zaman makaraya aldığını, ne zaman ciddi olduğunu sesindeki gülme belirtilerini sezinceye kadar hâlâ ayırt edemiyordum.

"Norma-Jean kendini pek iyi hissetmiyordu, maneviyatı bozuktu, onu ikna etmeyi başaramadım, önemli bir durum söz konusu değil kuşkusuz... Dur bakayım, aklıma getirdin... ona bir telefon edeyim."

Norma-Jean'ın bir cumartesi sabahı evde olmaması hem şaşırtıcıydı, hem değildi. Genelde o saatte benimle yatakta vakit geçirirdi. Ama ben orada olmadığıma göre, olağanın dışına taşan bir durum var demekti. Pek tabii erken kalkıp çıkmış olabilirdi. Karım kendini zevke, ancak o zevki biriyle paylaştığında bırakabilirdi. Yalnız başına olduğunda kendine, sabah keyfi yapmaya, çilekli turta yemeye, siesta yapmaya, bir kadeh şarap içmeye izin vermezdi. İnsanlar bizi birlikte gördüklerinde onun ehli keyif biri olduğunu düşünürdü. Norma-Jean günde iki kez tartılır ve bedenindeki herhangi bir uyarı onun haftalarca kuru ekmek ve su ile beslenmesine sebep olurdu. Onu tanıdığım dönemde, kan dolaşımını düzene sokmak, selülitlerini geçirmek için yalnızca soğuk duş alıyor, pazar günleri havuza gidip üç kilometre yüzmek için saati sabahın altısına kuruyor, geceyi gündüzden, hafta içini hafta sonundan ayırt etmeksizin çalışıyor, yalnızca yağsız yoğurt ve köpek mamasını andıran peksimetler yiyordu. Ne var ki

benim bunun farkına varmam zaman aldı. Başlangıçta bana herkese davrandığı gibi davranmıştı: Zevk almamı sağlamış ve uyumlu görünerek benimle aynı zevki paylaştığına inanmamı sağlamıştı. Zayıflığı beni etkilemişti ama kimi insanların genleri ve metabolizması onlara çağdışı siluet kazandırabiliyordu. Zayıflığı beni korkutmamıştı: Bedeni düzgündü, uyumluydu, cildinin altında uzun ve dolgun kasları vardı. Gerdanının altında göğüs kafesi, küçük göğüsleri yüzünden kabartmalı bir kitap sayfasını andırıyordu. Geniş kalçaları, cılız butlarını gizliyordu. Atletlerinkini andıran karnına deli oluyordum.

"Tamam mı?"

"Evde değil."

"Bir cumartesi? Bu saatte?"

Karl'ın yaraları deşmekte üstüne yoktu. Norma-Jean'ı her zaman arzu etmiş biri olduğundan, onu, elindeki reçelli ekmeği kemirerek yatağa sere serpe yayılmaktan başka bir şeyi sevmeyen kusursuz bir kadın imgesiyle özdeşleştirmişti. Fiziki bakımdan Pénèlope'un tam tersiydi; o, silindir biçimli yüzü, soluk sarı saçlarının içine tıkılmıştı. Ama o da Norma-Jean gibi, varlığını oluşturan her şeyle sürekli savaş halindeydi. Ne var ki Pénèlope, Norma-Jean'dan farklı olarak bunu kimseden gizlemiyordu: Bedeniyle iyi kötü barışık insanların dürüstlüğüne sahipti. Zayıflığını dikkate almaksızın, irade kılıcını durmadan çekmeye kalktığı için oldukça gülünç duruma düştüğü de oluyordu. Rejimini, askerlerin talim yaptığı gibi harfiyen yerine getiriyordu. Sonra, aksatıyor, yeniden başlıyor, yine aksatıyor, yine başlıyordu, vb. Norma-Jean'ı kıskanıyordu, onun bacaklarını kıskanıyordu, onun zarifliğine nefretle karışık hayranlık duyuyordu. Öyle olduğu halde, bu iki kadının birbirine yakınlık duyması için yeterince ortak yönleri de vardı: Aynı kitapları okuyorlardı, aynı filmleri görmeye gidiyorlardı, Avrupa Yeşiller'e oy veriyorlardı ve her perşembe eve

bir sepet dolusu ekolojik malzemeyle dönüyor, çocuk sahibi olmayan bir aile bir haftada beş kilo sebze tüketemeyeceğinden aldıklarının yarısını sistemli olarak çöpe atıyorlardı – ve bu ziyankârlığa gülmek için kendilerini zorluyorlardı. Ayrıca, kocaları dünya ahret arkadaşlardı. Pénèlope ile Karl bir çocuk sahibi olmak için yıllarca uğraşmıştı. Olamayınca da evlenmişlerdi. Norma-Jean ise doğuramadığı çocuktan sonra, bir daha çocuktan hiç söz etmemişti. İlk evliliğimden bir çocuk sahibi olamadım ve bu meseleyi bir daha düşünmedim.

O birkaç günü Côte d'Azur'de, Karl'ın kontrol etmeme yardımcı olduğu bir gerilim içinde geçirdim; bu arada benimle dalga geçmekten de geri durmadı. Bir çift için tarafların biraz kendi hayatını yaşamasından daha sağlıklı bir şey olamazdı! Karımla dört gün boyunca hiç konuşmadığım olmamış mıydı hiç? Hayır, olmamıştı. Ne var ki bunu ona itiraf etmeye cesaret edemedim, çünkü bu onun için anlaşılır bir şey değildi: Norma ile her gün, hatta günde birkaç kez telefonla konuşurduk; sabah birbirimizi gördüğümüz, akşam da yeniden görüşeceğimiz halde bunu yapardık. Ben o anda Paris'e dönebilmek için ne olursa olsun, her şeyi verebilirdim. Ne var ki tekneye limanda yer bulabilmek bazı formaliteleri gerektiriyordu, ilgili büro da pazartesiden önce açılmayacaktı. Hem zaten Karl'ın burada geçireceği zamanı ona zehir etmek istemiyordum: Burada geçireceği birkaç gün onun ünlü senaryosunu kotarmasını sağlayacaktı.

Zamanın tadını çıkarmaya bakıyordum, kahvelerin terasında oturuyordum ama yerimde de duramıyordum. Böyle olunca da kalkıp bir başka kahvenin terasına gidiyor, gazete alıyor, sayfalarını açıp kapatıyor, cebimden, kendimi vererek okuyamadığım bir kitap çıkarıyordum. Çekilmez ve etkileyici, ellili yıllardan bu yana hiç değişmemiş olan Cannes'ı arşınlıyordum, kent merkezini bir saatte geçmiş, limanın bir yanından öte yanına gitmiş, hatta Suquet tepesine kadar

uzanmıştım. Dönüşte, aşağı inerken kendimi Forville pazarında buldum, Norma-Jean'a oradan bir çift küpe aldım. Arabaya atlayıp biraz engebeli bir yoldan hızla geçerek Saint-Raphaël'e kadar gittim, sonra, yarım daire çizerek Nice'e ve Menton'a kadar son sürat gittim. Chagall müzesini, botanik bahçesini koşar adımlarla gezdim.

Ancak akşam olduğunda, Karl sayesinde gevşeyebiliyordum. Aioli soslu yemekler ya da midye yiyor, sabah biraz baş ağrısı yapan beyaz şarabı çok da istemeden içiyorduk. Karl'ın anlatacağı bir sürü şey vardı. Beni güldürüyordu. Beni duygulandırıyordu. Birlikte zaman geçirmeyeli, dostluk bağımızı kuvvetlendirmeyeli kaç yıl olmuştu?

Karl, Paris'e dönmek üzere hareket etmeden önce Mandelieu-La Napoule'deki şatonun önünde durdu ve yarı mehtaplı bir gecede, yılan gibi kıvrılan bir yoldan, tütün kokan ılık kumları olan kumsala indik. Bir levhanın üzerinde "Raguette Kumsalı" yazıyordu. Kumun üzerine uzandım. Karl göz açıp kapayıncaya kadar soyundu. Havayı yaran bir el gibi suya girdi. Daldı, ona kadar sayıncaya kadar onu göremedim. Yeniden yüzeyde belirdi, ağzındaki suyu balina gibi püskürttü, kulaklarındaki suyu atmak için başını salladı. Yine daldı, kravl yüzdü, birkaç kulaç attı, sırtüstü döndü, yeniden kravl yüzdü.

Dünya yeniden kusursuz hale gelmişti. Tekne, limanında salınıyordu. Norma-Jean benim dönüşüme sevinmeye başlamış olmalıydı. İyi bir hafta sonu geçirdiğini, kendine ait işler yaptığını, yüzme havuzuna gittiğini, çiçek satın aldığını, belki de kendisine yeni bir giysi aldığını ümit ediyordum. Karl'ın başı şimdi çalkantılı suyun üzerinde küçük bir noktadan ibaret kalmıştı. İyi yüzücüydü. Zaman zaman onu suyun üzerinde çalkalanan bir mantar gibi görüyordum. Estérel dağ

çemberi, pas rengi ayaklarını suya daldırıyordu. Taç gibi uzayan yol, Noel çamına sarılmış bir çember gibi dağın çevresine dolanıyordu. San Peyre yamacının yukarısında küçücük bir ışık onun varlığını uçaklara bildiriyordu. Yeniden yola koyulmak için Karl'ın parmaklarının ve parmak aralarının tamamen kurumasını bekledik – çocukluktan kalma bir huy. Onunla dalga geçtim. Karl, yaptığım bu şakadan uzun dostluğumuz boyunca ilk kez hoşlanmadı.

"Sonraki servis istasyonunda durabilir misin?"

"Yine mi? İyi de neden yolda giderken aramıyorsun?"

"Hiçbir şey duyulmuyor, şebeke zayıf."

"Ee? Sizin de bu konuşmalarınız, yani! Birkaç saat sonra oradayız zaten!"

Karl, otoyola girdiğimizden beri benim Norma-Jean'a telefon etmem için birçok kez durmuştu. Dört günden beri ona bir türlü ulaşamamıştım. Karl bana bir göz attı ve anında yumuşadı.

"Sonuçta, sana söyleyeceği bir şeyler vardır!"

"Ne söyleyecekti ki?"

"Ne bileyim, bir kız arkadaşında geçirdiği bir hafta sonu, bir buluşma, bir sınıf gezisi, bir yerlere uğrama? Ve cep telefonu kullanmaya enayice ilkeli bir tavır almak! Yirmi birinci yüzyıldayız artık, yoksa?"

Karl, turizm ofisi hesabına Cenevre'de gölün üzerindeki su fıskiyesiyle ilgili bir film yapmaya gittiğinden beri "yoksa?" deyip duruyordu. Hayır, Norma-Jean bana, beni sevdiğini, daha şimdiden özlediğini, onun erkeği olduğumu, dört günün su gibi gelip geçeceğini, onu terk etmemem ve ondan kuşkulanmamam gerektiğini, çabuk dönmemi söylemişti yalnızca! Yanakları al aldı, öpücüklerimle uyanmıştı ve arzuyla kırbaçlandığına inanmak istiyordum.

Norma-Jean'ın kafasında hafta sonu kavramı yoktu. Norma-Jean'ın dostu azdı. Benimle nerede olursa olsun yaşayabileceğini, aşkının bedeninden başka hiçbir yerle bağı olmadığını, geriye kalan her şeyin yok olabileceğini söylüyordu. Norma-Jean'ın her şeyi unutmakta bir eşi daha yoktu. Yaşam onun önüne olayları yığdığı ölçüde, onları hiçbir ayrım yapmadan, şaşırtıcı bir süreç sonucu unutkanlığa gömüyordu. İyi olan şey de kötü olan şey gibi onda aynı aşınmaya uğruyor, şimdinin aralıksız çalkantısı içine gömülüyordu.

Ona son bir kez telefon ettim. Saat sabahın üçünde telefonu hâlâ açmıyordu. Telesekreter de cevap vermiyordu. Bir şey olmuştu kuşkusuz: Karımı iyi tanıyordum, onun saplantılarını, korkularını, ağırlığını ve çocukluklarını iyi biliyordum. Ona baktığımda, onun iki ya da üç yaşındaki, ağzı kalabalık halini kolaylıkla düşleyebilirdim. Kumrallaştığını düşünmesine karşılık sarışın kalmıştı. Güneş ışını vurur vurmaz saçlarında binlerce bıçak parlıyordu.

Erkenci kuşların cıvıltıları günü başlatıyordu. Karl, oturduğum binanın altında bir yer bulabilmek için uzun süre dönüp durdu.

"Gereği yok! Beni burada bırak."

"Söz konusu bile değil, seninle yukarı çıkıyorum."

O aşamada her şeyi hayal etmiştim, özellikle de en kötüsünü. Dairenin pencereleri karanlıktı. Katları, kendimize koşmayı yasaklayarak tırmandık. Karl, kapıyı açma girişimim üçüncü kez başarısız kalınca anahtarı elimden aldı. Sonra bana yol verdi. Işığı yakmadık. Evi kokladım. Ağırlaşmış bir koku vardı.

"Yak şu ışığı Allah aşkına!"

Karl'ın dediğini yaptım, bu arada kendimi, beni kaygılandıran tek şeyin onun sesi ve sesinin tonu olduğuna odakladım. Karl ölçülü bir insandı, kendisine pahalıya mal olabileceğini bilse de sakinliğini korumayı seçmişti. Onun bunalımı

Pénèlope'da ete kemiğe bürünüyordu. Ne var ki Pénèlope onu asla kaygılandırmazdı. Öyle sanıyorum ki ben elektrik düğmesine bastığım anda Karl, Norma-Jean'ın onu reddetmekten vazgeçeceği fikriyle kendisini kesin olarak teselli etmişti.

Üzerinden fanusu alınmış lambanın aydınlattığı mekân, dünyanın en boş mekânıydı.

7

İtalya iyi bir yer. Kusursuz değil ama iyi. Orada örneğin tutukluların kitap, yazı, şiir yayımlamasına izin veriliyor.

Romanlar Marco'yu bunaltıyordu: Romancılar mı? Gerçeği azımsayan, her şeyi talan eden ahlaksız kişiler. Makaleler, buna karşılık... incelikli bir minyatürleştirme temrini, arıcıya, kovana ve bala yakın bir şey.

Son çalışması, Yeni Zelandalı bir kadın şairin seksen üç bin mısradan oluşan tek şiiri üzerineydi – dergi geniş görüşlü bir dergiydi. Eva Landelt, kız kardeşinin son arzusuna titizlikle uyarak onun ölümünü şiire dökmüştü: Toprağa verilmesinden üç ay sonra Eva enişte sıyla evlenmişti. Alyans almadılar. Enişte kendi alyansını çıkarmadı. Ölen karısının alyansını da baldızının parmağına taktı. Yeni çift ev değiştirmedi. On iki yıl önce üstünde bir kız çocuğunun doğmuş olduğu ebeveyn yatağına yerleşti. Kız yeğen üvey kız oldu, teyze de üvey anne. Marco, bu güçlü 'kuğu şarkısı'nı, aile içinde meydana gelen bu alt üst oluşun ışığında yorumlamıştı. Şu sonuca varmıştı: Aşk kadınlar arasında oynanan bir oyundan başka bir şey değildi, yalnızca piyonların değiştiği, içinde birilerinin ötekileri, kimi zaman da ötekilerin birilerini hakladığı bir oyun.

Marco her perşembe Norma-Jean ile göz göze gelmekten kaçınarak *büyük plan*'ına gönderme yapıyordu. Onun yardımı-

na gerek duyacaktı. Ağzının içinde bir tıraş bıçağını saklamak çocuk oyuncağıydı. Biraz çalışırsa bunu başarırdı. Norma-Jean, gözlerini alyansına dikip şişkin dudaklarıyla sessizliğini koruyordu. Beyaz altın, tavandaki neon lambanın titreşen ışığını yansıtıyordu. Marco susuyordu. Gözlerini Norma-Jean'ın öteki elinden, başparmağının, işaretparmağının ve ortaparmağının masanın üzerinde sivri bir kuş gagası oluşturduğu elinden ayırmıyordu: Norma-Jean parmaklarının ucuyla, yüzük parmağındaki alyansı döndürüp duruyordu.

Norma-Jean, Marco'nun yörüngelerini birbiriyle kesiştirmekten başka bir şey yapmamıştı: bakışlarını, susuşlarını ve cinayetini. Haftalar geçtikçe, kimi zaman onun yüzünü kafasının içinde net olarak canlandırmakta güçlük çekiyordu. Görüşme salonuna girdiğinde onu hemen tanıyamayıp iki tutuklu arasında bocaladığı oluyordu. Sonra ona dokunacak kadar yaklaşıyor, burnunun dibinde duruyor, sendeliyor ve hemen geri çekilip kendi yaşam döngüsüne dönüyordu.

Otuz dakika sonra Norma-Jean'a işaret ediyorlardı. Zaman geçip gitmişti. Marco onun boynuna bakıyordu, o boynu tek eliyle kavrayacağından emindi. Gardiyanların topuk ritmini kendisiyle birlikte sürükleyip koridorda giderek küçülürken Norma-Jean ardından bağırarak ona öğütler veriyordu: Yemek gerekiyordu! Spor yapmak! Fırsat buldukça volta atmak! Norma-Jean, Marco'nun giderek daha az duyacağından, bir noktadan sonra hiç duyamayacağından kaygılanarak sesini zorluyor, onun için yaşamsal önemi olan o davranışları ona anımsatıyordu. Zamana dikkat etmesi gerekiyordu. Onu belki de *büyük plan*'ından vazgeçirecek *iyi habere* iki üç dakika ayırması gerekiyordu. Norma-Jean, Marco'nun bozguna uğramasını kabullenmeyi reddediyordu. İçeri tıkılmış olmak o canlı varlığın hakkından gelmemeliydi. Kendi yaşamı, kendi düşleri için de aynı şey söz konusuydu. Üzerine çöken karabasan, Marco'yu ziyaret etmeye başlamasıyla birlikte artık

ona musallat olmayı bırakmış değil miydi? Sollicciano tutukevinde bile olsa, iyi bir haberin iyi haber olması gerekiyordu! Öyle ya da böyle, ağzı bir tıraş bıçağını yanaklarının içini parçalamadan içine alamayacak kadar küçüktü.

Bir defasında, Norma-Jean zihnini güçlü bir şekilde yoğunlaştırarak Marco'nun Sollicciano'daki yaşamını kafasının içinde canlandırmayı başarmıştı. Gözleri kapalı, "süreklilik" teriminin uçurumuna dokunmuştu. Varoluş yalnızca zamanın yadsınmasına gönderme yaptığında, o yaşamsal organ bozulmaya uğradığında damarlardaki kanın nasıl koyulduğunu duyumsamıştı. Beklemek, bir boşluğu bir başka boşlukla doldurmak, arzu etme düşüncesini bile içinden söküp atmak, olabildiğince az düşünmek, deliliğin duvarlarını itecek kadar sersemleşmek, kendi bilincini küçültmeye çalışmak, günlerin kendine özgü ritmini düşünmeden yaşamak, yapılması gerekenleri, kutucukları mekanik olarak renklendirir gibi, boyayı dışarı taşırmamaya dikkat ederek yerine getirmek, gezintiye çıkmak ya da gözetimin gözetleme kulelerinden yapılmasını engelleyecek ölçüde yoğun bir sis bastırdığı için gezintiye çıkmamak. Norma-Jean midesindeki o deliği, sekmeler halindeki hiçliği duyumsamış, kalbi yerinden çıkacak gibi olmuştu. Bir yerlerde, serbest düşüş üzerine bir yazı okumuştu: Ölümü kendi alanında kışkırtan, yaşama âşık olanlardır, paraşüt tutukluk yaptığında alaycı hava takınan fiyakacı yarasalar. Terlemeye başlamıştı. Kafasının içinde, mengene hareket ediyor, ezmekten başka amacı olmayan duvarlar birbirine yaklaşıyordu. Bir bataklığın dibinde içi suyla dolmakta olan bir arabayı düşünmüştü ve boynunu son hava kabarcığına doğru uzatmış bir insanı; can çekişmenin ahmak sonucu. Bir yere kapatılmış olmak yerini temel korkuya bırakmak üzere bir kavram olmaktan çıkınca göğüs kafesinin üzerine binen yükün ağırlığını yaşamıştı. Kollarında ve bacaklarında kasları dağılıyordu, birbiriyle çarpışan kemiklerinin kırıldığını duyumsuyordu, hiçbir şey başka bir şeye bağlı değildi

artık. Kafasına darbeler iniyordu: Alevler içinde kalmış bir evin penceresinde bir yumruk. Kalbi yine hızlı atmaya başlamıştı. Norma-Jean gözlerini Jean'ın kollarında, onun tokatlarıyla yeniden açmıştı. *Norma sevgilim! Kaygılanma. İşler yoluna girecek. Bir şey yok. Sadece bir sinir krizi.* Ve ona beyaz renkli, çok belirgin ovallikte yarım bir tablet yutturmuştu.

Birazdan, biraz daha sabretmek gerekiyordu, ama *birazdan!* Birkaç saat süren bir çıkış, üç aydan daha kısa bir süre içinde! Norma-Jean ayaklarının ucunda yükseliyordu; üç santimetre yükselmek sesinin herhangi bir yere ulaşmasını sağlayacak bir değişiklik yaratacakmış gibi. Duvarların arasındaki boşluk, sesleri yükseltiyor, bozuyordu. Norma-Jean, Marco'yu gözleriyle izliyordu. Mantosunu yeniden giymek için, hareketsiz, yorgun, onun algılama alanının dışına çıkmasını bekliyordu. Kafasının içinde onu asla görmeyeceği bir koridorda canlandıracak kadar uzaklaştığında, o da yüzü haftada bir değişen bir üniformanın peşine düşüyordu. Gelirken geçtiği dar yolları ve bölmeleri bu kez tersinden kat ediyordu. Girişte bir kutunun içinden el çantasını, anahtarlarını alıyordu – *Bu adamlardan her şey beklenir!* Selam vermek için kendini zorluyordu: Gelecek defa yapacağı ziyaretin izni belki de bu gardiyanlara bağlıydı. Sınavı kazanıp kamu yönetiminin en alt basamağındaki bu işe yerleşmiş o adamların ve kadınların sıkı çenesini zamanla biraz gevşetmeyi başarmıştı. İçeri sokulması yasak olan bazı şeyleri, örneğin küçük bir muşamba parçasını –Marco o muşamba elinin altında olmazsa hiçbir şey yazmama tehdidinde bulunmuştu– zaman zaman Marco'ya ulaştırmasına izin veriyorlardı. Temizlik saplantısı olduğundan, binlerce avucun dokunduğu, binlerce yemek lekesinin bulunduğu masanın üzerinde yazı yazmayı reddediyordu. Norma-Jean, yumuşak bir muşamba parçasının yönetmeliklerce neden yasaklandığını anlayamıyordu – onunla ne tür bir intihar ya da cinayet gerçekleştirilebilirdi ki?

8

Kötü bir sessiz film seyrettiğim izlenimi içindeydim: Karl evi ince eleyip sık dokuyor, bir açıklama elde etme amacıyla en ücra köşeyi bile inceliyordu. Oysa girişteki koridordan içeri şöyle bir bakmak, dairenin cascavlak bırakıldığını, bunun bir soygun olamayacağını anlamaya yetiyordu. Telefon prizinin yanında yırtılmış bir kâğıt parçası vardı yalnızca.

"Çalıyor mu?"

Çalıyordu.

"Yanıt vermiyor mu?"

"Kim?"

"Kim olacak?! Norma-Jean! Şu anda ona telefon etmiyor musun? Aynasızları mı arıyorsun yoksa? Jean! Otur!"

Norma-Jean'ın cep telefonu olmadığını Karl'a anımsatmak gerekiyor muydu? Yere oturmuş, bir başkasını değil de bu daireyi seçmemize neden olan camlı kapıya yaslanmış durumda, karımın o dönemde yalnızca ışıktan çok rahatsız olduğunu anımsıyordum. Telefonun tekrar tuşuna bastım ve karşıma bir araba kiralama şirketinin mesajı çıktı: *Avis kiralama şirketiniz pazartesiden cumaya kadar saat ondan akşam saat sekize kadar, cumartesi günleri de saat ondan on üçe kadar açıktır.* Norma-Jean tekne kullanmayı olduğu gibi araba kullanmayı da iyi beceremiyordu. Dolayısıyla en kötü durum henüz

gerçekleşmemişti. Durumu aynasızlara bildirmek söz konusu olamazdı. Norma-Jean yüzünde her zamanki o büyük gülümsemeyle, sakladığı büyük sırla geri dönecek, asık suratımıza karşı kahkahayı patlatacak, bize güzel bir oyun oynamış olacaktı.

"Önce bir tek atalım."

Karl iç geçirdi, bana karşı çıkmak, dairenin bomboş olduğunu, güneşin henüz doğduğunu anımsatmak istedi.

"Saat ona kadar bekliyoruz. Sonra, sana söz veriyorum, polisi arayacağız, Karl, gel hadi!"

Sırtlarında yeşil flüoresan çizgili üniformalarıyla üç çöpçü dirseklerini tezgâha dayamış, kollarını, sevgililerinin omzuna atar gibi süpürgelerine sarmışlardı, bacaklardan biri gergindi, öteki bacak, bilek hizasından zarifçe diğerinin üzerine konmuş, koca lastik pabuçlarının ucunda ayağı dengedeydi.

"Beyler?"

"Bir konyak."

"İki konyak."

Bana ilk kez "bey" diye hitap ettikleri günü anımsıyordum. Dünya, şaşkın çocukluğumun üzerine yıkılmıştı. Kahve yerine kendime bir konyak ısmarlamıştım. Yaşlanmaya o gün başlamıştım, şaşırtıcı değil ama geriye dönüşsüz biçimde; hormonlar, ilerleyen yaş ve hastalık yüzünden düzenli ve kesin bir kilo alma ya da zayıflama durumu gibi. Bir daha bana kimse "delikanlı" diye hitap etmemişti. O zamandan beri, kaldırımda hızla bisiklet süren çocuklar geçmem için bana yol veriyor, lise öğrencileri otobüste yer veriyordu.

Kendimi, otuz yaşında hissettiğim kadar yaşlı hissetmemiştim hiç. O dönemde yaşamım bana her an patlayacak, asla yedeği olmayan bir ampul gibi geliyordu. Çevremin uyarıları karşısında şaşkın, kırıldı kırılacak gençliğimle, yitimin acı bilinci içinde yaşıyordum. *Ne kadar gelişmiş! Ne kadar parlak!* Her şeyi her zaman, hem de erkenden başarmış olduğum

doğruydu. Bununla birlikte, yaşamın, özellikle de kendi yaşamımın genelde nasıl rayına oturduğunu kendi kendime sürekli sorgulamıştım. Yandaki evde doğmuş olabilirdim. Doğum sırasında başka bir bebekle değiştirilmiş olabilirdim! Başka genlere, beni döven, aç bırakan, otoyolun boş bir yerinde terk edip giden ana babaya sahip olabilirdim! Bütün bunlar olabilecekken, benimkiler dikkatli, yumuşak çıkmıştı. Gerek duyduğum her şeyi uzanıp alabileceğim yere koymuşlardı; iyiliksever oldukları kadar ilginç insanlardı: doğa ve kent, kitaplar, müzik, filmler, tablolar... Güven verici gözlerini üzerimden hiç ayırmamışlardı. İşi, beni psikiyatr olmam için cesaretlendirmeye kadar vardırmamışlardı ama –çok yeni bir bilimdi, tam olarak bilim bile sayılmazdı, tıp bile sayılmıyordu– yolumdan dönmeye de zorlamamışlardı. Üzerimde hiçbir ağırlık hissetmemiştim. Anne ve babamın oğulları için düşündükleri tek ana yol, onu belki mutluluğa götürmeyecek ama mutluluktan en az uzaklaştıracak yoldu. Çok cılız, gösterişsiz olan ve –pazar günleri yemeğe geldiğimde– annesi komşularının önünde onu bir zafer anıtı gibi öne sürdüğünde utanan o çocuğun başarıları onları beklentilerinin üzerinde doyuma ulaştırmıştı. Ne var ki o boşanma kötü olmuştu, ayrıca çocuk sahibi olmamam...

Babam annemden birkaç ay önce öldü. Annem her gün onun mezarına çiçek koymaya gitti; gözyaşı dökmeden, türküler söyleyerek, yaşayan birini ziyarete gider gibi.

İlk evliliğim kendi irademle gerçekleşmiş ve ilk yıpranma ortaya çıkıncaya kadar sürmüştü – bu süre sonrakilerden çok daha yavaş ilerlemişti. Karşılıklı uzlaşarak boşanmıştık. Kimin yüzünden çocuk sahibi olamıyorduk, onun mu, benim mi? Bunu bilmeyi istememiştik. Kırk dört yaşında, hangimizin kusurlu olduğunu bilmeden boşanmıştık. İlkbahardı. Dört yıl sonra, Norma-Jean adında biri, ilk randevusunu almak üzere bana telefon ediyordu.

"Jean!"

"Ne var?"

"Bu meyhaneden hemen çıkmazsak, kısa süre sonra aynasızlara telefon edemeyecek duruma geleceğiz!"

Her zaman olduğu gibi, içtiğimiz altı konyağın parasını ödemekte ısrar ediyor, yirmi yıllık içten dostluğumuz süresince onu bilmem kaçıncı kez utandırıyordum. Yaşamını reklam filmleri yaparak kazanıyordu. En büyük müşterisi, otomatik sulama işleri yapan bir şirketti. Yıllardan beri yazmakta olduğu ve henüz kimsenin bir satırını bile okumadığı senaryosunda son küçük değişiklikleri yapıyordu. Arkadaşlarının hepsini televizyon filmleri yaptığına inandırıyordu. Onunla aynı adı taşıyan birini yakaladığını yalnızca ben biliyordum. Bir başkası olarak yaşamak Karl'da bir yaşam tarzı haline gelmişti.

"Dur! Biraz dolaşalım, aynasızlara ondan sonra telefon ederim."

"Jean, olup bitenlerle yüzleşmenin zamanı artık, sen..."

"Tamam, tamam ama ben yıllardan beri böyle bir kahvaltı yapmamıştım! O günü anımsıyor musun, hani..."

Pénèlope'tan gelen bir telefon, ona anımsatacağım şeyi kısa kesmeme neden oldu. Her zaman usta ressamların tabloları yanında beceriksiz bir ressamın elinden çıkmış bir tablo olarak düşündüğüm o kadına karşı birden şefkat duydum. Ağzının kalabalık, fiziğinin de düzgün olması sayesinde Karl şimdiye kadar düşlerde rastlanacak, kimi zaman sevimli, çoğu kez de akıllı kadınlarla çıkmıştı. Ne var ki kadınların en önemsizi, piyasanın en çirkiniyle evlenmişti. Sadece ismi ona bir çekicilik ve özgünlük veriyordu. Böyle olmakla birlikte, sabahın saat sekizinde, bir arabanın altında ezilip ezilmediğimizi öğrenmek için telefon eden bir hayat arkadaşının iyi yanlarının da olması gerekiyordu.

Karl karısıyla konuşmak için uzaklaştı. Semafor işaretle-

riyle onu Norma-Jean konusunda sessiz kalması için umutsuzca uyardım. Bana yaklaştığı sırada Karl'ın yüzünün yeşilden beyaza döndüğünü gözlemledim. Pénèlope'un ona Norma'nın uğradığı kazayı anlattığını duymak için hoparlöre gerek yoktu: *Ağır vasıtanın direksiyonunda bir hödük! Otuz beş tonluk bir araç, düşünebiliyor musun? Frenleri boşalmış olsa, neyse! Hayır! Aç kulağını! O... beni duyuyor musun? Geçiş hakkını resmen çiğnemiş, diyordum! Norma-Jean'ı küp şeklinde, buruşmuş bir sac bloğunun içinde bulmuşlar... Nereden mi biliyorum? Üzerinde hiçbir kimlik belgesi yokmuş, bir adres defterinden başka... ve bana hiç inanmayacaksın... O... Beni duyuyor musun? Evet mi? Diyordum ki ... Bana inanmayacaksın... Adres defterini rasgele açmışlar ve bize rastgelmişler!*

Karl, karısının hezeyanlarını bastırmaya boşuna uğraşıyordu. Benim gülüşüm hem sinirli, hem de değildi: Norma-Jean beş yıl önce benim kapımın eşiğinden geçtiğinde, attığı yanlış adımların yön saptama sorunlarından kaynaklandığına inanıyordu. Ayrıca, otoyola giriş yolunun trafik yasasında hiçbir zaman önceliği olmamıştı. Karl telefonu kapatmadan önce, Pénèlope şunu da eklemeye zaman buldu: *Ve hiçbir sıyrık almamış.*

Karl'ın her zaman hastalıklı bir görünüşü vardı. Renginin yeniden yerine geldiğini anlamak için onu tanımak gerekiyordu. Cep telefonunu, Pénèlope'un ona armağan ettiği kılıfına koyduğu sırada üç aynasız karşımıza dikilip çevremizi sardı; Karl'ı hemen çemberin dışına çıkardılar.

"Jean Vasseur?"

Bisikletten düşmüş bir çocuk gibi şaşkın durumdaydım, ellerime kelepçe takmalarına itiraz etmedim.

Polis arabasının arkasında, Karl'ın gözden kaybolması zaman aldı: Norma-Jean ile yaşadığımız sokak Paris'in en uzun sokaklarından biriydi.

9

Dakiklik gardiyanlık mesleğinin gereğidir, onlar için üniforma taşımak kadar zorunludur; tutuklulara gelince, sonunda hepsi zaman kavramını yitirir. Onlara bu kavramı yeniden kazandırmak gerekir. Bir haftalık tutukluluk süresinden sonra içinde oldukları günü unuturlar, bir ay sonra hangi ayda olduklarını bilemezler, üç ay sonra mevsim döngüsü fikrini tamamen yitirirler. Norma-Jean bir yerde, tutuklu kadınların âdetten kesildiğini okumuştu. Marco'nun saçları bir gecede bembeyaz olmuştu. On iki saat, bedeni on iki yıl yaşlandırıyordu. Zaman, koridorların darlığında, açılan, özellikle de kapanan demir kafeslerin şangırtısında yoğunlaşıyordu.

"Saati mi şaşırdım?"

"Hayır, madam... siz... vaktinden biraz önce geldiniz, her zamanki gibi, ama..."

"Bir sorun mu var?"

"Hayır, yani..."

"Konuşun! Söyleyin bana, Tanrı aşkına! Bir şey oldu, değil mi?"

Norma-Jean sol kolunda karıncalanmalar hissediyordu, yoksa sağda mı? Kalp ne taraftaydı? Demek ki Marco yolun sonuna gelmişti! Ne var ki insanda doğuştan terslik de olabilirdi, Jean'da olduğu gibi! O durumda, her şey geçersiz hale

geliyordu ve insanın sağ kolundan kuşkulanması gerekiyordu, sol kol, beş uçlu bir yıldızla sona eren ve yazı yazmaktan başka becerisi olmayan bir uzuvdan ibaret kalıyordu... üstelik! Norma-Jean okuldaki ilk yıllarını yalnız başparmağı olan bir eldiven takarak geçirdiğini anımsıyordu. Eldiven değil, yalnız başparmak yeri olan eldiven. Yazı yazmaya öteki çocuklardan daha geç başlamıştı. Okulda, kolunun bitiminde kayak eldiveni olan, hafif giysiler giymiş salağı parmakla gösteriyorlardı. Jean'la ilk gece, başını onun göğsünün sağ tarafına koymuş, karnı ılık, ensesi terli yatarken kalbinin atışını dinlemişti. Jean'ın bedeni birden gerilmişti.

"Korkma, ben de herkes gibiyim!"

Jean, onu kollarının arasında sıkıca sararken o deliler gibi gülerek, başını kaldırıyordu: İki kez orgazm olduktan sonra, Jean'ın herkes gibi olduğundan hiç kuşkusu yoktu, hatta herkesten çok daha iyi.

"Bu duruma oldukça ender rastlanır ama emin ol, yaratıklıkla ilgisi yok!"

Norma-Jean yüz üstü dönüp başını onun parmak kemiklerinin kenetlendiği noktaya, burnu göğüs düzlüğünün altına gelecek şekilde dayamıştı. Ona göğüslerinin ve küçücük poposunun engebeli manzarasını sunuyordu. O adamın kalbi avuçlarının içinde atıyordu. Gövdesinin üst bölümüne doğru tırmanmış, gırtlağının üzerinde dilini gezdirmiş, sonra gözlerini gözlerine dikmişti.

"Doğuştan ne?"

"Doğuştan terslik. Hiçbir organ eksik değildir, hepsi çok iyi durumdadır, ne var ki simetrik olarak terstir."

"Nasıl yani?"

"Senin anlayacağın, benim kalbim sağda."

Norma-Jean yeniden kahkahayı basmıştı. Analistine âşık olmasının şaşırtıcı hiçbir yanı yoktu. Doktorların da sendeleyip dengesini yitirdiği oluyordu – Marilyn Monroe canına

kıymamış olsaydı!.. Öyle olmakla birlikte, bu onları beceriksiz yapmıyordu. Sonuçta insanların çoğu öteki yarılarını çalıştıkları işyerinde buluyordu. Ama kalbi sağda olan bir analiste âşık olmak!

"Peki, ya gerisi? Ciğer? Mide? Dalak?"

"Onlar da öyle."

"Ters tarafta mı?"

"Ters tarafta."

Bu, Norma-Jean için hiçbir şey ifade etmiyordu. Jean'ı her zaman gülerek öpmüş, sağını solundan hiçbir zaman ayırt edememiş olduğunu anımsatmıştı. Kesinlikle birbirlerini bulmak için yaratılmışlardı.

"Madam, kapıyı açın!"

Norma-Jean, gördüğü düş aklına geldikten sonra, klozetin kalın emaye kenarlarına yapışmış, üçüncü kez tuvalete eğilmişti. Deniz mavisi döşenmiş bir hücrenin içinde, saçları beyaz denecek kadar sarı bir kız çocuğu bir çocuk yatağının üzerinde oturmuş, bacaklarını hafifçe sallıyordu. Küçük tutsak uzun yıllar orada kalmaya mahkûm olduğunu biliyordu. Yatağı gün geçtikçe kısalacaktı, zaman gelecek bacaklarını çalışma masasının altına sokamayacaktı, günün birinde kalçaları sandalyesinin kol dayamalıklarının arasına sığmayacaktı. Norma-Jean oradan çıkıp gitmek istediğinde, küçük kız onun yolunu kesmişti. Kim deniz mavisi odaya girerse, orada yaşamaya mahkûm oluyordu. Norma-Jean, tutukevlerine keyfince girip çıkabileceğini mi sanıyordu? İnsan böyle bir oyun oynamaya kalkarsa, kapılar sonunda üzerine kapanırdı. Norma-Jean dördüncü kez kustu. Kapıya güm güm vuruluyordu.

Marco, masanın üzerine ritimli biçimde vuruyordu; yüzü dingin, görünüşü beyaz saçlarının altında gençlik dolu, cildi tazeydi. Norma-Jean onu fark ettiğinde durdu; gözlerine inanmıyordu, rahatlamış, çok heyecanlanmıştı. Marco ile ilişkisi, onun kendi canına kıyma olasılığından kaynaklanan karmaşık bunalımın dışında bir şeye mi dayanıyordu? Marco kendi özgürlüğünü elde ettiğinde, o kendi özgürlüğü ile ne yapacaktı? Norma-Jean yerine oturacağı sırada, durumlarının karşılıklı tersine dönmüş olduğu duygusunun uyandırdığı şok içinde birden durdu; o oturuyordu, kendisi ise ayaktaydı; Sollicciano'ya kimim tıkıldığına, onun mu, yoksa kendisinin mi tutuklu olduğuna karar veremiyordu. Oturdu. Marco elini sıkmayı reddetti. İskemlesini çekti ve gözlerini çevirdi.

Norma-Jean, görüşmeye geç kalırım korkusuyla acele ettiğinden, bir kez daha hiçbir şeyden yararlanamamıştı; ne güneşten, ne de fırtınadan sonraki kokudan. Floransa'nın tazelenmiş sokaklarında ağır ağır yürümeyi unutmuştu. Oysa topuklarının ıslak asfalt üzerindeki yankısına bayılıyordu. O ses, kısa süre önce silinmiş bir karatahtanın üzerinde tebeşirin çıkardığı sesi andırıyordu. Ot kokmaya başladığında, asfalt kokusunu koklamaya da vakit bulamamıştı. Gece boyu durmaksızın yağmur yağmıştı. Herkes ürpererek uyanmıştı. İnsanda âşık olma isteği uyandırıyordu. Su, yapraklara ve çiçeklerin taçyapraklarına asılı kalıyordu. Işık, su damlacıklarını deliyor, olduğundan daha yuvarlak görünmesine yol açıyordu.

"Kusmuk kokuyorsun! Bana bugün yazı getirmedin mi? Livio iti son yazıyı yayımlamak istemedi mi? Sen de kalkmış, güvenden söz ediyorsun, onun benden tekrar yazı isteyeceğini nereden belli!"

Marco ayağa kalkmıştı. Gardiyanlara yönelmeden önce, iskemlesine tekme atmıştı. Gardiyanlar ona çeneleriyle işaret ederek yanlarındaki bir banka oturmasını ve derhal gösteri yapmaya son vermesini istemişlerdi. Marco, gözünü Norma-Jean'ın ayaklarına, muşamba kılıfın şişkinliğine dikerek yarım saatin geçmesini beklemişti. Norma-Jean gözünü ondan ayırmamıştı.

10

"Neden gözaltında tutuluyorum, bana açıklayabilir misiniz?"

"Gözaltında değilsiniz. Geçici alıkonma yerindesiniz. Gelip sizi alacaklar."

"Kimler? Dinleyin, çok yorucu geçen bir hafta sonu tatilinden dönüyorum, dört günde iki bin kilometre yaptım, karım bir trafik kazasının kurbanı oldu, dairem tamamıyla boşaltılmış, şimdi de buraya tıkıldım! Bir açıklama alabilir miyim, Allah kahretsin?!"

"Açıklama yapacak olan sizsiniz."

"Efendim?"

Aynasız bana sırtını döndü, halinden memnundu, durumum hakkında pek bilgisi yoktu kuşkusuz ama bildiği kadarı beni kaygılandırmaya yetiyordu. Banka yeniden oturdum, derisi yırtılacakmış gibi gergin bir genç kadının yanına. Saçları kızıldı, dili delikti, burun kanadında dikiş vardı, üstü başı lekeliydi –ne lekesi acaba?–, deri taklidi şortu oturup kalkmaktan daha da kısalmıştı, misk, bira ve tütün kokuyordu. Oldukça dar ve kaslı kaba etleri bankın üzerine uygunsuz biçimde yayılmıştı. Mavi damarlar derisine serpilmişti. Her iki dizinde de kan oturduğunu belli eden büyük lekeler vardı. Genç kadın uyurken sakız çiğniyordu. Başı düzenli olarak boşluğa düşüyordu. Onun adına benim ensem ağrıyordu.

Erişkin bir insan başının yaklaşık ağırlığını anımsamaya çalışıyordum ama anatomi derslerinden bu yana çok zaman geçmişti. Buna karşılık, doğum stajımın üzerinden çok zaman geçtiği halde bir süt bebeğinin başının avuç içine sığdığını anımsıyordum. Bellek kesinlikle seçici davranıyordu – Norma-Jean bunun en güzel örneğiydi; biraz da kaygı verici bir örnek, ne var ki hastama âşık olmakta sakınca görmemiş olmam, bu kadar büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacağımı hissetmemiş olmamdan kaynaklanıyordu. Onun vakası, az çok herkeste olan günlük nevrozlardan oluşuyordu. Psikotik bir hastayla asla evlenmezdim! Ayrıca, benim yaşımda, aşk aynı körleştirici güce sahip değildir. Kırk dört yaşında, bir evlilik ve bir boşanmadan sonra insan aşka *düşmez*, aşka *kayar*... bir duyguya, ardından da başka bir duyguya doğru... bir isteği arzuya dönüştürür... bağlanılır... bu kez, getirebileceği olumlu ve olumsuz sonuçlarını tartarak ve bu davranışından dolayı kendini kutlayarak birlikte yaşama kararı alır.

Norma-Jean ile çok büyük bir özerklik ve yalnızlık ihtiyacını paylaşıyorduk, bu nedenle içinde iki çiftin birbiriyle karşılaşmadan yaşayabileceği büyüklükte bir daire seçmiştik.

Uykuya dalma aşamasında ben kuvvetli soluk alıyordum, Norma-Jean ise düzensiz soluyordu; bu nedenle yatakta en az yirmi kez yer değiştirmem gerekiyordu, bu arada saçları kendisini kaşındırıyordu; sıcak geldiği için yorganı üzerimden atıyordum, o da yeniden örtüyordu, çünkü üşüyordu. Sonunda bitkin halde başucu lambalarımızı yakıyorduk. Yatağın başına, kollarımız kefen gibi uzanan bacaklarımızın iki yanına sarkık biçimde bez kuklalar gibi oturuyor, birbirimize bakmamaya çaba gösteriyorduk. Gözkapaklarımız şişmiş durumda, karşı duvarda, Marilyn'in Andy Warhol tarafından yapılmış ipekbaskısına gözlerimizi dikiyor, dinginliğimizin anahtarını o mavi yüzde, onun benzinde ve boğulmuş birininkini andıran teni ve saçlarında arıyorduk.

Ne kadar saygılı davransak da, hatta –geçen yıllar sözcüğün üzerinde kabuk bağlamış olmakla birlikte– birbirimizi hâlâ sevsek de birbirimize gölge ediyorduk. Yirmi yaşında olsaydık yalnızca bu yüzden ayrılırdık. Ellisine yakın bir dönemde sorunun çözümünü bulmuştuk: Yatak konusunda niceliksel ve niteliksel yatırım yapmak. Dairenin neredeyse her yanına yataklar yerleştirdik; böylelikle tek başına uyumayı, özellikle de tek başına uyanmayı –dünyanın ağırlığı uyandıktan hemen sonra omuzlarımıza çöküyordu– garanti altına almış oluyorduk.

"Jean Vasseur mü? Bizi izleyin!"

Durumu özellikle tuhaf bulmuyordum ama şaşkınlığın bu aşamasında, kendime, dünyanın, yumurta haşlamak için kullanılan kum saati gibi aptalca tersine çevrilip çevrilmemiş olduğunu soruyordum. O zamana kadar hep bildiğim dünyaya bakışımlı bir aynalar dünyasına girmiş gibi hissediyordum kendimi. Bilimkurgu az okuyordum –hatta hiç okumuyordum– ama yaşadığım bu macerayı anlatan bir kitabın mutlaka olması gerekiyordu. Genelde, bekleme odasında bekleyenleri çağırmaya kendim giderdim. Koltuğa ya da kanepeye oturmuş olmaları onların o gün içinde bulunduğu durumu, durumlarında bir ilerleme kaydedip etmedikleri konusunda beni biraz olsun bilgilendirirdi. Ellerime yeniden kelepçe taktılar ve beni bir başka aracın arkasına ittiler.

"Beni nereye götürdüğünüzü öğrenebilir miyim? Kahretsin! Israr ediyorum..."

"Saint-Anne'a."

"Saint-Anne hastanesine mi?!"

"Saint-Anne hastanesine."

"Delirmişsiniz siz! Farkında mısınız ki... Yani... Ve ne

hakla?.. Bunu yapmanızı!.. İzin verin de bir telefon edeyim! Karıma..."

"Karınızın olup biten her şeyden haberi var."

Paris önümden hızla geçiyordu. Oysa araç normal hızla, ama dar sokaklarda yavaşlamadan ilerliyor, her şey göz açıp kapayıncaya kadar olup bitiyordu. Hastane girişinde yavaşladık. Pleksiglas camın altından bakmaya zaman buldum; bir psikiyatrın görmesi için bahşedilmiş inanılmaz yapıtlardan biri karşımda duruyordu. "Jeannot Döşemesi"ni çok iyi biliyordum. Tezimi onun üzerine yapmıştım. Béarn'ın en ücra köşesinde, otuz üç yaşında bir genç adam, altına annesinin gömüldüğü bir taban döşemesinin üzerinde kendini açlığa mahkûm edip ölmüştü. O döşemenin üzerine acımasız bir mantıkta bir metin kazımıştı; on beş metre karelik bir alanı kaplayan sözcükler, bir su çarkı, ham halde bir psikoz, doktora tezi hazırlayan yüz elli öğrencinin, bir o kadar da psikiyatrın hayatta çözemeyeceği bir paranoya bilmecesi. Romancılar, belki.

Bariyerler kalktı. Arabanın içindeki aynasızlar öteki aynasızlara selam verdi. Hepsini kahkahaya boğan alaycı nükteyi duyamadım. Alışkanlık işte. Beni aşağı indirdiler. Beyaz önlüklü, güreşçi vücutlu iki hemşire iki yanıma geçti. Her biri bir dirseğimden tutuyordu. Beni koridorlardan geçirip adı bana yabancı gelen nöbetçi psikiyatrın odasına götürmelerine karşı koymadım. Paris'te ne kadar çiçekçi varsa o kadar tedavi uzmanı vardır. Dikkatle baksam, yüzü belki tanıdık gelebilir ama bunun ne önemi vardı ki?

"Kelepçelerini çıkarabilirsiniz."

"Vay canına... Bu ne güzel bir karşılama! Sevgili meslektaşım, merhaba, izin verin de kendimi..."

"Jean Vasseur mü?"

"Ta kendisi ve de meslektaşınız, eğer bana..."

"Burada neden bulunduğunuz konusunda bir fikriniz var mı?"

"En küçük bir fikrim bile yok! Ayrıca, gözaltı bölümü olan bir karakolda neden iki saat gözaltında tutulduğumu ve neden bana bunun bir gözaltı olmadığının söylendiğini de bilmiyorum!"

"Gözaltı değildi gerçekten!"

"Neredeyse öyleydi ama!"

"Bay Vasseur, buraya bir yakınınızın talebi üzerine getirildiğinizi size bildireyim."

"Efendim?!"

"İÜH, bu size bir şey ifade ediyor sanırım..."

"İstek üzerine, üçüncü bir kişinin isteği üzerine... hastaneye yatırılma, değil mi? Ama!.."

"Aynen öyle. Karınızın böyle bir istekte bulunmasına yol açan nedeni..."

"Karım mı?!"

"Karınız."

"Ama?!.."

"Ve bu isteğin altına bir doktor, yasaların zorunlu kıldığı üzere, imza atmış."

"Bir doktor! Hangi doktor?"

"Bunu söylememi yasa bana..."

"Yasanızın canı cehenneme! Hangi doktor?"

Jean'ın masaya yumruğunu indirmesiyle psikiyatr yerinden sıçradı. Başını önündeki kopçalı dosyaya indirdi, gözlerini kaldırdı, yeniden indirdi, dosyadaki kâğıtları parmağının ucunda kaydırarak karıştırdı, sonunda imzanın bulunduğu sayfayı buldu.

"Doktor Vidal."

"Efendim?! Benimle dalga mı geçiyorsunuz?"

"..."

"Hangi doktor Vidal? Cevap verin bana, Allah kahretsin!"

"Doktor Claire Vidal."

Jean, yüzü sararmış, ellerini masanın üzerinde yumruk yapmış, hikâyeyi çözmeye çalışırken, gözlerini eğmiş psikiyatrın suratı kilitlenmiş gibiydi. Sözler ağzından cıva gibi dökülüyor, psikiyatr not alıyor, karalıyor, gözlerini Jean'dan kaçırarak yeniden yazıyor, alnı aşağı bakıyor, yapılan hatayı ve o hatanın yol açacağı sonuçları tersine çevirecek bir şeylerin olmasını bekliyordu.

"Şimdi, soruyorum size! Size ve yasanıza! Ne zamandan beri bir doktorun, öz kardeşinin hastaneye kaldırılma talebini imzalamaya yetkisi var?"

"Sakin olun bay Vasseur, biz..."

"Sakin olmak mı?! Durumun ciddiyetinin farkında mısınız siz?.."

"Bay Vasseur... öyle ya da böyle karınız tehdit altında olduğunu beyan ediyor. Sizin, kendisine fiziksel ve ruhsal şiddet uyguladığınızı ileri sürüyor, karınız..."

"Kız kardeşimi otuz yıldan beri görmedim! Hiçbir temasım yok! Onunla son kez konuştuğumda aşağı yukarı on yedi yaşındaydı! Norma-Jean onunla hiç karşılaşmadı! Tüm bunların hiçbir anlamı yok!"

"Bu bilgilerin hepsini kontrol edeceğiz..."

Yeniden bağımlı hale gelme tehlikesiyle karşı karşıyaydım ama mutlaka sigara içmem gerekiyordu. Sigarayı yıllar önce bırakmıştım. Pencerenin dış kenarında bir güvercin kendine yuva yapmak için bir çiçekliğin altını üstüne getiriyordu. Konuştuğum süre içinde psikiyatr gözlerini bana doğru hiç kaldırmamıştı, notlar almıştı, kurşunkalemi kâğıdın üstünde gıcırdayıp duruyordu, kullandığım sözcüklerden ve ses tonumdan birçok şey çıkarmıştı. Ancak sonunda, bedenimin duruşunu, tırnaklarımın kemirilmiş olup olmadığını gözlemlemek, böylelikle, yaptığı ruhsal çözümlemenin süzgecinden geçirmiş olmak için gözlerini kaldırmıştı. Yaptığım el kol hareketleri ve takındığım tavırlar esas alınmıştı. Onda

mizah duygusu olduğundan emin olsaydım, ellerimin üzerinde yürüyebilirdim. Tepkisini görmek için. Ne var ki hiçbir şeyden emin olmadığım gibi, çok da kötü durumdaydım. İlerleyen saatlerde aşağı yukarı benzer görüşmeler yapmak üzere beni başka psikiyatrlar da görecekti. Sonra, doktorlar kendi aralarında görüşüp karının mı, kız kardeşin mi, yoksa kocanın mı izlenmesi ya da gözaltında tutulması gerektiğine karar vereceklerdi. Oyunun kuralını, onu etkileyecek öğeleri, nasıl oynandığını çok iyi bildiğimden, suçsuz ve olabildiğince sağlıklı olmama karşılık, kendim bile olmayı becerebileceğimden emin değildim. Bakışlarım ve sözlerim, söylemesi ya da söylememesi gereken sözlerle akıllı, bilgili olduğu kadar deli de olanı ele vermiş miydi? Kurum'un gücünü asla küçümsememiştim ama ilk kez korkuyordum. Hastaneye yatırılma olgusu benim gözümde her zaman ciddi bir sınır, hastamla aramda geri dönüşü olmayan bir kopuş oluşturmuştu ve böyle bir şiddetten her ne pahasına olursa olsun kaçınmıştım. Bana göre bu, kimi zaman kaçınılmaz hale gelmekle birlikte, bir tedavi uzmanı için en büyük başarısızlıktı. Kelimelerin iflas ettiği, kuvvetin etkili olduğu bir nokta.

Kız kardeşim doğduğunda ben dört yaşında yoktum. Aradan geçen otuz yılın bizi birbirimizden kopardığını sanıyordum ama öyle görülüyor ki o beni unutmamıştı. Bu arada ölmüş olabilirdi ama sağlığının yerinde olduğu anlaşılıyordu. Eski çocukluk hallerimizin hiç birini aşamamıştık. Kıskançlıklarımız zaman içinde hiç bozulmadan süregelmiş, en küçük fırsatta alevlenmiş, sonra sakinlemiş ama yok olup gitmemişti. Diyalog mu? Benimle o konuda hiçbir sorunu olmamıştı! Onunla birçok kez oturup konuşmuştuk! Benimle alıp veremediği ne olabilirdi? Bu inkâr belagatine, birbirimize bu kadar kin besleme noktasına gelmiş olduğumuza göre, bir

zamanlar varolmuş olması gereken sevgiyi yeniden kurmak için istek eksikliği karşısında kendimi tükettim! Hiçbir şey, annemizin ölümü bile bizi birbirimize yaklaştıramadı. Fazladan bir doğumun ilk sahnesi sonsuz olarak tekrarlanıyordu; günün birinde ilişkimize tek başıma müdahale edebileceğime inanmaktan vazgeçtim.

11

Marco üst üste ikinci kez derse gelmemişti. Norma-Jean kendi yorumlarını yorumlayarak, her konu üzerinde tek tek durarak, dönem sonu sınav kâğıtlarını dağıtıyordu, her sınav kâğıdının üzerinde tek tek durup kendi yorumlarını irdeleyerek. Kâğıtların hepsi dağıtılmıştı; Marco gelmemişti. Norma-Jean'ın gerginliği herkes tarafından fark edilmiş olmalıydı. Hepsi onu gözlüyordu, kimi alaycı, kimi küçümseyerek veya acıyarak, kimi de kıskançlıkla. Ders vermek: Haftada on beş saat boyunca otuz çift göze odaklanmak ve geriye kalan zamanda da onları unutmaya çalışmak, onları kendi düş dünyasının dışında tutmak.

Marco, hiçbir şeye asla karışmayan sessiz bir öğrenciydi. En arka sırada, Norma-Jean'ın gidip geldiği, ilerleyip gerilediği orta koridorun kenarında, tam elinin ulaşabileceği mesafede otururdu. Norma-Jean, sınıfın dip tarafında, bacaklarını topukları hizasında çapraz uzatıp geçişi engelleyen Marco'nun yanından geri dönüş yapıyordu. Marco'nun yaptığı tek hareket, bacaklarının çaprazını bozmak, sonra yeniden çaprazlamaktı. Norma-Jean'ın en küçük hareketi beden kokusunu etrafa yayıyordu – parfüm kullanmıyordu, sabun, çamaşır, kozmetik malzemesi ya da Marco'ya kim olduğunu bilemediği birini anımsatan parfümlü bir pudra kokuyordu.

Sözleri, çocuk nefesi kokusu karışmış, az önce içtiği kahveyi soluyordu. Teni eski zamana özgü bir temizlikle parlıyordu, bakıma alışık teninin dokusunun inceliği birkaç ince kırışıklığı ortaya çıkarıyordu.

Norma-Jean dersliğe her zaman çok erken geliyordu. Yalnız olduğunu sandığından, içeri girdiğinde kapıyı kapıyordu; eli kapı kolunun üzerindeyken bir direnç hissediyordu. Sıcak bir kapağa değmiş gibi elini çekiyor ve geri çekiliyordu. Kapı açılıyor, kapı Marco'ya doğru açılıyordu. Norma-Jean'dan hemen sonra geliyordu–en çok birkaç saniye sonra; çantasını henüz elinden bırakmamış oluyordu– öyle ki kimi zaman onun koridorda pusuya yatıp kendisini gözlediği izlenimine kapılıyordu. Bu hayal yüzünü kızartıyordu. İnce fakat kendinden emin sesiyle onu selamlıyordu; o ses o zamana kadar kimsenin kendisiyle alay etmesine yol açmamış, tersine, gülüşmelere neden olmaktan çok, çevresinde korkuyla karışık bir saygı uyandırmıştı sanki. Biraz kambur haliyle, Norma-Jean'dan en fazla iki üç santim uzundu. Geniş ama düşük omuzları vardı, boynu bedenine sağlamca eklemlenmiş gibiydi; bedeninin geri kalan bölümüyle kıyaslandığında, kafası küçükmüş gibi görünüyordu. Norma-Jean'a hiç gülümsemeden bakıyordu. Sessizce ilerliyordu. Ceketini çıkarmadan her zamanki yerine yerleşiyor, öteki öğrenciler gelinceye kadar, gözünü ayırmadan Norma-Jean'a bakmayı sürdürüyordu.

Marco öteki öğrencilerden on yaş kadar büyüktü. Sınıftaki tek yabancı öğrenciydi. Floransalı bir İtalyan. Babası hukukçuydu, annesi onu doğururken ölmüştü. Bu kadarı, Norma-Jean'ın onula ilgili bir roman başlangıcı tasarlaması için fazlasıyla yeterliydi. Otuz yaşında Paris'te felsefe bölümünün ilk sınıfına serbest dinleyici olarak neden yazılmıştı? Bu sorunun yanıtı, sol elinde taşıdığı altın alyansta mı gizliydi? Ders yılının başında, derslerini izlemek için bayan Vasseur'den izin istemişti. Norma-Jean, gözlerini ona doğru

kaldırdığında, burnuna karabiber kokusu gelmişti, ardından da bir başka koku; o ekşi koku ağzından değil, daha aşağıdan geliyordu; gözleri onun beyaz, tombul, tırnakları bakımlı ellerinin üzerinde durduğunda, her şeyin oradan geldiğini anladı. Sesinin tizliği ve bakışlarının deliciliğinden etkilenerek Marco'yu derslerine kabul etti. Marco'nun bazı zorunluluklara katlanması gerekecekti. Norma-Jean herkesten istediğini ondan da isteyecekti. Değerlendirmelerine onu da katacaktı. Derslere devamını denetleyecekti. Marco, hiçbir zaman oyun olarak görmediği bu durumun kurallarını kabul etti.

Norma-Jean önceleri onun bakışlarını ve suskunluklarını, kendisini tavlama girişimi olarak yorumladı – öğrencilerin hepsinde bu eğilim vardı ve o, öğrenciler üzerindeki büyüleyici etkisinin bütünüyle farkındaydı. Ne var ki mesleğinin başlangıcında etkileyici gelen bu durum uzun vadede onu düş kırıklığına uğratmıştı: Öğrencilere hınç duymamak için suçu kendi üzerine alıyordu. Bu kadar canlı bir ilgi doğuran, aslında dersin kendisiydi: Erkek öğrencilerin olduğu kadar kız öğrencilerin de kafasını karıştıran, her felsefe sorununun temel bir içtenlik taşımasıydı! Norma-Jean yalnızca bir yönlendiriciydi. Parlak bir eğitmen ama sadece bir yönlendiriciydi. Bir süpermarketin dondurulmuş gıda bölümünde karşı karşıya gelecek olsalar, öğrenciler onu tanımazdı kuşkusuz.

Marco, aylar geçtikçe Norma-Jean'ın huzurunu giderek daha çok kaçırmaya başlamıştı. Onun gözlerine bakıyor, sonra, bu gözlerin üzerinde uyandırdığı korkudan büyülenmiş olarak onlardan kaçıyordu. Hiçbir zaman, hiçbir şeyi unutmayan biri olduğu halde, metin özetlerini yanına almadan okula geldiği oluyordu. Bir defasında, hazırladığı notları gününde öğrencilere veremedi. Ertesi gün, Marco ile Jean'ın adlarını birbirine karıştırdı; neyse ki bu, evde değil de okulda oldu! Marco'nun Jean'ın varlığından haberi yoktu. Başka bir öğrenci ile karıştırıldığını düşünebilirdi. Norma-Jean, Marco'nun

alaycı öksürmesi olmasa da yaptığı bu hatanın farkına varabilirdi.

Marco neden yine okula gelmemişti? Norma-Jean kırk dakika geçtiği halde anlattığı konunun özüne hâlâ girememişti. Öğrencilerin dikkati dağılıyordu. İçlerinden biri, o hafta ikinci kez boş kalan Marco'nun yerini işaret etmişti. Ondan haberi olan var mıydı acaba? İçlerinden bazıları birbirine döndü, gelmeyen öğrenciden söz ettiler, sonra bir sürü şeyden konuştular, gülmeye başladılar, iskemlelerinin üzerinde kıpırdayarak konuyu dağıttılar. Norma-Jean, boş iskemleden bir türlü gözünü ayıramıyor, böylelikle öğrencilerin kendilerini yeniyetmeliğin hareketliliğine kaptırmalarına, disiplini anında bozmalarına neden oluyordu. Zil çaldı. Norma-Jean derse başlamamıştı. Öğrenciler hafif utanarak sustular. Her zaman yaptıkları gibi ona teşekkür edip, selamlayarak sınıftan çıktılar. Başka hiçbir meslek onu böylesine ödüllendiremezdi.

Sınıfın dip tarafında, öğrencilerden biri öte berisini toplamak için ötekilerden daha fazla oyalanıyordu. Norma-Jean, sınıfı kapatmak için onu bekliyordu. Öğrenci onun hizasına geldiğinde ona bir gazete uzattı – Norma-Jean hiç gazete almazdı, ne sabah, ne de akşam. Kimi zaman, okumakta olduğu romanı yanına almayı unuttuğunda, metroda bir koltuğun üzerinde unutulmuş bir gazeteye göz atardı. Radyo dinlemeyi yeğliyor, dünyanın çivisinin nasıl çıktığı hakkında bulaşık yıkarken, ayak tırnaklarını cilalarken, çekmecelerini düzenlerken, elektrikli süpürge kullanırken bilgi sahibi oluyordu. Şiddet, bu düzenleme işleri, ev temizliği ile bastırılmış oluyordu.

Fotoğrafın on yıl öncesine ait olsa gerekti, Marco'yu o fotoğraftan tanımaya olanak yoktu, incecikti, saçları neredeyse kazınmış gibi kısacıktı. Norma-Jean öğrenciye teşekkür etti, gazetenin kendisinde kalıp kalamayacağını sordu. Sonra ona

yol verdi, sınıftan çıkmak için onun koridorda kaybolmasını bekledi. Dışarı çıkıp kapıyı kapadı. Okulun koridoruna döşenmiş muşamba, topuklarının sevdiği sesi çıkarmasını engelliyordu. Bir pencere girintisinin hizasında durdu, ağır çantasını yukarı kaldırıp açtı, gazeteyi içine koydu, çantayı kapattı. Düzenli adımlarla çıkışa doğru yürümeyi sürdürdü. Öğrencilerin sürü halinde içeri girip kaybolduğu metro girişine varmadan, önüne çıkan ilk kahvede durdu. Bir kereliğine, Saint-Michel ile Convention arasında gazete okuyacaktı. Ve hiçbir şahidi olmayacaktı.

12

"Bay Vasseur, sizi serbest bırakmama olanak yok. Kız kar... şey.. Doktor Vidal'in kimliğinin gerçekliğini henüz saptayamadık. Usulleri biliyorsunuz. İstihbarat bir araştırma yapacak; birçok doktor sizinle görüşecek. Araştırmanın bilançosu kısa sürede çıkarılacak. Ama bu arada..."

"Meslek yaşamınızın en büyük hatasını yapıyorsunuz! Karımla ben evlendiğimizden beri sürtüşmesiz bir ilişki yaşadık, ta ki.."

"Evet? Ta ki?.."

"İki üç yıldır..."

"İki üç yıl mı?"

"İki ya da..."

"Bay Vasseur, kaç yıldır evlisiniz?"

"Norma ile mi?"

"Başka kiminle olabilir?"

"Yani... daha önce bir başka kadınla evliydim ve ben..."

"O kadının adı neydi?"

"Nora."

"Norma mı?"

"Nora."

"Şaşırtıcı."

"Efendim?"

"Devam edin."

"Neye devam edeyim?! Size söyleyecek hiçbir şeyim yok, tamamen bir saçmalık içinde yüzüyoruz! Ve..."

"Bay Vasseur, söylemekte olduğunuz şeyi tamamlayın: Şu ilk eşle kaç yıl evli kaldınız?"

"On yıl kadar."

"Tam olarak bilmiyor musunuz?"

"Elbette biliyorum!"

"Öyleyse sizi dinliyorum."

"Ben... İki üç yıldan beri..."

"Biraz önce on yıl dediniz."

"Norma'dan söz ediyorum ben."

"Nora mı?"

"Norma!"

"Yanılmadığınızdan emin misiniz?"

"Ne de yanılıyor muşum? Allah kahretsin!"

"Eşte bay Vasseur. Eşte yanılıyorsunuz."

"Yok canım!"

"Soru basit: Kaç yıldır evlisiniz?"

"Size tekrar ediyorum, iki ya da üç yıl var ki..."

"Bay Vasseur, kesin söyleyin. Norma-Jean ile evleneli iki yıl mı, yoksa üç yıl mı oldu?"

"Ben... Bakın, bilmiyorum, hiçbir zaman tarihleri hatırlayamam, çok unutkanımdır..."

"Bu can sıkıcı, bir psikiyatr için..."

"... mesleğimin dışında! Bu olgu o kadar da tuhaf değil ve siz bunu tam olarak bilebilecek konumdasınız! Bu konuda bizler de şaşırtıcı biçimde hastalarımıza benzeriz. Seans sırasında, hastanın sizin söylediğinizde bir tılsım bulması için ağzınızı yeterince seyrek olarak açarsınız. Sizden söylediğinizi tekrarlamanızı isterler ve söylediğinize o zamana kadar kimsenin yoğunlaşmadığı kadar fazla yoğunlaşırlar. Kilitlerini açacak anahtar olduğunu sandıkları şeye umutsuzca sa-

rılırlar, söylenen şeyin anlamını belleklerine kazımak için çırpınırlar, günlük yaşamlarına döner dönmez kullanmak üzere onu sihirli bir değnek gibi içselleştirirler. Oysa, siz söyler söylemez o sözü unutmuşlardır. Muayenehanenizden çıktıktan sonra, daha merdiven boşluğunda, kuşun uçup gittiğinin farkına varırlar. Kapınızı yeniden çalmak, sizi yeniden görmek, kendilerinin hazırladıkları bir yasaya aykırı davrandıkları için özür dilemeye hazırdırlar – buluşmaların saati ve günü sabittir, geri adım atmanın olanaksızlığı. Ne var ki içinde bulundukları ürkü onları gerisingeriye bir tutuma zorlar. Akıllarında hiçbir şeyi tutamamış olmanın felaketini yaşarlar, bilinçaltının gölgesi olmadığını, onun bir denizaltı gibi hareket ettiğini bilemezler."

"Evliliğinize dönün, lütfen."

"Birkaç yıl önce evlendik, beş yıldan az bir süre önce..."

"Beş yıldan az olduğunu nasıl hatırlıyorsunuz?"

"İlk karımdan beş yıl önce boşandım..."

"Bazı tarihleri aklınızda tutabiliyorsunuz öyleyse."

"... ve o zamandan beri ilişkimiz harika bir biçimde yürüyor, ne var ki Norma-Jean şu sıralar biraz kırılgan ve..."

"Kırılgan mı?"

"Evet ama sonuçta hayır, yani..."

"Şu sıralarda mı?"

"Şu sıralar değil, her zaman öyle, ben daha onu izlerken de, o..."

"Onu izlerken mi?"

"Norma-Jean benim hastamdı."

"..."

"Ne var yani? Tanrım, bu bilinmeyen bir şey değil! Ayrıca bir sır da değil! Bana yüklenmeden önce hiç soruşturma yapmadınız mı? Bırakın da karımı göreyim, tüm bunların elle tutulacak yanı yok!"

"Karınız hastanede gözlem altında. İnanılmaz bir şansı

varmış. Arabası üç takla attı ve yardım ekibi onu oradan çıkardığında araba alev almak üzereydi."

"Nasıl olsun isterdiniz, temiz kalpli insanlar..."

"Efendim?"

"Hiç... Onu görmek istiyorum."

"Buna olanak yok, tekrar ediyorum size."

"Telefon edeyim öyleyse! Çok anlamsız bir şey bu! O size her şeyi açıklayacak!"

"Bana neyi açıklayacak?"

"Hiç! Kesinlikle hiçbir şeyi! Siz yanılıyorsunuz, karım olamaz... Ve kız kardeşim, ne hakla?"

"Doktor olarak, kız kar..."

"Aynen öyle! Kız kardeşim! Doktor! İşte söylediniz! Ve sizin bu yaptığınız kesinlikle yasaya aykırı!"

"Kız kardeşinizle ilişkiniz neden bu kadar berbat?"

"Konuyu değiştirmeyin!"

"Konuyu değiştiren sizsiniz, bay Vasseur."

"O benim üvey kardeşim."

"Ee?"

"Çok sıradan bir şey! Okul çocuklarına özgü bir durum! Küçük kardeşin ağabeyi ile aile içindeki öncelik tartışması ve onu ikna etmeye bir ömrün yetmemesi. Doğum çevresinde dönen bir yalanın öyküsü! Dürüstlükten söz ederken parmağını insanın gözüne sokan bir annenin öyküsü! Hepsi bu işte. Muayenelerde bu tür çocuklardan günde on tane görüyorsunuzdur herhalde, kendine ait öyküsü olmayan, kardeşlerinin hepsini boğazlamaya hazır veletlerden. Doktor, bakın bana. Bütün bunlar kaba güldürüden başka bir şey değil. Kız kardeşimi son gördüğümde, oyuncu olmak istiyordu! Oyuncu, doktor, duyuyor musunuz beni? Oyuncu!"

"Bay Vasseur, size göre, karınız birinden etkilenmiş olabilir mi?"

"En küçük bir fikrim yok. Olabilir... Durun bakayım, evet, olabilir, o herif..."

"Hangi herif?"

"Öğrencilerinden biri."

"Soyadı ne?"

"Soyadını bilmiyorum."

"Adı ne?"

"Onu da bilmiyorum."

"Çaba gösterin biraz... belleğinizi zorlayın... bay Vasseur."

"Karım bana onun adını hiç söylemedi, unuttuğunu ileri sürdü."

"İleri mi sürdü?"

"Belki de adını gerçekten unutmuştur, bilemiyorum. Belleği gidip geliyor."

"Sizinki de öyle sanki."

Norma-Jean bana ondan o kadar çok söz etmişti ki hiç görmediğim halde onu sokakta görsem tanırdım. Parlak bir tip, ötekilerden biraz daha yaşlı olmakla birlikte genç bir tip, kısa, kambur, biraz huzur kaçırıcı, gözlemci, dengesiz, görünüşü güven vermeyen gizemli bir tip, felsefeye belki devam edecek ya da etmeyecek bir tip, tostoparlak yüzlü bir tip. Bir İtalyan. Norma-Jean hiç kimseye "tip" demezdi. Adı mı? Anımsamak için müthiş bir çaba harcamış, sonra, bakışları varolmayan bir aynanın yansıması üzerinde, bir yerlerde, benden uzakta, yalnızca kendinin gördüğü bir imge üzerinde durmuştu. Norma-Jean uzun süren saniyeler boyunca, o anda orada olmayan biriydi.

"Bay Vasseur, siz şimdi hastabakıcılarla birlikte gideceksiniz. Ben sizi yarın sabah göreceğim."

"Yarın sabah?!"

"Yarın sabah."

"Peki, bu arada?"

"Bu arada... siz belleğinizi tazelemeye bakın."

"Durun!"

"?.."

"Bir ayrıntı ama şunu da bilmelisiniz ki..."

"Sizi dinliyorum."

"Benimle ilgili, olup bitenlerle hiç ilgisi yok, Nora ile..."

"Norma."

"... Dinleyin, bitkin haldeyim. Norma! Evet, elbette Norma! Sadece şunu bilin ki bende situs inversus var.*"

"..."

"Ve sizden bir ricam olacak."

"Sizi dinliyorum."

"Sigaranız var mı?"

"Hastanede sigara içmek yasaktır."

"..."

"Siz de bu yasağı çiğneyemezsiniz."

Psikiyatr, Jean'ı oraya kadar getiren ve buradan da kim bilir nereye götürecek olan iki rugby oyuncusunun arkasında kayboldu. Mokasen ayakkabıları koridora yağmur yağıyormuş, ince bir sağanak dökülüyormuş gibi ses çıkarıyordu ama ses birden kesildi, sonra yeniden güçlendi. Psikiyatrist geri dönüyordu. Yeniden kapı kasasının içinde duruyor, yüzünde hiçbir ifade olmaksızın, gömleği buruşuk, saçları dağınık –yataktan henüz mü kalkmıştı ya da esaslı bir dayak mı yemişti?– Jean'a dikkatle bakıyordu. Hastalarının atıldığı yere atılmış olan Jean, onların her şeye anlam yükleme davranışını bu kez kendisi gösteriyordu. Kimileri, bekleme odasından divana uzanıncaya kadar geçen birkaç saniye boyunca psikiyatrı hakkında yaptığı gözlemi seans bitinceye kadar anlatıp duruyordu. Tedavilerine başlayabilmek için aylar bazen de yıllar geçmesi gerekiyordu. Sonra, hastalara göre, hastalığın

* Situs inversus: Organ veya organ sistemlerinin normal lokalizasyonları yerine ayna görüntüsünde olduğu gibi vücudun karşı tarafında yer alması durumudur.

türüne göre her şey hızla çözülebiliyordu. Ne var ki ilk yıllarda iki hastadan biri, seansın üçte birini, psikiyatrın yüz ifadesi, giysilerinin rengi, elini nasıl, yüzüne bakarak mı, yoksa bakmayarak mı sıktığı hakkında konuşmakla geçiriyordu. Görüntünün bu aşırı yorumu sırasında siyah bir pantolon beyaza, bir kazak yeleğe dönüşebilirdi. Jean, hastalarından çoğunun göz rengini, gözlük takıp takmadığını söyleyemeyeceğini biliyordu. Sokakta görse onu tanır mıydı? Söz gerçeğin görülmesine engel oluyordu. Jean, acıların çarpıp bir tokat hızıyla karnına geri döndüğü yansıtmalı bir duvarda eriyip gidiyordu.

Psikiyatr bedensiz bir varlıktır. Onu ne kadar çok görürsek, tahminler karmaşası içinde o kadar yok olur. Hiç kimse ve herkes haline geldiğinde kımıldar, yer değiştirir, sesini, yüzünü, kokusunu değiştirir. Cinsiyet değiştirebilen, cinsiyetsiz bir bukalemun olarak kimi zaman çocuğun, kimi zaman da babanın, kız kardeşin, âşığın, eşin biçimine girer. Neredeyse varolmayan bir ses gibidir. Ağzından seyrek olarak çıkan sözler, o sözleri belirli bir iz bırakmaksızın içine sindiren bireylerin yaşamöykülerinin içine gömülür. İstikrarı tekrar yakalayabilmek için belki de meslek değiştirmeyi düşünmek gerekebilir.

Psikiyatr, Jean'a doğru bir adım daha attı. Göğüs cebinden açılmamış bir sigara paketi çıkarttı, plastik şeridini yırttı, yaldızlı kâğıdını açtı ve Jean'a ucu beyaz, bej rengi yirmi adet sigara uzattı. *Bu yaptığım, içinde bulunduğunuz patolojik durumda, salık verilmemesinin çok ötesinde bir davranış. Solunum yollarınızın şu anda istediği tek şey tıkanmak.* Titreyen parmaklar, paketten bir sigara çekip almakta zorluk çekerken, dudaklar da o sigarayı tutmakta zorlandı. Psikiyatr, Jean'a çakmağını da uzattı. Sigaranın filtresi alev alırken patlamış lastik kokusu yaydı.

13

Norma-Jean, metroda en boş vagonu seçti. Jean o akşam Karl ile yemek yiyordu. Baş başa olduklarında görüşmeleri hep çok geç biterdi. Üstelik, bu defa otomobilin üzerine bir tekne bağlamaları gerekiyordu. Bu tekne garip bir fikirdi. Norma-Jean gerçekten memnun mu olduğunu, yoksa coşkusunun sadece Jean'ı mutlu etmek isteğinin karşılığı mı olduğunu sorguladı. Bu koca ona çok iyi davranıyor, yaşama her zaman iyi yönünden bakıyordu, uysaldı, uzlaşmacıydı, huysuzluk patlamaları yaşamıyordu – mesleğiyle ilgili kaygıların onu bazı akşamlar suskun kıldığı durumlar dışında. Jean, Norma-Jean'a hastalarından hiç söz etmemesine rağmen, en uygunsuz anlarda onların hikâyelerine nüfuz etmekten az da olsa kendini alıkoyamıyordu. Bu mesleğe başladığından beri birbirlerine aktarımlarındaki gözeneklilik, bir çeşit yetersizlik olarak görülebilir miydi? Karısıyla sevişemediği durumlar, hastaları için mi, yoksa kendisi için mi daha büyük bir tehlike oluşturuyordu? Sık sık olan bir durum değildi bu. Düzenli olarak oluyordu.

Norma-Jean metroda uyukluyordu. Neredeyse aktarmayı kaçıracaktı. Çantasındaki gazeteyi unutmuş gibiydi. Kompartımanın kapı gürültüsüne gözlerini açtı. İçeri giren genç adamın yuvarlak yüzü ona Marco'yu ve gazeteyi anımsat-

tı. Gazeteyi çantasından çıkarıp dizlerinin üzerine, günlük olaylar sayfasını açmadan koydu. Norma-Jean, yolculuğunun geri kalan bölümünde Marco'nun fotoğrafına baktı; parmağının ucunu onun yüz çizgisinde, burnunun sivriliğinde, çenesinin yuvarlaklığında, gözlerinin çevresinde gezdirdi; haberi okumak için gazeteyi açmak elinden gelmiyordu.

Dairenin pencereleri karanlıktı. Kapıyı itti, odalardan birine kadar elektriği açmadan ilerledi – ortak kullandıkları, duvarında Marilyn'in ipekbaskısının olduğu, o ya da kendisi odalardan birine yatmaya gittikten sonra, sabah olduğunda Jean'la buluştuğu odaya kadar. Sabah giymekte tereddüt ettiği eteği, Jean'ın daha rahat bir kıyafet ile Karl ile buluşmaya gitmeden önce çıkardığı ceket ve pantolonu kaldırdı. Yatağa uzandı, ayaklarının ucuyla ayakkabılarını çıkarttı. Kulakları metronun gürültüsü, öğrencilerin sesleri, Marco'nun sesiyle uğulduyordu. Daha uzakta, düşsel bir dalganın kıyıya vurup geri çekilmesini duyuyordu. Gazeteyi yanına çekti, açtı ve altmışa kadar saydı. Sonra, elini başucu lambasına uzattı.

Marco, hukuk fakültesinin bir amfiteatrında, öte berisini toplayan öğrencilerin düzensizliği içinde ilerlemişti. Şaşkınlığı geçen Flora, ona taze, neredeyse yeni bir gülücük göndermişti. Kendisinden on yaş büyük erkeğinin onu herkesin gözlerinin önünde almaya gelmiş olması ona gurur veriyordu. Marco'nun giysilerindeki şıklığı fark etti. Kendine hiç yeni giysi almazdı, Flora'nın hoşuna gitmek istemiş olmalıydı. Gözleri parlıyordu. Flora, onun hoşuna giden elektrik mavisi elbisesini giymişti. Kalbi, üzerine iyi oturan polyamit giysisinin içinde hızla atıyordu. Kalabalıkta, yabancının elinde bir silah olduğunu çok az kişi fark etti. Mırıldanıyorlardı. Flora şaşkınlık ve gurur içinde gülümsüyordu, hızlı, utangaç, şımarık bir havada eliyle acele saçlarını düzeltmişti. Marco kolunu uzatmıştı, sağ eliyle sol bileğini tutuyordu. Tam bir

saniye dünya durmuştu. Böylesine dolu bir amfiteatr içinde şimdiye kadar bu denli bir sessizlik asla hüküm sürmemişti. İlk patlama, asılı duran zamanın yetkinliğini yok etti. Marco, şarjörünü onun mavi göğsüne boşaltmadan önce, Flora'nın şaşkın bakışını belleğine kazıdı.

14

Jean, Karl ile çıktığı akşam yemeğinden döndüğünde Norma-Jean uyuyordu. İki saat sonra gün doğacaktı. Neredeyse dolunay haline gelmiş ay, odayı kireç beyazına boyuyordu. Jean, yandaki odaya gidip yatmakta duraksadı. Örtüyü kaldırıp Norma-Jean'ın yanına, onun bedeniyle kendi bedeni arasında birkaç milimetrelik bir hava boşluğu, onları ayırırken birleşmişliklerini de güven altına alan bir zar tabakası bırakmaya özen göstererek süzüldü. Karısına yalnızca, ıslak dudaklarına yapışmış bir saç tutamını çekmek için dokundu. Ayaklarının bir kâğıda dokunduğunu duyumsadı ve bunun gazete kâğıdı olduğunu anladı. Şaşırdı; Norma-Jean hiç gazete okumazdı, bunun ona metro girişinde parasız uzatılmış bir gazete olduğunu, onun da kendi burcunu, hava durumunu okumuş olabileceğini düşündü... İlk kez bu kadar çabuk uyumuş olmalıydı ki gazete orada kalmıştı. Ve çok çabuk uyumuş olduğuna göre de kendini o akşam iyi, o evde olmadığı halde güvende hissetmişti. Jean, *onun gibi*, bir dakika sonra uykuya daldı, yine de düş görmeye başlamadan önce ertesi gün, arabanın üzerinde bir tekne, yanında da Karl ile yapacağı yolculuğu düşündü.

Uyandıklarında aynı konumdaydılar. Jean tek hareketle Norma-Jean'ın içine girdi. Bildiği kadarıyla, kendisine sa-

bah, cinsel organı biraz kuru iken, arada hiçbir söz ve öpüş alışverişi olmaksızın, uykudayken ya da uyur gibi yaparken bu şekilde sahip olunmasından pek az kadın hoşlanırdı. Ne var ki Norma-Jean, Jean onu zorlarken duyduğu hafif yanma duygusundan hoşlanıyordu.

Norma-Jean "evlenme" sözcüğünü esas anlamında kullanıyordu.* İnsan evlenmekle tüm haklarından vazgeçiyor, kendini ötekinin ölçülerine göre yeniden kesip biçiyordu. Ayrıca bu davranışın karşılıklı olması gerektiğini de düşünüyordu. Gecenin bir yarısında Jean'ı uyandırmış, onun rahatlıkla içine girmesini sağlamış, kendini onu kullanmış olarak görüyordu. Daha önce böyle bir şey hiç olmamıştı. Norma-Jean sessizce sevişir, Jean'ı da bir öpücükle sustururdu. Sözcükler, bedenleri az varlık gösterenler için gerekliydi. İlişkilerinin başlangıcında Jean onu, heyecanlarını tarif ederek, düş tiyatrosunu anlatarak tahrik etmeyi düşünmüştü. Norma-Jean bu tür bir zevki onunla paylaşmayınca, onu tek bir söz etmeden, hafif bir inleme ile defalarca doyuma ulaştırmayı öğrenmişti. Norma-Jean, kendini ona daha rahat sunabilecek konuma geçmek için kıpırdadı. Hafifçe, uzun uzun inledi, sırtı ile çizdiği "s" Jean'a gelmesini, hemen o anda gelmesini bildiriyordu.

"Dün gazeteyi okudun mu?"

Norma-Jean'ın gözleri perdelendi. Kahvaltı masasından kalktı, hızlı adımlarla mutfağa yöneldi.

"Nereye gidiyorsun?"

"Kahve yapmaya."

"Bırak şimdi! O işle ben ilgileniyorum! Hadi ama. Bir şey söyledim, değil mi?"

Kahveyi her sabah Jean yapardı. Bir başka alışkanlık, diğerlerinin arasında... alışkanlıklarının tümünden kurtulamamışlardı. Rol dağıtımı onları o halleriyle bulmuştu, çünkü bu

* Evlenmek anlamında da kullanılan Fransızca épouser fiili derinden bağlanmak, bir şeyi benimsemek, katılmak anlamına da gelir. (ed.n.)

olmaksızın bir çift belki de çift olamazdı ve gündelik hayat korkusunu durdurmayı bilmek gerekirdi. Jean karısını kolundan tutuyordu. Karısı onun kendisini kucaklamasına direniyordu. Jean onu kendisine dönmeye zorladı.

"Norma, ne var?"

Hiçbir şeyi yoktu. Yorgundu. O sabah kendini hüzünlü hissediyordu, nedensiz.

"Duş alacağım, aç değilim."

Jean onun pamuklu geceliğinin içinde uzaklaşmasını izledi; bugün çocuksuydu, dün tam anlamıyla kadın, kimi pazar sabahları da neredeyse yaşlı bir kadın. Bu kadının bedeninde ve kafasında gece neler olup bitiyordu ki bir günden bir güne farklı uyanıyordu, kimi zaman, her gün değil, ne var ki giderek sıklaşan biçimde, Jean'ın bunu kesinlikle öğrenmesi gerekiyordu.

Norma-Jean duşun altında uzun süre kaldı. Jean, suyun karısının omuzlarından, karısının ensesinden, karısının sırtının eğrisinden aktığını düşlüyordu. Elli yaşında güzel bir kadın. Bir iki yıldan beri onun karısı. Bir mi, yoksa iki yıl mı? Jean anımsamak istedi, çaba gösterdi, vazgeçti.

Odanın içine süzüldü. Odaya bitişik banyo kapısı kilitliydi. Norma-Jean kendini hiç kilitlemezdi. Kendini neden kilitleyecekti ki? Yatağını yapmıştı bile – kadınlar çok hızlıdır. Jean, dün gece yere ittiği gazeteyi aradı, bulamadı.

"Gün boyunca hasta bakıyorum, seni görmek için saat sekize doğru eve uğruyorum. Orléans kapısında Karl ile saat dokuzda buluşacağım."

Norma-Jean tek söz etmeden, koyu renk, uçlarından omuzlarına su damlayan saç tutamlarının ardına gizlenmiş olarak kahvesini içiyordu.

"Üşüteceksin. Saçlarını kurutmalıydın."

Başını eğip saçlarını bornozunun omuzlarına yaydı, ellerini havlu kumaşın kıvrımlarına kuruladı. Kahve fincanını

bıraktı, ayağa kalktı. Jean çağlayan gibi boşalan klozetin gürültüsünü dinledi ve çift ona tiksinti veren bir alaşım gibi göründü. Şimdi de lavaboya su akıyordu. Norma-Jean yeniden belirdi, elleri nemliydi.

"Ben gelmiyorum."

"Ama Norma! Neden? Bir şey söyledim de?.. Öylesine zevk alıyordun ki! Yolunda gitmeyen bir şey mi var?"

"..."

"Norma, sevgilim! Ne oluyor? Seni böyle bırakamam! Gel şuraya, yaklaş! Söyle bana!"

Onun kollarından kurtulup banyoya doğru uzaklaştı. Saç kurutma makinesi çalışmaya başladı. Sifon yeniden çekilmişti. Jean, bir kez daha odaya seğirtti, gazeteyi aradı. Yatağın altında, başucu masasında, komodinin çekmecelerinde, bırakılmış bir giysinin altında. Norma-Jean'ın torbasının deri kapağını bile kaldırdı. Hiçbir şey yoktu.

Kâğıt, denizlerin, okyanusların ve klozetlerin dibinde çok uzun sürede yok olur.

Jean, son hastasından sonra eve bir daha uğramıştı. Norma-Jean süslenmişti, gülümsüyordu, sırtına onun beğendiği, etekleri dizlerinin hemen üstünde duran, siyah, bedenini iyice saran, ona biraz Audrey Hepburn havası veren giysiyi giymişti. Fikir değiştirdiğini, baştan kararlaştırdıkları gibi Karl ile birlikte onunla Théoule'a geleceğini sandı. Kulaklarında altından, geniş halka küpeler parıldıyordu. Makyaj yapmamıştı. Hiç makyaj yapmazdı.

Norma-Jean'ın kendiliğinden arzu duyması enderdi. Genelde kocasının arzusuna karşılık verirdi. Ona, onun istediği şekilde sahip oldu, kabaca. Parmaklarının karısının bileklerinde bıraktığı kırmızı izlere baktı. Basınç yüzünden dağılan kan cildinin üzerine bir suçlama gibi geri dönmüştü.

"Bizimle birlikte gelmek istemediğinden emin misin?"

"Jean, üsteleme, ben..."

"Tamam, tamam, üstelemiyorum, oraya varır varmaz seni ararım!"

"Jean, dur, gel buraya, bu sabah için beni bağışla ve... hiç kaygılanma! Her şey yolunda gidiyor, emin ol! İyi uyuyamadım, hepsi bu. Sen beni tanırsın, sınav döneminde her zaman stresli olurum. Ben... Daha şimdiden seni özledim! Sen benim erkeğimsin! Beni terk etmemelisin! Kaygılanma. Çabuk dön."

"Seni yalnız bırakabileceğimden emin misin?"

"Elbette, kaygılanma. Benim yapacak çok işim var, o kadar kilometre yapmak da istemiyorum. Deniz uçup gitmez! Üstelik, o yolculuk erkek erkeğe yapılan bir yolculuk, beni aranızda ne yapacaksınız ki!"

Jean gülümsemeye çalıştı.

"Seni ararım, Norma, sevgilim. Dört gün içinde geri döneceğim. Sana güveniyorum. Seni seviyorum, biliyorsun değil mi?"

Jean, Karl'ın arabasına yerleştiğinde, Mozart'ın Requiem'i arabanın ön camını titretiyordu. *Varolmasaydın eğer, seni yaratmak gerekirdi!* Ve Karl ona paketin içinde kalan son sirkeli cipsi ikram etti.

15

Marco, Norma-Jean'a, büyüklerden saklanarak oyuncak ayısını köprünün arası en açık korkuluklarının ortasına bırakıp terk eden hoyrat bir çocuk gibi, *büyük plan*'ından söz etmeyi sürdürüyordu.

"Marco, lütfen."

"Marco, lütfen!"

Norma-Jean'ın tatlı sesini taklit ediyordu. Onu tiksinti veren bir balın içinde boğuyordu.

Flora'ya altmış kadar öğrencinin ortasında ve bir öğretmenin huzurunda ateş etmiş olduğu için yirmi iki yılını hücrede geçirmek üzere ömür boyu hapse mahkûm olmuştu. Bir kadının yaşamı, öldüğü anda çevresinde ne kadar çok insan varsa, o kadar değerli oluyordu, demek. Bu düşünce Marco'yu gülümsetti. Yalnızca bir kişiyi değil, öteki altmış kişiyi de düşsel olarak öldürmekten mahkûm olmuştu.

"Ceza affı denen bir şey de var, Marco!"

"Beni anlamak istemiyorsun, Norma-Jean."

"Ama..."

"Ben ceza affı falan istemiyorum."

Marco, yerin altında karla kaplı olduğunu düşlediği bir mezarlıkta Flora'nın narin ve gülümser, biraz katılaşmış, kusur-

suz bedeni kaygan kumaşların içine akmış halde, elektrik mavisi dar giysisi içinde, yalnızca onun giyebileceği uzun topuklu ayakkabılarının üzerinde sonsuza kadar kendisinin kalmayı sürdürdüğünü düşünüyordu. Sağlık görevlilerinin, daha o anda donup kalmış o zarifliği yaşama yeniden döndürmek için onun giysilerini yırttıklarını görmemişti. Ölüm: Hareketin sonu ve aniden ağırlık.

İzlanda'da bir yanardağın püskürmesi yeterli olmuştu. Flora, Lyon'da iki günlük bir hukuk seminerine katılmaya gitmişti. Marco onun dönüşü için romantik bir akşam yemeği hazırlamıştı. Flora artık anlamış, isteğinden vazgeçmiş, o da onu bağışlamıştı. Bu ilişkinin ne kadar sürdüğünü bilmek istemiyordu. Bağışlamanın âşıklığın şanından olduğunu sonunda kabul etmişti. Flora ona geri dönüyordu, önemli olan tek şey buydu. Flora, Marco onu kapının önüne koyduğu gece kaybının büyüklüğünü tartabilmişti. Sevilen insanın gözbebeklerinde o sarı parlama oluşur oluşmaz duyulan o korkuya parmağıyla dokunmuştu.

Marco mumları yaktı. Giriş yemeğinden başlayıp tatlıya varıncaya kadar, hepsi soğuk hazırlanmış, ama az da uğraşılmamış akşam yemeği masanın üzerini donatıyordu. Marco sabah saatlerini pazarda geçirmiş, öğleden sonra da sebzeleri ve balığı salamuraya yatırmıştı. *Ceviche*'ler* pek İtalyan tarzı sayılmazdı ama yine de deniz ürünü yemeğiydi. Domates turşuları. Flora'nın bayıldığı enginar ağırlıklı her türden meze. Sarımsaklanıp zeytinyağına bandırılmış ekmek. Prensesi kapının eşiğini aşıp yeni yaşamının tadına bakmaya başlayabilirdi! Artık durumu anlamış olduğuna göre ona bir de çocuk yapabilirdi. Hatta yemin bile etmişti, çok inançlı olduğu, cehennemlik olmayı göze alamadığı halde. 10. bölgedeki tek bölümlü, yirmi metre karelik stüdyo daire, Marco'nun

* Ceviche: Latin Amerika ülkelerinde deniz ürünlerinin salamura edilmesiyle yapılan bir yemek. (ed.n.)

sevinciyle genişleyip büyüyordu. Hatta, bu gün, aylardır damlayan musluk contasını değiştirmiş, elektrik süpürgesiyle temizlik yapmış, makinede çamaşır yıkamıştı. Kuruyan çamaşırlar etrafa çocuk kokusu yayıyordu. Marco, mönüyü tamamlamak için annesinin tarifine göre bir şişe de limon likörü hazırlamıştı; o tarif annesine anneannesinden, anneannesine de annesinden kalmıştı.

Saatine baktı, kaygılanmamaya karar verdi. Varış saatlerine İnternet'ten bakmıştı. Flora, 20.28 treniyle gelecekti. Saat 21.15'ti. Daha fazla gecikmezdi. Üzerinde hiç metro bileti taşımazdı. Biletleri Marco'nun alması gerekmişti. Banka kartını yanına almayı unutmamıştı inşallah! Gişe kapalıysa, bozuk parasız ne yapardı? Ne var ki cebinde her zaman bir bilet alacak kadar bozukluk kalırdı. En kötü durumda beleşçilik ederdi. Şansı yaver gitmezse, kontrol memurunu baştan çıkarmaya çalışırdı. Kontrol memuru erkekse, bu yaptığı bir işe yarardı. Baştan çıkarma yeteneğinin bir işe yaraması gerekirdi. Kadın kontrol memuruna düşerse, kaybedeceği kesindi. O durumda eve gözleri yaşlı, çocukça sinirden yüzü kıpkırmızı olmuş durumda, elinde bir ceza kâğıdıyla dönecekti ki Marco o cezayı, hukuk öğrencisi bu küçük kızla dalga geçerek ödeyecekti. Köşedeki lokantada haftanın dört günü bulaşıkçılık yaparak çok az bir şeyle baktığı zavallı Flora! Stüdyo daire onlara patron tarafından sağlanmıştı; Marco'ya sebebini anlamaya çalışmadığı bir şefkat besleyen bir İtalyan, hem de Floransalı. Flora bir şey yemiyor, ona pahalıya gelmiyordu. Flora, kendisine neye mal olacağını bilmeden, bir gaflet içinde yaşıyordu.

Marco, çatılara bakan pencereyi açmak için demir kolu itti. İki güvercin bir ekmek kırıntısı için dövüşüyordu. Telefonu ilk çalışında açmak için vasistası hoyratça bıraktı. Flora son treni kaçırmıştı. Onun, binbir özür dilemesini dinledi. Seminer öngörülenden daha uzun sürmüştü. Marco kendini

onun sesine yoğunlaştırdı. Son dakikada programda olmayan iki konuşmacı eklenmişti. Flora'nın ses tonunu ve sözlerini bir kanıt bulabilmek için didikledi. *Beni dinliyor musun Marco?* Flora, güvercinlerin onun arkasında kuğurdadığını duyuyordu. Marco'nun derin bir sessizlikle cevap verdiği bir sevecenlik gösterdi. Önceden haber veremediği için üzgündü. Telefonunu otelde unutmuştu. Marco onun iç çekişlerinde, tümcelerinde ve duraklamalarında gizlediği yalanı ortaya çıkarmaya çalıştı.

Ama Flora yemin etmişti, hem belki de, anımsamaya çalışıyordu, annesinin başı üzerine! Annesine beslediği sevgi, karı koca sevgisiyle eşit çizgideydi ve Marco, Flora'nın bir seçim yapması gerekse, seçiminin ne olacağını biliyordu. Ne var ki yerleşmek üzere Fransa'ya geldiklerinden beri o anne bir sese indirgenmişti, ayda bir ya da iki kez, Pouilles'dan gelen kısa bir arama, evi idare etmek için saçını süpürge eden bir dul için paha biçilmez bir şey. Onu yılda bir kez ziyaret ediyorlardı, Noel'de. Anne, Marco'ya her defasında bir pijama armağan ediyordu. Marco, Flora'nın elinin üzerine koyduğu ve ona kan aktarıyormuş gibi düzenli basınçlar yapan küçük elinden aldığı talimatla ona teşekkür ediyordu.

Marco, yemeklerin her birini, içinden yükselen öfkeyi bastırmak için kendini yavaş hareket etmeye zorlayarak selofanla örttü. Sıcak hiçbir yemek hazırlamadığı ya da üzerinden bir gece geçtiğinde bozulacak bir yemek yapmadığı için kendini yüksek sesle kutluyordu. Elinde bir bardak limon likörüyle kendini kanepenin üzerine bıraktı, televizyonu açtı ve haberlere denk geldi.

İzlanda'da kendini yıllardan beri unutturmuş küçük bir yanardağ harekete geçmişti. "11 Eylül"den beri havayollarında bu kadar büyük bir düzensizlik yaşanmamıştı. Marco kendini mutlu hissetti: Hiçbir yerde savaş çıkmamış, cerrahi müdahale gerektirecek hiçbir olay, hiçbir saldırı olmamıştı.

Hiç kimse ölmemişti, bununla birlikte insanlar yerlerde sürünüyor, cezalandırılıyor, üzerlerine kül yağıyordu. Marco gülümsüyordu. Sonra, olayın ayrıntılarından sıkıldı. İnsanlar gerçekten gülünçtü. Birçok kanal değiştirdi, hiçbir kanalda durup izleyecek kadar ilginç bir şey yoktu. Hiçbir program dikkatini çekmiyordu. Yedinci kanalda, griye çalan bir kar insanın gözünü yoruyordu. Gökyüzü ile ekranın benzerliği onu eğlendirdi ve televizyonu kapattı. Yatmadan önce, Lyon'dan gelen trenlerin saatlerine baktı. Flora, sabah 08.02'de gelecekti. Marco karşılamaya gidip ona sürpriz yapacaktı.

16

"İki aydan fazla!"

Norma-Jean, Marco'yu haftalardır bu kadar keyifli görmemişti. Ama bunda yanılıyordu. Livio ona Marina Tsvetayeva yazısı için dergide iki sayfa ayırmıştı. Marco her zamanki kadar kuşkucu davranmamıştı. Yazıyı çabucak okumuştu. Hatta üçüncü sayfadaki dizgi yanlışını bile düzeltmemişti. Norma-Jean rahatlayarak iç geçirdi ve o anda suratı kararan tutukluya gülümsedi.

"Sandığın gibi değil, Norma-Jean."

Norma-Jean sandalyesinde doğruldu."

"Ne sanıyor muşum ben?"

"Yazı, Livio'nun önerileri ve birkaç hafta sonra birkaç saatliğine buradan çıkacak olmam umurumda değil benim."

"Ama?.."

"Ben vakit öldürüyorum, Norma-Jean! İnsan burada vakit öldürmekten başka bir şey yapmıyor, oysa bize kalan yalnızca vakit."

"Elbette, Marco! Senin yerinde olan herhangi biri..."

"Kapa çeneni Norma-Jean."

"Ama Marco, bu gün gibi ortada! Ve bu çıkış da olağanüstü bir şey! Yakında, bu arada şu da gerekli; Livio'nun bu güvenini..."

"Hiçbir şey *gerekmiyor*, Norma-Jean ve iki ay sonra, çok önemsediğin o çıkış gününde bana senden istediğim şeyi getireceksin."

Marco kâğıt şapkayı eziyordu; Norma-Jean hırsla yapılan bu titiz taşkınlığı tepki vermeden izliyordu. Birkaç saniye daha geçerse, şapka artık giyilmez hale gelecekti. Banyonun aynası önünde ağzını kocaman açarak dilinin altına, çok acı bir baharata değdiğinde şişerek yanıyormuş gibi çok acı veren iki salgı bezinin olduğu yere bir jilet yerleştirdiğini ilk kez düşledi.

"Gelecek perşembeye."

Marco yanıt vermedi. Gardiyanlar, buruşturulmuş ve arka bölümü bütünüyle yırtılmış şapkayı elinden aldılar. Norma-Jean'a uzattılar. Şapkanın şeridi hüzünlü bir kuyruk gibi iplik iplik olmuştu. Norma-Jean Sollicciano'dan çıktı ve şapkayı önüne çıkan ilk çöp kutusuna attı; Marco'nun aldığı kararın geriye dönüşü yoktu, o da onun istediği hiçbir şeyi reddedemezdi.

Marco genel panik içinde amfiteatrdan çıkmayı başarmış, üniversiteden şaşırtıcı bir kolaylıkla, adımlarını bile serileştirmeden ayrılmıştı. Metroya binmiş, apartmanın kadın kapıcısına selam vermişti. Kadın onun suçlu olduğuna sonuna kadar inanmayacaktı: Genç adam onunla karşılaştığında her zamanki tavrını takınmıştı; oysa bir insanın karısını öldürdükten sonra her zamanki tavrını takınmasına olanak yoktur. Marco katları tırmanmış, kapısını açmış, kanepeye oturmuştu. Bacakları böylesine titrediğine, gömleği sırılsıklam olduğuna göre biraz önce önemli bir şeyin gerçekleşmiş olması gerekirdi ama ne olduğunu bir türlü anımsayamıyordu. Sekiz gün evden hiç çıkmadı; uyudu, uyudu, gerçeğin küçücük bir kırıntısını bile hatırlamadan uyudu. Uykudan sersemlemiş

durumda zaman zaman uyanıyor, bu dünyadaki varlığından, duvarların, gökyüzünün, penceredeki kuşların, çevresindeki eşyanın varlığından bile kuşku duyuyordu. Yalnızca Flora'nın yokluğunun bir anlamı vardı: Marco, Lyon'daki semineri anımsıyordu.

Bu arada polis bölgeyi tarıyor, sınırları gözetliyor, basın da olayı art arda aktarıyordu. Birinin, katilin belki de sadece evine döndüğünü düşünebilmesi için aradan sekiz gün geçmesi gerekti. Norma-Jean onun kapısını çaldığında Marco lavabonun önünde ayakta duruyor, elindeki bardağa su dolduruyordu. Ancak o anda, gecenin ortasında, bardağın kenarındaki ruj izlerini gördüğünde, anımsadığı şey onun korku içinde donup kalmasına yol açtı.

İntihar etmek. İyi ama tıkıldığı o delikte gözetlenecek yalnızca kendisi mi vardı? Gardiyanlar gözlerini onun üzerinden hiç ayırmıyordu sanki. Tutukevinin o kanadında tutukluların hepsi on yılın üzerinde hüküm giymiş kişilerdi. Her biri az ya da çok kendi iradesiyle, sinir krizi sonucu cinayet işlemişti ki bunu bilerek ve isteyerek de gerçekleştirmiş olabilirlerdi.

Marco'nun suçlu olduğuna karar verilmişti. Avukatlık bürosunda memur olan ve karardan bir hafta önce evlenen avukatına bakmıştı. Cuma günü parmağında yüzük yoktu. Pazartesi günü ise yüzük takıyordu.

"Balayına çıkacak mısınız?"

Avukat kızardı, öksürdü, terledi, yanıt vermedi. Marco, ufak tefek, şişman adama sorusunu yineledi. Avukat iki gün sonra, davadan bir gün önce, Marco'nun yanına geldiğinde, yüzük takmamaya özen göstermişti.

"Şimdiden boşandınız mı yoksa?"

"Bay Conti, bana yardımcı olun. Sizin desteğiniz olmadan hiçbir şey yapamam."

"Peki, benim sizden yardım beklediğimi size kim söyledi ki?"

"Bay Conti, bir kriz geçirdiğinizi söyleyecek olursanız..."

"Ne krizi?"

"Öyle olmuş gibi davranırsanız... bir bakıma... cezanızın indirilme..."

"Bilincim karımı öldürdüğüm andaki kadar hiçbir zaman açık olmamıştı."

"Ama biraz rol yapsaydınız..."

Avukatın sözü, o zamana kadar hiç duymadığı bir kahkahayla kesilmişti; o kahkahanın isteri ile ilgisi olmadığı gibi, krizle de hiç ilgisi yoktu. Marco göğsü çatlarcasına gülüyordu. Avukat ayağa kalktı. Marco ona son sözlerini söylediğinde kapının yanındaydı:

"Elinizde bir kez olsun susma fırsatınız var..."

"..."

"Bundan yararlanın!"

17

Marco, Lyon garında sabahın o erken saatinde etrafta çok kimse olmamakla birlikte peronun en ucunda, kendisi gibi, birini karşılamak üzere oraya gelmiş başka kişilerle karıştırılmamak için, otomatik bilet makinelerinin biraz berisinde duruyordu. Kimilerinin, sevdiğini kaçırmamak için başını uzatma biçiminden, bir sürprizin söz konusu olduğu anlaşılıyordu. Başkalarının sabırsız bir sevinçle parlayan gözlerine, titreyen ellerine bakıldığında da bir bekleyişin sona erdiği, bir çiftin birbirine kavuşacağı, birbirini özledikleri, mutluluk konusunda her zamanki gibi biraz tedirgin oldukları görülüyordu. Demiryoluna sırtını dönmüş, bir şey okumakta ya da telefon etmekte olanların ise bir sorumluluğun ağırlığını yüklenmiş, biraz sonra çocuğunu ya da ana babasını gardan alacak kişiler olduğu seziliyordu.

Yolcular Marco'nun önünden tek tek geçiyor, başka biri olmadığından emin olmak için onu dikkatle süzüyordu. Her şey bir yana, bir insanı bir başka insandan ayıran nedir? Sonra bakışlar onun üzerinden, yana, kayıyordu. Aradıkları kişiyi fark etmiş oluyorlardı. Ve orada gerçekleşen, onu yalayıp geçen bu buluşmalar Marco'da bir asit içinde erimekte olduğu izlenimi uyandırıyordu: Yakında yok olacaktı. Daha başka bakışlarda Marco düş kırıklığı okuyordu: Onları beklemeye

kimse gelmemişti, bunu biliyorlardı, her zaman bilmişlerdi ama onlar sonuna kadar umut etmeyi seçmişlerdi. İçlerinde taşıdıkları üzüntü Marco'ya umutlanmak için bir sebep oluyordu. Karşılıklı anlaşmak için bir bakış yeterdi ve Marco, *onların kafalarının içindeki kişi* olmayı duraksamadan kabul ederdi. Buluşmalar, paylaşılan ve olasılıklar bilimine dayanan bir düşün karşılıklı kabul edilmesinden başka bir şey değildir. Geriye kalan her şey şansa bağlıdır. Marco dokunaklı bir kucaklaşmaya, çok uzun süren bir öpüşmeye ve bir tartışmaya tanık oldu. İnsanın, bir kadını ondan ayrılacağını söylemek için karşılamaya geleceği aklına hiç gelmemişti. Herkesin kesinlikle kendine özgü bir davranış biçimi vardı! Peronda artık kimse kalmamıştı. Marco'nun bakışı uçak gövdesi gibi uzayıp giden hızlı trene kaydı, ilerledi, arkasındaki on kadar küçük vagonu çeken, taşıdığı çöp torbaları onu özel bir yük kafilesi kılıyormuş gibi kulak tırmalayıcı bir düdük çalan küçük bir araca yol verdi. Bir denetçi Marco'yu durdurup kendisine yardım edip edemeyeceğini sordu. Trendeki bütün yolcular inmiş miydi? Trendeki bütün yolcular inmişti.

Marco, cep telefonunun ekranını kontrol etti. Biraz önce gelen iletiyi açtı. Flora üzgündü. Ancak ertesi gün gelebilecekti. Kendisine yardım edebileceğini, destek olabileceğini umut ettiği, ulaşılması çok zor bir profesör de rastlantı sonucu oradaydı onunla çok önemli bir buluşması vardı. Daha ne olsundu? Bu belki de yaşamının fırsatıydı. Marco, iletiye yanıt vermeden telefonu kapattı. Birinin omzuna çarptı – onun bir erkek mi, yoksa bir kadın mı olduğunu ayırt edecek durumda değildi; şimdiden uzaklaşmış olan hakareti şöyle böyle duydu. Eve dönüş, acının maddeselliğini yok ettiği bir hareketler dizisi halinde, kendisinin yokluğunda gerçekleşti. Marco, aynı kendini unutmuşluk içinde aktarma yapıp başka bir metro hattına geçti. Bedenini ve düşüncesini tekrar kullanmaya ancak anahtarını aradığı sırada başladı. Ne blucininin

ne de montunun cebinde bulabildi. Marco'nun onu, Flora'yı getiren trenin gara girmesini beklerken o kötü kahveyi içtiği yuvarlak masanın üzerinde unuttuğunu anlaması uzun sürmedi. Giriş katına indi, kapıcı kadından yedek anahtarı aldı. Başı çatlayacak gibiydi.

"Bay Conti, yolunda gitmeyen bir şey mi var?"

Kapıcı kadın, Marco ile Flora hakkında pek bir şey bilmiyordu. Kendisinden oldukça uzakta, avlunun dibindeki üçüncü yapıda yaşıyorlardı. Sevimli, genç bir çift. Kadın her zaman çok zarif; erkek ufak tefek, sakin, tostoparlak hoş yüzlü bir adam. Onları sık sık birlikte görmüyordu. Günümüzde çiftlerin aynı saatte işe gitmesine ender rastlanıyordu; taşrada belki ama iş yaşamının yarış pistini andırdığı Paris'te hiç kimse iki gün üst üste aynı yerde çalışmıyor, kim bilir ne yapmak için evinde bilgisayarın başında kalanların dışında herkes deliler gibi koşuşturuyordu.

Marco, buzdolabının açık kalan kapısından dışarı vuran ışıkta, kimsenin dokunmadığı, bundan sonra da kim olursa olsun dokunması düşünülemez olan yemekleri çöpe atıyordu. Lyon garındaki kayıp eşyalar bölümüne telefon etti. Ama üzerinde Fra Angelico'nun *Annunciation*'unun röprodüksiyonu bulunan anahtarlığı kimse bulup getirmemişti.

Flora bir gün önce olduğu gibi, ertesi gün de garda yoktu. Tam ne olduğunu açıklayacaktı ki Marco onun sesinin arkasında biraz uzaktan gelen, ne olduğunu hemen açıklayamadığı bir ses duydu. Şarkı söyleniyordu. Bir erkek, radyodan ya da televizyondan geliyor olamayacak kadar berrak bir sesle şarkı söylüyordu. Çınlayan bir ses, kelimelere vurgu yaparak, Marco'nun bilmediği bir dilde şarkı söylüyordu. Vuran bir pencere kanadının sesi. Flora sigara yakıyordu.

"Flora, söylesene bana, neredesin sen?"

Kısa bir süre. Sonra, sözcükler ağzından vurgusuz, kapalı, gerçek dışı bir ifadeyle döküldü.

"İstanbul'dayım, Marco."

"..."

"Sana her şeyi açıklayacağım, geri dönemiyorum, haberleri izledin herhalde, yanardağ, İzlanda! Uçuşların hepsi durduruldu! Bekliyorum. Havayolları şirketi beni arayacak ki..."

Marco kanepeye oturup televizyonu açmış, sesini açmadan izliyordu. Telefonu yanına koymuş, hoparlörü açmıştı. Televizyon, yanardağ patlamasıyla ilgili görüntüleri geçiyordu, değişik açılardan yansıtılan hep aynı resim. Flora ona, birlikte tasarladıkları bir şeymiş gibi, yolculuğu sırasında yaşadıklarını anlatıyor, bunu, özellikle de İstanbul'a gideceği belliymiş gibi aktarıyordu; sıradanlaştırmanın silme gücü varmış gibi.

Marco tek bir söz etmeden, gerçeği çarpıtmak için yaptığı yeni bir girişimin tam ortasında telefonu kapadı. Özür dileyen yalnızca Flora'nın ses tonuydu. Marco televizyonun sesini açtı ama artık hiçbir ses ona ulaşmıyordu.

18

"Neden Empoli'de yaşamaya geldin, Norma-Jean?"

"Floransa'ya yakındı, ayrıca..."

"Neden Floransa yakınında yaşamaya geldin, Norma-Jean?"

"Tüm o olanlardan sonra... yaptığım kaza... ev... Jean düşündü ki... yer... hayat... değiştirmek gerekiyordu. Paris'te kalmak imkânsızdı."

"Yaşam asla değiştirilmez, Norma-Jean!"

"Ne demek istediğimi çok iyi biliyorsun."

Marco her sözcüğü tartıyordu, her ifadesini imbikten geçiriyordu. Norma-Jean, Marco bu durmadan yeniden kurgulanan dinleme tarzını tutukevinde mi benimsedi, yoksa doğru sözcüğü kullanma konusundaki aşırı kaygı, dil onun benliğine işlemiş gibi, onda oldum olası var mıydı, bilmiyordu. Bu tutumu üzerine mi alınmalıydı, yoksa sürekli olarak ayaklarınıza doğru pirelerini kaşıyan yapışkan bir köpeğe davranır gibi olabildiğince ilgisiz mi kalmalıydı?

Norma-Jean biliyordu: Marco'yu İtalya'ya, Floransa'ya nakledeceklerdi; babası savcıyı tanıyordu, savcı da Paris savcılığında birçok kişiyi tanıyordu – bir çocukluk arkadaşı, elli yıllık bir dostluktan sonra kendisinden istenen tek bir lütfu geri çeviremezdi.

"Jean bunun üstesinden gelebilmemiz için bize bir şans tanımak istiyordu."

"Arasından sıyrılmanız için."

"Yer değiştirmenin yeni bir sayfa açmak için bize yardımcı olacağını düşünüyordu."

"Sen biliyor muydun?"

"Elbette, tekneyi ertesi gün denize indirebilmek için bin kilometreden fazla yol yapması gerekiyordu."

"Ben Flora'dan söz ediyorum."

"Gazeteden öğrenmiştim."

"En kısa zamanda gelip beni buldun, beni tutuklayacaklarını biliyordun, acele etmek gerektiğini düşünüyordun."

"Öyle gerekiyordu."

"Aynasızların evime gelmesi sekiz gün sürdü! Gazetelere bile fotoğrafımı yayımlamak için zaman kaldı. Kanepesinden bir yere kımıldamamış bir katilin yerini saptamak için bir haftadan fazla zaman harcadılar! Senin iki dersini kaçırmak için yeterli bir zaman. Dairenin kontratı ne Flora'nın, ne de benim üzerimeydi, Floransalı'nın evinde yaşıyorduk. Sen beni kendini kurtarmak için buldun. Bana yalan söyledin."

"Yalan söylemedim."

"Tehlikede olduğunu, kocanın seni öldürmekle tehdit ettiğini söyleyip duruyordun."

"Doğruydu."

"Yalandı."

"Benim için doğruydu."

"Her şey öznel olamaz, Norma-Jean!"

"Bağırma, Marco, yalvarırım, ben artık bir şey bilmiyorum, ben... anımsamıyorum artık."

"Seninle gelmeyi ister miyim diye sordun bana, soru böyle dile getirilince yanıtı da içinde oluyordu. Şu kız kardeş, onu tanıyor musun?"

"Üvey kardeşi."

"Onu tanıyıp tanımadığını soruyorum sana."

"Kız kardeşi ondan nefret ediyor."

"Tanıyor musun?"

"Jean bana sözünü etmişti."

"Haklısın, Norma-Jean: İçin kin doluysa, müttefiklerini tanımaya gerek yoktur."

"..."

"Ve sen her şeyin çok basit olacağını sanıyordun, değil mi? Ben kabul edecektim, öyle mi? Sonunda, kafanın içindeki şiddet düşünü doyuracaktım? Yaşamını bir cani ile yeniden kurmak! Sonunda, karabasanlar ile yaşamını farklı kılabilmen için... Düşüncen kusursuz! Ne var ki bir bardağın kenarındaki ince bir ruj lekesi yeterli oldu ve ben her şeyi anımsadım. Sen, tam kapıyı çalmazdan hemen önceydi. Ben evreni susturmaya karar verdiğim anda geldin ve her şey senin hatan yüzünden oldu. Norma-Jean, sona ulaşma düşüncesinde onca ilerledikten sonra onu gerçekleştirememenin ne olduğunu bilmiyorsun. Bugün varlığımı dünyaya kanıtlamak için bas bas bağırmam gerekiyor. Birini öldürmüş olmak ne demek bilmiyorsun. Başımı döndüren tek şey, yaşamakta olmanın verdiği dehşet. Beni yaşamda tutan, senin görüşmelere gelmeyi sürdürmen: Bunda söz konusu olan, edebe aykırılık. Gelip beni bulduğunda artık geç olmuştu. Yaran beren yoktu; uğrunda ölünecek kadar güzeldin. Söyleyeceklerini unutmaktan korkuyormuşsun gibi sözcükler ağzından telaşla dökülüyordu. Bana, kaçmamı, seninle gelmemi, acele etmemi söylüyordun. Her şeyi açıkladın bana: Kendini yeniden kurmaya yetecek parçaları birkaç saat içinde bir araya getirmiştin. Kocan, yelkenlini Güney Fransa'ya götürmek üzere yola çıkmıştı. O, gideceği yere varmak üzereyken, sen daireyi boşaltmıştın bile. Elinde tek bir çanta ile kapıyı çekip gidebilir, her şeyi olduğu gibi arkanda bırakabilirdin. Ama sen her şeyi kazırcasına söküp aldın, kocanın yaşamını bomboş bı-

raktın, vaktiyle seninkini boşalttıkları gibi. Bana eski öykünü anlattın. Denizci, tecavüz, çocuk düşürme. Öykünü bitirmeni bekledim. Benden seninle birlikte gelmemi istedin, yeniden. Reddettim. Bunun üzerine bir araba kiralayıp Jean'ın sana az da olsa, senin onların arasındaki iğrenç ilişkiyi anlamana yetecek kadar sözünü ettiği, şimdi doktor olan kız kardeşini bulmaya gittin. Picardie'de yaşıyordu, kendine sivil polis süsü vererek adresini elde etmiştin. Kız kardeş sana kapıyı açtı. Onu ikna etmene bile gerek kalmadı. İmzasını attı. İkiniz birlikte Jean'ı içeri tıkmayı başaracaktınız. Bir daha dönmemek üzere çekip gidecektin artık. Yaptığın kaza kaçmanı engelledi, seni yeniden onun kolları arasına attı. Öyle olmasaydı, onu mahvedecektin!"

"Çok daha karmaşık, Marco..."

"Tersine, Norma-Jean, o kadar açık seçik ki! Yaptığın her şey bağışlandı. Sen güya Floransa'da yaşamayı düşlüyordun. Kocan seni oraya götürdü –hoş, nereye istersen götürürdü– çünkü sen bir arzunu bildiriyordun ve o yaşama tutunduğundan çok sana tutunuyordu. Empoli. Havası güzel küçük bir kent. Sen orada genç kızlığındaki gülüşüne, görkemli görünüşüne kavuşacaktın. Karnında hiç çocuk taşımadığını vurgulayan siyah elbiseni giydin: Düz karnın, kumaşın bedenini kusursuz sarması insanın elini kışkırtıyordu."

"O elbiseyi giydim."

"Ve Jean sana bunun nedenini sordu."

"Neden İtalya'yı seçtiğimi, evet."

"Ona, lisede İtalyanca öğrendiğini, o dili kolaylıkla hatırlayabileceğini, Floransa'daki Fransız lisesinin, Roma'dakinden sonra en büyük lise olduğunu, orada sana kesinlikle bir görev bulunabileceğini söyledin – Ama Roma, hayır, Roma ... *ömür törpüsü* olmalıydı!"

"Jean, Floransa ile Paris arasında gidip gelebilir, hastalarını görmek için haftanın üç gününü ayırabilir ve zamanının

geri kalanını benimle geçirebilirdi. Bize bir şans daha tanımaya karar vermişti."

"*Sana* bir şans daha tanımaya."

"Bunu asla reddedemezdi."

"Onu aldatmak için, gidip gelmelerinden yararlanmayı planlıyordun, Norma-Jean."

"Asla!"

"Onu aldatmak için..."

"..."

"... sana hiç elini sürmeyecek bir tutuklu ile."

Marco, gardiyan eliyle omzuna dokunduğunda yerinden sıçradı.

19

Jean, üç psikiyatrın daha sorgusundan geçtikten sonra, gözü tırmalayan bir odaya götürüldü: Beyaz, madensel, içinde neredeyse hiç mobilya olmayan bir oda. Bir köşede kalın parmaklıklı bir pencere vardı. İntiharı mı kaçışı mı önlemek için? Jean'ın kaçıncı katta olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. Bir hemşirenin uzattığı hapı itiraz etmeden yuttu. Bu arada, yetmişli yılların psikiyatrisi ile bugünün psikiyatrisi arasında nelerin değiştiğini kendine sormaya zaman buldu. İçinde yaşadığı güne ve geleceğe güven içinde, dünyanın doğru yolda ilerlediğinden emin olarak seyrettiği filmlerin hepsini aklından geçirdi. Umutsuz vakaların dışında elektroşok artık uygulanmıyordu – ama umutsuz olduğuna kim karar veriyordu? Jean sırtüstü uzanmış durumda, yatıştırıcının etkisini göstermeye başladığını duyumsuyordu. Mesleği onu, bloknotlarına onun en az beklediği anlarda bir şeyler karalayıp duran farklı üç kişi tarafından art arda yapılan üç sorgulamaya dayanma bakımından başkalarından daha dirençli kılmamıştı. O karalamalardan her türlü sonucu çıkarabilirlerdi.

Jean bedeninin son direncinin kırıldığını duyumsadı. Ölümün de buna benzer bir durum olmasını umut etti: Yumuşak bir sürüklenme, aklın ve belleğin usul usul, eşzamanlı olarak kayıp gitmesi. Gözünün önünden üzerlerine aşırı ışık

yansıyan, tanımakta güçlük çektiği yüzler geçti. Aldığı yatıştırıcı ilaç, birleştirici bağlantılar kurmasını, bilgiyi aktaran sinirlerin bilgiyi alıcılara aktarmasını engelliyordu. Jean, molekülün kan içinde izlediği yolu düşünüyordu. Beynini, üzerinde beyaz çizgiler olan, iple bağlanmış bir et parçası gibi gördü. Yaklaşık otuz yıldır görmediği o kız kardeşi düşündü. Birini diğerinden ayırt edemeden birçok hastasını anımsadı, en son gözetim altına aldırdığı hastası dışında – kim bilir, bunu belki de meslek yaşamının henüz başlarında olduğundan başka bir çözüm bulacak deneyime sahip olmadığı için yapmıştı. Kafası kaşındı ama daha şimdiden kolunu kaldırıp eline kumanda edecek hali yoktu. Çocukluğunu yaşadığı evin taze ceviz kokusu geldi burnuna. Annesinin hâlâ yaşayıp yaşamadığını, evin hâlâ yerinde durup durmadığını, ikisinin de vaktiyle varolup olmadığının cevabını veremezdi. Bedeni katılaştı ve bir anda gevşedi, mücadeleden ani vazgeçiş. Jean birini unutarak uykuya daldı ve o kişi kesinlikle ölüyordu. Dolu zihnini büyüleyici düşünce ele geçirmişti. Norma-Jean'ı anımsamaya fırsat bulamadan olduğu yere yığıldı. Gördüğü ilk düşte, bebek yüzlü, kısa saçlarına vaktinden önce ak düşmüş, dudaklarında huzur kaçırıcı bir gülümseme olan bir adamın görüntüsü belirdi.

Jean, çıplak kolu yatağın demirine değince uyandı. Doğruldu, bacaklarını yataktan aşağı uzattı, ayağa kalktı, sersemliğin etkisiyle yeniden oturdu. Giysilerini aradı, bulamayınca şaşkına döndü. Kollarını gerdi, bileklerini döndürdü ve içinde bulunduğu dramın bilincine vardı: Uzun beyaz manşetler, uzayıp giden bir sıra saydam düğme, uzun beyaz bir pijama. Jean, yatak örtüsünün üzerine mavi iplikle işlenmiş bir hastanenin adını okudu. Yatağın kenarına yeniden oturup güneşin vurmadığı pencereye boş gözlerle baktı. Toplanmış kayışa değmemek için kalçasını yana kaydırdı.

Oradan kesinlikle çıkması gerekiyordu. Tıbbın bekledi-

ğini tıbba vermek gerekiyordu. Kendisine sorulan soruları, o sorulara verdiği yanıtları anımsamaya çalıştı. Hastaneden çıkacak olursa, her şeyi not etmeye, öncelikle de kendi varlığını ve başkalarınınkini en ince ayrıntılarına varıncaya kadar not etmeye kendine söz verdi. Kendini soyağacını yazmaya verecekti. Kendi evliliklerinin, boşanmalarının tarihini, başkalarınınkinin tarihini ezbere bilecek, belirli günleri aklında tutacak...

Odasının kapısı açıldı. Dünkü ilk psikiyatrı anımsamadı ama onu görünce yanan sigara filtresinin kokusunu hatırladı. Neden sadece önemsiz şeylerin beynine dolduğunu düşündü.

"Bay Vasseur, bu öğlen hastaneden çıkabileceksiniz."

Jean, gözünü onunla göz göze gelmemeye çalışarak adama dikti. Dünyanın saçmalığına tepki verecek mecali yoktu. Onu hâlâ ilgilendiren tek şey Norma-Jean'ın başına gelenlerdi.

"Peki, ya karım?"

"Evinize kadar birisi size eşlik edecek, eğer..."

"PEKİ, YA KARIM?"

"Karınızın durumunda..."

"Kaza yüzünden mi?"

"O tarafta bir sıkıntı yok."

"O taraf?"

"Bay Vasseur, bir yakını söz konusu olduğu zaman bu durumun insana ne kadar zor geleceğini biliyorum, özellikle sizin için... ne var ki her şeyi olduğu gibi görmek gerek ve..."

"Eşyalarım nerede?"

"Onları size getirecekler ama ben sizden bana kısa bir süre ayırmanızı istiyorum. Karınız hakkında konuşmamız gerekiyor..."

"Nerede o?"

"Onu göremezsiniz."

"NEREDE O?"

"Sakin olun, size tekrar ediyorum..."

Bir hastabakıcı izin isteyerek içeri girdi. Jean'ın giysilerini yatağın ayakucuna koydu ve ortadan kayboldu. Gömleğinden bunalımın ekşi kokusu yükseliyordu. Ayakkabılarında hâlâ kum vardı ve Jean hastanenin çıkışına yaklaşırken, Karl ile geçirdiği hafta sonunu, tekneyi, Théoule'u anımsadığında içini korku sardı. Cep telefonunun kilidini açtı. Aradan bir yüzyıl geçmiş olmalıydı. Karl, ileti bırakmadan ona birçok kez ulaşmaya çalışmıştı. Jean'a zilin ilk çalışında yanıt verdi.

"Ne?! O kadarı yetiyor mu?!"

"Evet."

"İki imza, o kadar, herkes kendini bir yere kapatılmış olarak bulabilir, öyle mi?"

"Hastaneye yatırılmış..."

"Senin kafana bakılırsa, arada pek fazla bir fark yok!"

"Bir yakını ve bir doktor. Sonra bir şey... bilirkişi raporu düzenliyorlar."

"Bilirkişi raporu! Hangi doktor?"

"Kız kardeşim."

"Senin ne zamandan beri bir kız kardeşin var?"

"Bir üvey kardeş."

"Ne zamandan beri?"

"Yaklaşık elli yıldan beri."

"Norma-Jean nerede?"

"Hastanede."

"İyi ama ben onun bir şeyi olmadığını sanıyordum..."

"Bedeninde hiçbir şey yok."

"Öyleyse?"

"Yalnızca bedenle iş bitmiyor... Bilmiyorum, Karl."

"Onu gördün mü?"

"Bir hafta daha gözlem altında tutacaklar."

"Ama saçma bir şey bu, üstelik bu senin mesleğin!"
"O benim karım."
"Bir neden daha!"
"Karl, lütfen."
"Jean, Tanrım, uyan, kendine gel!"
"Dayanamıyorum artık. Götür beni."
"Nereye götüreyim?"
"Evime."
"Ama evin bomboş!"
"Orası benim evim, Karl, benim evim orası."

20

Norma-Jean, rekor sayılacak kadar kısa bir sürede, başkalarının birkaç günde hakkından gelmekte zorlanacağı bir işin altından kalkmıştı: İki kişinin iki yıl boyunca onları geçmiş yaşamları da dahil olmak üzere yaşama bağlayan her şeyi içine yığdığı yüz elli metre karelik bir apartman dairesini boşaltmak – Jean ile süre konusunda anlaşmışlardı, *ihtiyarlar gibi* biriktirmemeye karşılıklı söz vermişlerdi ama her şeye karşın bunu yaptıklarının da bilincindeydiler; belki ihtiyarlar kadar kaygı verici değil ama yine de yaşlanarak yapmışlardı.

Zamanında, her yeni nesne bir ilk aşamadan geçiyordu; bu, birinin ötekine kendi kanıtlarını sunduğu bir tür araftı. Bunu, içinde nüktelerin de eksik olmadığı, sözlü çekişme biçiminde bir geçiş töreni izliyordu. Aslında alınacak şey kendiliğinden kabul ediliyordu. Her nesne, çiftin en küçük ortak bir isteği ya da ortak bir davranışı olamazmış gibi eve biri ya da öteki tarafından getiriliyordu. Jean ve Norma-Jean kendilerine ortak bir dünya kurmamıştı. Biri diğerinin evinde gibi yaşamayı ya da daha doğrusu milimine kadar ölçülmüş bir mekâna saygıyı öğrenmişlerdi. Bir uzlaşma arayacaklarına, kendi maddesel yaşamlarının bütünlüğünü ikiye katlamışlardı. Zaman zaman kendi yataklarının, kendi masalarının, kendi sessizliklerinin sınırını geçtikleri oluyordu ama kendi yalnızlıklarının sınırını asla.

İki bulaşık makinesi almışlardı. Ayrıca iki adet ekmek kızartıcıları vardı. İki fırın. Altı tavası – üçü gazlı ocakta, üçü ışınlı ocakta kullanılmak için. İki banyo kendi zevklerine göre ayrı ayrı donatılmıştı, Jean'a küvet, Norma-Jean'a duş teknesi. Buzdolabı konusunda aşağı yukarı anlaşmayı başarmış olsalar da içini neyle dolduracakları konusunda fikir birliğine varamamışlardı. Dolayısıyla bir buzdolabı, bir de aile formatında, mutfağın yarısını kaplayan derin dondurucu almışlardı. Norma-Jean, dizginlenemez bireysellikleriyle alay ediyordu ama ikisi de bunu sağlıklı oluşun, akıllı aşkın belirtisi sayıyordu. Birbirini tanımayı reddeden çiftlerin başı dertten hiç kurtulamazdı. Esas olanı es geçiyorlardı: Bir çiftin beraberliğin derinliğinden böylesine yoksun olması hastalık belirtisiydi, bunu saptamak da onlara düşüyordu.

Etrafına baktığında Jean'ın gördüğü şey boşluk değil, bir sürü izdi; çok kısa bir zaman önce, onun yokluğunda orada gerçekleşmiş, görülebilir kılınamayan ama neredeyse ışık saçar hale gelmiş olan binlerce hareketin bıraktığı izler. Nakliyecilerin her eşyayı, pazı gibi güçlü parmaklarıyla çabukluk ve incelikle ustaca sardıklarını, sonunda da bir düğüm attıklarını anımsıyordu. Bir *dü-ğüm.* Bu sözcüğü ne kadar zamandan beri kullanmamış ya da işitmemişti? Onu yüksek sesle neredeyse yirmi kez, sözcük anlamını yitirinceye kadar tekrarladı. Yavaş yavaş, ayakkabılarının bağcıklarını o güne kadar asla bağlayamadığını, bunun kendisini nasıl bunalıma sürüklediğini anımsadığı ölçüde, içi taşıyıcılarla dolu daireyi, köşelere çarpan mobilyaları, yerlerde sürünen karton kitap kolilerini, bazı dolapları bazı kapı pervazlarından geçiremeyen, belki de kapı kanatlarını çıkarmaları gereken adamların birbirine seslenmelerini kafasında canlandırmayı başarabildi. Jean, eve nasıl yerleştiklerini ilginç biçimde çok iyi anım-

sıyordu ve o zaman zorluk oluşturmuş şeylerin, bugün artık öyle olmaması için hiçbir neden yoktu. Doluluğu düşündü ve boşluk ona bulantı verdi. Yere, telefon prizinin yanına oturup sırtını duvara vererek sessizliği dinledi. O günün günlerden ne olduğunu düşündü ve Karl'ın nakliyecilerin izini bulup bulmadığını öğrenemeden uykuya daldı.

Zil ritimli olarak birkaç kez çaldı, Jean'ı uyandırdı. Biraz önce başka bir yaşamı olmuştu; bir çocuğu vardı, henüz küçüktü, sol eliyle bir adamın sağ elini tutuyordu, sağ eliyle de bir kadının sol elini tutuyordu ve o çocuk bu ince aşk kemerinin ortasında ilerliyordu. Sonra ekmek almaya gidiyordu; köşedeki fırına kadar yaptığı ilk büyük yolculuk. Kendine ait bir anahtarı ve giriş şifresi olamayacak kadar küçüktü; çocuk şimdi zili deli gibi çalıp duruyordu, Karnında geçirdiği tehlikenin gerilimi, dışarı çıkarken olduğu kadar aceleci, geri dönerken de giderken olduğu kadar gururluydu. Jean, kuşkusuz Karl olan kişiyi içeri almak için, küçük asma kilidi bulunan kapıyı açmak için düğmeye bastı. Otuz saniye sonra kapıyı, kolları her türlü karton kolilerle dolu dört adama açtı. Geçmelerine izin vermek için kenara çekildi.

"Bunları nereye koyalım?"

Jean, ayaklarının dibindeki döşemeyi ve gergin kolunun çizdiği yarım daire ile yokluğun oluşturduğu, neresinin salon, neresinin oda olduğu belirsiz, boşluktan daha öte bir şey olan bütün daireyi işaret ediyordu.

"Gömlek değiştirir gibi fikir değiştirmek size pahalıya mal olacak!"

Taşıyıcıların karelere ayrılmış, ayrı ayrı kolilere konmuş iki yaşamı Jean'ın ayağının dibine bırakabilmeleri için iki saat gerekti: Her kolinin üzerinde bir ya da iki harften oluşan işaret vardı, NJ ya da J.

"Bu yönde çalışmak daha az zaman alıyor, haberiniz olsun! Fazla zaman alan, sonuçta, kolileri hazırlamak! Özellikle

de her şeyi ayırmak gerektiğinde! Ama biz şimdiden sizinle barıştık bile!"

Sağduyusuna yeniden kavuşan Jean, kendisine yapılan bu uyarıya kulak verdi ve en küçüğünden en oylumlusuna varıncaya kadar, bu adamların elinden geçen, elle tartılan, sarılan, kapatılan her eşyayı, her giysiyi, ortak yaşama dair her ayrıntıyı kafasının içinde yeniden canlandırdı. İçinden, kolileri onların açmalarını, akıllarında kaldığı kadarıyla yeniden yerlerine koymalarını istemek geldi (parasını ödeyecekti), çünkü kendi belleği, hiçbir şeyin farkında olamayacağı kadar zayıftı, ayrıca Norma-Jean'ın hayata ne halde geri döneceğini kim bilebilirdi ki?

21

Eyjafjallajökull yanardağı küllerini çevreye kusmayı bir hafta boyunca sürdürdü. Marco, dünyayı şaşırtan küçük yanardağın tuhaflıklarını televizyonda izliyordu. Bu yanardağa gösterilmiş olan itibar, ansızın harekete geçmesinin doğurduğu sonuçlara tezat oluşturuyordu. Avrupa'da gökyüzü tıkanmış, dünyadaki tüm havayolları trafiği aksamıştı: Avrupa'ya ya da Avrupa'dan yapılan uzun mesafeli uçuşların buradan havalanması, buraya inmesi gerekiyordu.

Uluslararası düzensizlik Marco'yu müthiş keyiflendiriyordu. Öyle ki daha fazla bilgi edinebilmek için gazete bile aldı ama okumadı. Şöyle bir göz attı, kalitesinin kötü olduğuna karar verdiği fotoğraflara bakmakla yetindi. Fotoğraflar ona ortaokuldaki doğa bilimleri derslerini, resim altlarını öğrenmeyi beceremediği bir şemayı anımsatıyordu: Şurada yanardağın ağzı vardı, yanında da magma, aslında o kadar da karmaşık değildi. Gazeteyi kapatacaktı ki gözüne yıldız falı ilişti: *Balık: 1-7 Mart arasında doğanlar, Jüpiter size tüm enerjisini veriyor. Beraberliğinizi değerlendirmenin, gerekiyorsa çıtayı yukarı çıkarmanın tam zamanıdır: Biraz yaratıcı olun! İş yaşamı: Biraz uzaklaşın, hayat bundan ibaret değildir. Sağlık: Boğazınız ağrıyorsa süt ürünlerinden kaçının. Lifli yiyecekler yiyin.*

Marco gazeteyi katladı. Televizyonun sesini kapatmış, te-

lefonunu sessize almadığından emin olmuştu. Gazetenin bir sayfasını şeritler halinde yırttı, bunları başparmağı ile işaretparmağı arasında yuvarlayarak rulo haline getirdi, sonra tükürükle ıslattı. Böylelikle elde ettiği rulolar tabanca topunun her deliğine girebilecek kadar sertleşmişti. Marco'nun, tabancasını temizlemek için gazetenin tamamına gerek yoktu. Kadın çantasına girebilecek bir tabancası vardı; çok küçük, siyah bir tabanca, tiyatro tabancası. Televizyonu kapatacaktı ki bir uçaktaki yolcuların görüntüsü belirdi. Rahatlama kızgınlığı yok etmişti. Marco sesi açtı. Yolcular şakalaşıyorlardı. Hepsinin yüzünde, bir cezanın infazından kurtulmuş tutuklu ifadesi vardı. Bazı havaalanlarında, özellikle Cenevre, Paris, Lyon, Milano ve de İstanbul havaalanlarında uçuş trafiği açılmıştı.

Marco, tabancayı bir beze sarıp odadaki dolabın üstüne koydu. Sonra dışarı çıktı. Acele ederse, o saatte açık bir giyim mağazası bulabilirdi. O semtte çok mağaza olmamakla birlikte dört beş tane, lüks olmayan ama şık giysiler –çoğunlukla yabancı markalar– satan dükkân vardı; o mağazalara şimdiye kadar hiç girmemişti. Bu 'ilk kez' duygusu hoşuna gitti. Her vitrini dikkatle inceledi ve en sade olana girmeye karar verdi.

Kırk yaşlarında yakışıklı bir adam ona seçimlerinde incelikle yardımcı oldu, onu görünmez bir elle yönlendirdi, giyinme sanatında kendi seçiminden daha iyisinin olamayacağına inanmış, ona neyin daha iyi gideceğini, hangi giysilerin içinde kendini daha iyi hissedeceğini Marco'dan daha iyi bilen bir hava içindeydi – satış söz konusu olduğunda pek de âdetten sayılmamasına karşılık o soruyu ona, meraklı olmadığını hissettirerek ustaca sormaktan kendini alamamıştı. Marco onun gözlerinin ta içine bakmıştı:

"Bir evlenme töreni için. Ben şahitlik yapacağım. Ama ben sade bir şey istiyorum. Çok ciddi değil, sade."

Marco dükkândan kendisine kusursuz biçimde yakışan

bir pantolon ve bir gömlekle dışarı çıktı. Flora haklıydı, kaliteli mal kimi zaman verilen paraya değiyordu. Pantolon antrasit siyahıydı, belli belirsiz kıvrımları vardı, düzdü, topuklara doğru çok hafifçe daralıyordu, kusursuz bir kesime sahipti. Gri yeşil yün gömlek ona hoş bir hava veriyor, üzerine cuk oturuyordu. Şu sıcak yüzünden, kısa kollu bir gömlekte duraksamıştı ama şıklığın karşılığı yoktu.

Eve döndü, giysilerin etiketlerini kesti, yarı saydam plastik askıları çıkardı ve her kumaşta minik bir delik açmış olan alarmları lanetledi: Gömleğin yakasına yakın bir yerde ve pantolonun alt kısmında. Yalnızca kendisinin görebileceği minicik bir delik ama bundan böyle önemli olan yalnızca kendisiydi. Şikâyette bulunmak ve giysileri değiştirmek için neredeyse dükkâna geri dönecekti, ne var ki çıkarılan her alarmda aynı sorunun ortaya çıkma riski olacaktı, o durumda da bir türlü sona ermeyen bir alarm ve delik sorunu yaşayacaktı, alarmları çıkardıkça ortaya yeni delikler çıkacaktı; sonu gelmez bir durumla karşı karşıya kalmak Marco'yu korkuttu.

Telefon çaldı. Marco açtı. Flora acele ediyordu, en kısa sürede evde olacaktı. Ne tuhaf bir terim. Ev... yirmi metre kare! Ayrıca Flora'nın yaşamında daha önce bir kez bile taksiye binip binmediğini düşündü. Dairenin düzenli olup olmadığını kontrol ettikten sonra yatmaya gitti – Flora evde olmadığında bunu her zaman yapardı. Uzanır uzanmaz uykuya daldı ve karısı yatakta usulca yanına süzüldüğünde uyanmadı. Sabah, Marco onun kollarının arasından çıktığında bu kez o uyanmadı. Flora o kadar hafifti ki onu tek eliyle yerçekiminden kurtarıp hareket ettirebiliyordu ve bu hafiflik Marco'yu çok heyecanlandırıyordu. Bu sabah özellikle daha da çok. Giyinirken gözlerini ondan ayırmadı, gözkapaklarından birinin, uyumadığını belli edecek şekilde titremesini kollayarak. Yeni gömleğini içine soktuğu pantolonunun kemerini

sıktı. Flora'nın içine iç çamaşırlarını koyduğu komodinin üst çekmecesini usulca açtı. Birbirine uyan, özellikle seçilmemiş olmasına karşın güzel, kesinlikle kadınsı olan bir sutyen ile bir külot aldı. İskemlenin minderi üzerine koydu. Sonra, askılıktan, her zaman çok sevdiği elektrik mavisi giysisini aldı. O giysinin akışkan kumaşı onun bedenini tam olarak sarıyor, ince bir makyaj dokunuşu gibi belirgin kılıyordu. O giysinin yerinde olabilse zevkten bayılırdı. Giysiyi iskemlenin arkalığının üzerine bırakıp bir not karalamak üzere dışarı çıktı: "Bugün bunu giy", notu elbisenin yakasına koymak için geri döndü. Bir şeyler daha ekleyecekti ama duraksadı, hiçbir şey yazmadı. İmzaladı, geri döndü. Günlerden perşembeydi. Flora, saat 14 ile 16 arasındaki ceza hukuku dersini asla kaçırmazdı. Marco, fantezilerine karşılık vermesini istediğinde ise çok ender olarak razı olurdu. Fantezileri asla aşırıya kaçmazdı: Gözlerinin üzerine bir bant, özel bir giysi, gün boyunca iç çamaşırı giymemek, onun kendi ağzından duymak istediği bir 'teslim olma' tümcesi. Flora uysal, tatmin etmesi kolay, şaşırtması zor bir kadındı. Cinselliğin özel bir tiyatro, kuralları kendine özgü, sözcüklerin kendi anlamlarından farklı kullanılabildiği, gözlerin başka bir yüzü, başka bir bedeni temsil etmek üzere kapandığı bir dünya olduğunu ve bundan suçluluk duygusuna kapılmaya gerek duyulmadığını anlıyordu.

Marco tabancasını montunun iç cebine yerleştirdi. Geri döndü, şarjörü mutfak masasının üzerine boşalttı, kurşunları pantolonunun cebine koydu, tabancayı yeniden iç cebine yerleştirdi. Stüdyo dairenin kapısını kapattı, merdivenleri indi, avluya çıktı, anahtarı su oluğuna atmaya hazırlandı ama bundan kıl payı vazgeçti.

22

Norma-Jean'ın saçları Jean'ın göğüs kafesinin üzerinde fındık rengi kıvrımlar oluşturuyordu. Uyuyordu belki. Başını Jean'ın sağ omuz boşluğuna koymuş, yüzünün yarısını koltuk altına sokmuştu. Orada, onun terinin doğduğu yerde nefes almak hoşuna gidiyordu. Jean onun, karnının üzerine koyduğu kolunun ağırlığını belli belirsiz duyuyordu. Onun küçük pazısını tek eliyle sarabilirdi. Kalça kemiğinin üzerinde bir serinlik hissediyordu. Norma-Jean oraya bir kurtarıcıya sarılır gibi tutunmuştu. O bölge dışında erkek bedeninin her şeyinden vazgeçebilirdi. Orası, erkek alanının ortasında ona ait olan yerdi. Jean onun dizinin inceliğini, arka bölümü kalçasına dayanmış olan ve ona ölçüsüzce geniş, korkunç esmer gelen dizkapağının açısını gözledi. Norma-Jean'ın cildi o kadar inceydi ki dizlerini karnına büküp uyuduğunda, bir morartıyla uyanmamak için dizlerinin arasına bir yastık koyması gerekiyordu. Jean onun böğrünün hayvansılığını, eğimini, beyazlığını gözleriyle izliyordu. Tek eliyle, karısının göbek deliğinden omurgasına uzanabiliyor, aradaki kalınlık başparmağıyla ortaparmağının arasına sığıyordu. İki eliyle bedenini parmaklarının arasına alabiliyordu. Üzerine uzandıkları yatak durgun bir denizin ortasındaki sala benziyordu. Norma-Jean eve henüz dönmüştü ve Jean bir haftadan beri bir tek koli bile açmamıştı.

Aslında, bu durum herkesin başına gelebilirdi. Endişe buhranı ya da depresyon olarak. Birden, içinde çocuksu bir kaygı doğuyor, bedenini sarıyor ve savunduğu kaleler teker teker yıkılıyordu. Jean, mesleği gereği karısını elbette gözetecekti. Ne var ki ev değiştirmek gerekiyordu. Daire zorunlu olarak değişikliğe uğramıştı. Duvarlar ister çekmiş, ister genişlemiş olsun öylesine çarpılmıştı ki aynı mobilyalar, aynı eşya, içinde yaşayan aynı varlıklar asla ve asla o mekânı bir daha dolduramaz, aynı günışığını kaldıramazdı, geceninkini ise daha da zor kaldırırdı.

Pénèlope, Jean'ın önüne sevmediği bir yemeği dördüncü kez sürdü, Karl da çok taze şarap ikram etti. Norma-Jean çatalının ucuyla yemleniyor, dudaklarını alkole batırıyordu. Durmadan teşekkür ediyor, aşırı bir kibarlıkla iltifatlar ediyor, yersiz bir üslup kullanıyordu. Sohbetle çocuksu biçimde ilgileniyor, ille de yanıtlanmasını beklemediği bir sürü soru soruyor, bunu, içinden çağlayan gibi boşalan sözcüklerin hava ile temas edip sese dönüşmesinden aldığı zevki tatmak için yapıyordu. Karl ile Pénèlope'un onları akşam yemeğine ilk kez davet ettiği söylenebilirdi. Norma-Jean tuvaleti kullanıp kullanamayacağını ve nerede olduğunu sorduğunda, Jean, Karl ve Pénèlope ile göz göze gelmekten kaçındı.

"İşler yoluna girecek, dostum... hele kendine bir gelsin..."

Ne var ki ilk kaygı belirtileri belirgin bir biçimde Karl'ın gözlerinden silinmişti. Ayak seslerinin yükselmesiyle sofraya sessizlik çöktü. Tümden yenilenme için bir parfüm, çok güzel bir çiçek gibi eksikliği hissedilen Norma-Jean gülümseyerek geri dönüyordu.

Jean'ın bedeni, Norma-Jean'ın uzuvlarının bronzlaşmamış bölgeler gibi ortaya çıktığı bir uzam oluşturuyordu. Geniş açı bir fotoğraf çekilecek olsa, ten rengi farklı iki insan izlenimi bırakabilirdi. Jean, kış olsun, yaz olsun, bedeninden kuru bir sıcaklık yayıyordu. Sevişmeler dışında neredeyse hiç terlemiyordu. Norma-Jean'ın elleri, kıçı ve ayakları her zaman soğuktu. En küçük bir sıkıntı yaşadığında hemen terliyor, sevişirken hiç terlemiyordu. Ona dev gibi gelen bu bedenin üzerinde, önceleri kendini denizin ortasında yüzüyormuş gibi iyi hissediyordu: onu aşan bir unsurun etkisiyle, tasviri mümkün olmayan sonsuz bir büyüklüğün içinde yüzerek, sonunda kendini unutup salıvererek. En küçük su damlası bile ona kendi yoğunluğundan daha fazla bir yoğunluğa sahipmiş gibi geliyordu.

23

Dışarı çıkma saati yaklaştıkça Marco'nun çenesi daha fazla düşüyor, soruları yanıtlama, zaman zaman da soru sorma eğilimi içine giriyordu. Yalnızca birkaç saatliğine ama yine de bir çıkış: Parmaklıkları aşmak, kentin düzensizliğine yeniden kavuşmak, elinden alınmış özgürlüklerin yeniden peşinden koşmak, kaldırımın engebesini yeniden duyumsamak. Marco uzun uzun gülümsedi.

"Bana yardım etmen gerekecek, Norma-Jean."

Eşek gibi inat ediyor, yaşamın kendisine sunduğu şeylerden keyif almayı beceremiyordu! Norma-Jean'ın içinden birdenbire kahkaha atmak geldi. En fazla beş altı kişiden oluşmuş o küçük tutuklu grubunu gözünün önünde daha şimdiden canlandırıyordu. Bir eğitmen onları bir yerlere götürecekti, önce yakınlardaki bir kırlık alana belki, kenti bir başka sefere bırakacaktı, turizm mevsiminin tam ortasıydı, üzerlerindeki en büyük ağırlığın boyunlarında asılı duran fotoğraf makinesi olduğu bir sürü yarı çıplak kızın kaynaşıp durduğu Duomo meydanının ortasına bırakılırlarsa, beş altı katilin ne yapacağını kim bilebilirdi? Evet, ilk çıkışlarında onları kırlık bir alana götüreceklerdi; Fiesola taraflarında bir piknik yapabilir, La Casa del Popolo'da birer kahve içebilirler, manzarayı hayranlıkla seyreder, havayı solurlardı. Sollicciano'dan dışarı

çıktıklarında onları çarpacak olan ilk şey dünyanın pis kokusu olacaktı. Tutukevi, bir tür yumuşatılmış çamaşır suyu olan deterjan, yemekhane ve çok pişmiş yemek, muşamba ve insan teri kokuyordu. Orada hiç egzoz gazı solunmuyordu.

Sinekkaydı tıraş olmuş tutuklular o dünyaya sendeleyerek katılacaklardı: Mesafe alışkanlıklarını yitirmiş olacaklar, duyma, koku alma düzenlerinin yeniden harekete geçebilmesi için biraz zaman gerekecekti, Sollicciano'ya yabancı olan her şey onları yerinden sıçratacaktı. O özgürlüğü hak etmedikleri duygusuna kapılıp ilk dakikalarda belki de korkacaklardı. İkili sıraya girme refleksi ile neredeyse el ele tutuşacaklardı. Onlara dünyanın büyük çayırında gezinti yaptıracaklar, küçük bitkileri, çiçeklerin taçyapraklarını, dişi organlarını fark ettireceklerdi... iyi de cinsel ilişkiye de izin verecekler miydi? O durumda, bu onlar için dışarı çıkışların en güzeli, anlamı olabilecek tek çıkış olmaz mıydı? İyi düşünmek gerekiyordu, çünkü Sollicciano'nun kapıları on iki saat sonra üzerlerine kapanacaktı. Ondan sonra, iyi hal gösterir, yetişkin gibi davranır, uyumlu olurlarsa buna benzer küçük çıkışlarla bir on yıl daha geçecekti.

Cinsel ilişki. Bunun için Toscana kırlarının tamamını, insanlarıyla birlikte tüm dünyayı verebilirlerdi. Çok yoğun olduğu için zehirli sperm fışkırtılarını başka yere değil de avucunun içine boşaltmak. Bir tutuklu tek bir fışkırtıyla bir kadına bir sürü çocuk verebilirdi herhalde. Eğitimci gözlerini yumacaktı. Aynasızlar kontrol edecek olursa, kaçma girişiminde bulunmuş muamelesi görecekler, bunun herkesin bildiği sonuçlarına katlanacaklardı. Tamam mı? Tamam.

Ve kentin içinde dolaşmaya başlayacaklardı, bu kez tek başına, izleyen bakışlardan uzak bu adımlara, yön seçimine kavuştuklarına inanmaları zor olacaktı. Sağ sol yarım tur sağ sağ sağ sol dosdoğru ileri. Ve kentin içinde kaybolma korkusu da onlarla birlikte ilerleyecekti. Karşılarına çıkan ilk

kadına takılmayarak bunun bir rastlantı olduğu izlenimini vermeye çalışacaklardı. O ilk kadın da zaten, insanın on iki saatlik bir süre içinde nasıl hem içten, hem de zamanının kıt olabileceğini anlamayacaktı. Canımız sıkıldığında, yaşamın iç dekorasyonu: adımız yaşımız denizden dağdan tatlıdan tuzludan aldığımız zevk mesleğimiz doğum yerimiz erkek kardeşlerimiz kız kardeşlerimiz sinema ya da tiyatro kediler ve kitaplar sanatlar ve coğrafyalar. İşin özü aslında başka yerdedir, kaba arzuda ve cinsel organın sertleşmesinde, seyrek açılan, hep yumruk olarak durmaya alışık bir elin bir memeyi okşamasında. İkinci kadın da öncekinden daha fazla bir şey anlamayacaktır. Ne de üçüncü. On iki saatte – ve bunun altı saati zaten şu Toscana kırları enayiliğini izlemekle geçmiştir; buna yalnızca fahişeler bir çare bulabilir. Gözleri sıkıca yummak yeterli olur, onların kokusunu solumamak ve onlardan konuşmamalarını, özellikle konuşmamalarını istemek yeter.

"Dilekçemi verdim ve yönetim olur dedi."

"Livio için mi?"

"Kendim için."

"Kendin için?"

"Dışarı çıktığında sana eşlik edeceğim!"

Ne olursa olsun Marco'nun, Floransa'nın şimdiye kadar yarısının üzerinden geçtiği bir bedenin üzerine yatmaktan başka, bambaşka bir planı vardı. Norma-Jean'ı ayaklarından başına kadar süzdü, gözlerine gelince durdu ve ona ilk kez iltifat etti.

24

Bir kız kardeş bulunması en kolay şey değildi. Araya giren birçok yıldan sonra evlenmiş olabilirdi, bir ya da birkaç kez, bu günden yarına yeni bir soyadı almış, imzası değişmiş olabilirdi, daha sonra, haydi bakalım, boşanıp yeniden evlenebilir, ilk kimliğinin, *genç kızlık* kimliğinin yanından bile geçmeden bir kez daha yeni bir soyadı, yeni bir imza benimseyip eteğinde düzeni bozulmuş bir sürü çocukla o ev senin bu ev benim dolaşıp durmuş olabilirdi. Böylece kadının yazgısı, her alt üst oluşta saçını keser gibi, yeni başlayan her mevsimde bir kez daha, daha iyi yerleştirmek için dolapları boşaltma işine, o büyük işe girişir gibi, yaşamını kimlik dilimleri halinde bölmek oluyordu. Kadınlar göz önünde olduklarında çok kolay erişilen kişilerdir. Ama bir saniye bile gözden kaybolduklarında onları bir daha bulmaya olanak yoktur. Dolayısıyla otuz yıldan sonra çok az umudum vardı.

Kız kardeşim ve ben birbirimize yakın olduğumuz süre içinde asla dinginlik içinde yaşayamamıştık. Kemale ermek ikimiz için de kurtuluş olmuştu. Çocukluk, kardeşlik çerçevesi içinde bireyleri yadsır, onları aynı sepetin içinde birbirine karışmış, aynı kabın içine eden kedi yavrularına indirger. Bu zorunlu ortak yaşam deneyi benim en kötü anılarım arasında yer alır; kuşkusuz onunkiler arasında da. Ben her-

halde çekilmez bir velettim, o da boğazı sıkılacak bir çocuk. Aramızda üç yaş fark vardı. Hiçbir şeyin farkında olmayan bir anneye sahip çıkmak uğruna kıyasıya kavga ediyorduk: *Çocuklar hep böyle itişip kakışır.* Kız kardeşim haksızlığa sövüp sayıyordu; ben ise erkek çocuk olmanın ayrıcalığından yararlanıyordum. Ayrıca ben daha gürbüzdüm, çenem de daha kuvvetliydi. Geçen yıllar aramızdaki ilk kıskançlıkları daha da artırdı, bu kıskançlık sonra yeniyetme kinine, daha sonra da erişkinlik ilgisizliğine dönüştü. Okul dönemi onun için yirmi yıllık bir utancı ifade ediyordu; bense başarılı oldum. O sevimsiz bir fiziğe sahipti; buna karşılık insanlar, benim melek yüzümü hayranlıkla izlemek için dururlardı. Çocukluk dönemi sona ererken daha da tombullaştı, ergenlik çağından bir gölge kadar zayıf çıktı, erişkinlik çağına da yemeden içmeden kesilmiş olarak girdi – onu en son gördüğümde, kolunda çocuk bilezikleri vardı. Onun dolaştığı odalardan erkekler ya da kadınlar onu hiç fark etmeden geçip gidiyorlardı. On yedi yaşında, sinema oyuncusu olmayı düşlüyordu. Odasının duvarları fotoğraf doluydu. Çağrıldığı tek deneme çekimine gitmeyi reddetti. Ben tıp öğreniminde parlak bir başarı kazandım. O da benimle aynı öğrenimlerden geçti, babasının kim olduğunu hiçbir zaman tam olarak anlayamadığım bir çocuk dünyaya getirince on yıl süren bir cehennem azabı yaşadı. *Çocuğum olmadığı için* evren, benim varlığımdan en ufak bir iz taşımayacaktı! *Çocuğum olmadığı için* ben Öteki'ni anladığıma dair hiçbir iddiada bulunamazdım – ve bu büyük felsefe yalnızca kendisi içindi. *Çocuğum olmadığı için* ben öğrenimimi başarıyla tamamlamakla hiçbir şeyi hak etmiyordum! Annem onun haberlerini bana iletmeyi birkaç yıl sürdürdü. Kız kardeşim pratisyen hekim olmuştu. 14. Bölge'de,* çocuğuna bulduğu bir üvey baba ile yaşıyordu.

* Paris'in Yönetim bölgelerinden biri.

Bir gün ona elimi uzatmak istedim. Ne var ki o zamana kadar temsil etmek istemediğim ağabey rolü için artık çok geç kalınmıştı. En küçük bir şey için bile olsa onu asla koruyup gözetmemiş, ona hiç destek olmamış, onunla hiç ilgilenmemiştim. Oyuncaklarını, pastanın ona düşen payını, kendiminkileri kaybettiğimde ev anahtarlarını bana vermeye zorlayarak onu küçük bir eşya gibi kullanmıştım, bunu sanatla ve en kaba sevgi şantajıyla yapıyor, benim yasama uymadığında gücümü kullanarak, hatta gücümü kötüye kullanıp bencilliğini yüzüne çarparak hiçbir zaman kurtulamayacağı küçük kız kisvesini bir kılıç gibi onun bedenine saplıyor, onda uyandırdığım nefret ve sevgi duyguları arasında debelenmesini izliyordum.

Bununla birlikte, annem öldüğünde onunla kaçınılmaz olarak yeniden bağ kurma denemesine girişmem gerekiyormuş gibi geldi bana. Yasın getirdiği acıyla titreşen kırılganlık içinde, birbirine bağlı kardeşler imgesini canlandırmaya çalıştım. Ne var ki kız kardeşim bana omuz vereceğine, omzumu kırmayı yeğleyecek bir tutum içindeydi. Annemin ölümü bizim için asla ortak bir kayıp olmadı: O aşırı durum içinde bile her birimiz kendi acımızı kıskançlıkla koruduk ve o acıyı paylaşmayı dünyada hiçbir şeye değişmeyecek bir tavır sergiledik.

Paris'te oturan sekiz Claire Vidal'den üçü (ama benimki kent merkezinin dışına taşınmış, ülkeden ayrılmış, adı kırmızı bültende yer alıyor da olabilirdi elbette) kibarca erkek kardeşleri olmadığını söyledi, ikisi telefonla anket yaptığımı düşünerek telefonu yüzüme kapattı, biri bu tür şakaların iğrenç olduğunu hıçkırarak söyledi –erkek kardeşi yeni ölmüştü–, telefonu arızalı olduğu açıkça belli olan son ikisinin sesi de titriyordu. Saçma bir biçimde rehberi karıştırırken, rulet oynar gibi rastlantısal soyadlarla beş başka Claire'i denedim. Fakat pek bir başarı elde edemedim.

Günün o saatinde apartman sevimsiz bir dinginlik içindeydi. Merdivenden en ufak bir iniş çıkış, asansörün bir kattan diğerine gidip gelmesi duyuluyordu. Norma-Jean'ın ayak sesi belirgin ve özenliydi. Basamaklara, bir sonrakine ayakkabısını ucuyla dayanarak, sadece ayağının ucuyla basıyordu. Hafif sürtünme, küçük bir tıklama, hafif sürtünme, küçük bir tıklama. Alt katın sahanlığında durdu. Okşadığı kedinin miyavlamasını duydum – tersi olmamışsa elbette. Son basamakları çıktı ve kapının önünde biraz durdu. Doktorlar, onu almaya, hastane çıkışına gitmememi önermişlerdi. Bu öneriye gönülsüzce uymuştum. Anahtarı kilide soktu, ne olursa olsun, herhangi bir şey yapmayı istemek elimden gelmiyordu. Açılmış kolilerin arasında bir haftadan beri karımı bekliyordum. Birbirimize nasıl merhaba diyeceğimiz konusunda hiçbir fikrim yoktu. Öpüşecek miydik? Birbirimize sarılacak mıydık? Bana karşı saldırgan bir tavır mı takınacaktı? Ya da uysal? Özür mü dileyecekti? Kendini haklı mı çıkaracaktı? Ondan bir açıklama beklemem gerekiyor muydu? Dahası bir özür?

Norma-Jean eşiği aştı ve kapıyı hemen kapattı; kedinin ya da kim bilir hangi seri katilin arkasından içeri girmesini engellemek ister gibi. Ben kolilerin arasında yerde oturuyordum. Dağ gibi yığılmış kolileri incelemek için durdu. Bakışı, tanımamış gibi beni delip geçti. Çantasını girişte, hâlâ kabarcıklı ambalaj kâğıdına sarılı duran iskemleye bıraktı. Ben ayağa kalktım. Haykırdı. Başını yere çarpmadan onu tam zamanında yakaladım. Gözlerini benim kollarımda açtı, bedeni gerildi, iki eliyle beni itti, sonra var gücüyle göğsüme sarılarak gözyaşına boğuldu.

Günü, üzerinden naylonu henüz çıkarılmamış kanepenin üzerinde birbirimize tek söz söylemeden uzanarak geçirdik. Norma-Jean göğsümde düzenli olarak uyuyor ve sıçrayarak uyanıyordu. Dudaklarından bir kadın adı kaçıyor, yüzünü

buruşturuyordu. Alnını ıslattım, saçlarını öptüm. Ateşi vardı. Bedeni, karabasanla yaşam birbirine karışıp gerildikçe ona daha sıkı sarılıyordum. Onu yalnızca, şakaklarına bastırmak için mutfakta bir bezi nemlendirdiğim sürede yalnız bırakıyordum. Çok susuz kalmış bir çocuğa su içirir gibi, nemli bezi emmesini sağlıyordum. Norma-Jean dilini ya da yanağını ısırmış olmalıydı. Tükürüğü hafif pembeydi.

25

Bazı uyanışlar bir yıkımın başlangıcının gürlemeleriyle yüklüdür. Bilhassa hareket etmemek gerekir. Küçük bir hareket evreni yerle bir etmeye yeter. Norma-Jean, örtüyü üzerine çekmek için ayaklarını kıpırdatıyordu. Bir gün önce onun gözlerinden okuduğum korkudan donup kalmış, tek bir vücut hareketi yapmıyordum; bana karşı duyduğu korku, en aşina olduğu varlığa, gündüzünün aynası, gecesinin sığınağı, kahvaltı arkadaşına karşı duyduğu korku, ona şimdi, o kahvaltıda ilaçlarını yutturmam gerekiyordu. Bir kaşık yoğurdun içine mi ezip koymalı? Ona sıkacağım portakal suyunun yanında hap olarak mı vermeli? *Öfkesini denetim altına almak* için uğraşmam gerekecek mi?

Norma-Jean, adımı birçok kez söyledi, önce çok hafif, sonra biraz daha güçlü, sonra net biçimde, yüksek sesle, bir dolabın dip tarafına erişebilmek için yardım ister gibi, birbirini iyi tanıyan insanlar arasında yinelenen ve artık bir aşk ilanı sayılmayacak "seni seviyorum"lar gibi: İnsan hiçbir şeye tam anlamıyla sahip olamadığı için günlük güven tazeleme gereğinin ifadesi, rengin kırılmasını ve ışığın zayıflamasını önlemeye yönelik iki sözcük. Norma-Jean eliyle bedenimi aradı, eli kalça kemiğimin üzerinde durdu, bana böylece kenetlendikten sonra bedenini sırtıma yapıştırdı. Kolumu okşa-

dı, omzumu öptü, yüzünü enseme, saçlarımın köküne bastırdı; saçlarımla ilgili olarak yakındığı tek şey, onları kendisinin kesmesine izim vermememdi. Çocukluk, bir erkeğin makasla silahlanmış, bir anneninkilerden ayırt edici hiçbir özelliği olmayan ellerine kendini teslim etmesine yeterli olacak kadar gözü pek değildir. Yıllar süren çözümlemeler, üzerine uygulamalar, ama öğrendiğim tek şey belki de bu olmuştu. Ne var ki o sabah kendimi çok mutlu, büyümüş, bir gün önce âdet görmüş bir genç kız gibi hissetmiştim. Norma-Jean artık kıpırdamıyordu ve düzenli olarak soluk alması, o sabahın yaşamımda sessizce doğmuş olduğunu düşünmemi sağladı. Uyuyormuş gibi yaparak elini hafifçe sıktım, böylelikle sıra konuşmaya, eylemlere, zamanı yaşamaya ve harekete geçmeye gelmeden önce ikimize de biraz zaman kazandırmış oldum.

Norma-Jean ilaçlarını uysalca alıyordu. Hiçbir şeyi yeniden konuşmamıştık. Kız kardeşim hâlâ bulunamamıştı – onu bulabilmek için daha fazla bir çaba göstermediğimi de söylemem gerekir. Bunu yapmak neye yarardı ki? Kurum bana, işime gelen bir bilirkişi raporu sağlayarak işini çok iyi yapmış – beni bir yıkımla karşı karşıya bırakmıştı.

"Jean, bunun iyi bir fikir olduğuna emin misin?"

"Hiçbir şeyden emin olamam, Karl."

"Taşınmak... İyi de bu nereden çıktı, İtalya?!"

"Onun... arzusundan çıktı."

"Jean..."

"Karar alınmıştır, Karl!"

"Tamam. Öyleyse söyle bana, taşınmak için yardıma ihtiyacın var mı?"

İyi de ev taşımak söz konusu değildi ki! İçinde giysiler bulanan bir bavul ve bizim için çok önemli bazı şeyler – örneğin, birbirimize çılgın gibi âşık olduğumuz dönemde bir

açık artırmadan satın aldığımız Marilyn ipekbaskısı dışında Empoli'ye hiçbir şey götürmeyecektik. Empoli'de her şeyi yeniden kuracaktık.

"Empoli mi? Floransa'da yaşayacağınızı sanıyordum!"

"Floransa'ya otuz kilometre mesafede."

"Peki, neden Empoli, Jean? Neden Floransa değil?"

"Kentin kırlık alanda olması, turistler olmaksızın, Toscana'nın zarifliği, daha az araba, Duomo'yu boşvermek ile hiçbir alışverişin olmaması, anlıyor musun? Ayrıca orada kiralar Floransa'dakinin üçte biri."

"Peki, sen ne zamandan beri parayı dert eder oldun?"

"Koşuşturmayı azaltacağım, Karl. Haftada altı gün yerine, üç gün, ayrıca seçim hakkım da yok, öyle yapmazsam hem orada, hem burada yaşayamam. Ve böylesi çok daha iyi. Başka türlü yaşamayı, başka şeyler yapmayı öğreneceğim..."

"Hangi başka şeyler, Jean?"

Uçak saatinde kalkacaktı. Norma-Jean yolcu salonunda *Duygusal Eğitim*'i* üçüncü kez okuyordu. Boğazında düğümlenen bir şey vardı: Kitabın ilk tekrar baskısından sonra yayıncılar, Flaubert'in ünlü "yolculuk yaptı... geri döndü" eksiltisinden sonra yerleştirdiği boş sayfayı asla aynen korumamışlardı; o boş sayfa, basılı olmayan beyaz bir sayfanın tersini söylüyor, belki de içinde romanın tüm anlamını saklıyor, olanaksız aşk hakkında, zamanın geriye dönüşsüzlüğü hakkında söylenebilecek her şeyi söylüyordu. Hiçbir felsefi kavram böylesi bir kavrayışa, yokluğun bu korkutucu yoğunluğuna sahip olamazdı.

Havaalanı tuvaletinde lavaboların ıslak taşında bir Norlevo** paketinin kartonu suyun içinde yumuşamaktaydı. Havaalanının bir yerinde bir çocuk yok olmaktaydı.

* *Education Sentimentale*; Gustave Flaubert'in, 19. yüzyılın en etkili romanlarından biri olarak kabul edilen romanı.

** Norlevo: Ertesi gün hapı denilen, hamileliği önleyici bir hapın markası.

Uçak henüz havalanmamıştı, Norma-Jean, başı omzumda uyuyordu. İlaçlar onu bitkin düşürmüş olmalıydı. İlaçlarını mızıkçılık yapmadan alıyordu. Bildiğim kadarıyla aksatmıyordu. Ama bazı günlerde sergilediği yorgunluk, o gün zaten ilaç aldığını belki de unuttuğunu düşünmeme yol açıyordu. Ne olduğunu anlamaya yanaşmadığım bir aşırı uyku halinin arayışı sırasında alınmış çift doz.

Norma-Jean, muayenelerimi salı, çarşamba ve perşembe günlerine toplamamı salık vermişti Haftayı birlikte başlayıp birlikte bitirecektik! Böylelikle bir pazartesi günü, onun çocuk kafasında, olgun kafasında, okula dönmeyi gerektirdiği ya da not defterinde o günü o renk ile kodlamayı benimsediği için gri olarak yer almış bir günde işe gider gibi olmayacaktım. Salı yeşil, çarşamba mavi, perşembe kırmızı, cuma turuncu, cumartesi ve pazar anlaşılmaz biçimde çirkin bir bej ve her zaman, asla bitmeyecek, sonsuza kadar yeniden başlayacak gibi görünen okulun bunaltısı içinde pazartesinin grisine geri dönüş.

Norma-Jean, iniş sırasında sıçrayarak uyanmıştı. Elimi dirsekliğin üzerindeki eline bastırmıştım. Yüzüğü, kaplamanın deniz mavisi üzerinde belirgin olarak öne çıkıyordu.

"Canımı yakıyorsun."

İnişlerden oldum olası nefret etmişimdir; her şeyin bittiği, her şeyin başladığı, çocuk bisikletlerinin dengeleyicilerinden biraz daha sağlam tekerleklerin üstünde dengede durarak, saatte üç yüz kilometre hızla ilerleyerek yatay çizgiye ulaşmaya çalışan tonlarca ağırlığın fizik kurallarına meydan okuduğu o yolculuk anı. Özellikle, o sırada çıkan gürültüye dayanamıyordum. Bir ateş topu kafatasımı deliyordu. Norma-Jean'a, onunkinin üzerine koyduğum elimi, tam o anda, ilişkimizle ilgili olarak algılamamasını söylemeye cüret edemiyordum.

Bir uçağın içinde kendini en ilkel ölüm korkusuna kaptırmış olan, ondan yardım isteyen, onun ağzından tek bir sözcük, bir öpücük, bir okşama, bir bakış bekleyen bendim. Ama bundan böyle ona bir şey söyleyemezdim. Aramızdaki roller değişmez biçimde yeniden dağıtılmıştı ve yaşamak için kalkıp İtalya'ya giderken, hiçbir katkımın bulunmadığı bu oyunda yeniden dağıtılmış olan kâğıtları kabullenmem gerekiyordu. Karl bir kez daha haklı çıkabilirdi. Hiçbir şeyi, yalanın, bana bile gerçeğin nerede olduğunu unutturacak kadar çok yer aldığı yaşamın dengesizliğinde dengesini bulan bu aklı başında arkadaşını çok yakında kaybedeceğime yoramazdım. Karl yetkin bir sinemacıydı. Onun yaşamının kurgusallığını bana yalnızca kır manzarasındaki sulama düzenekleri anımsatıyordu. Pénèlope dışında; onun yaşamındaki hiçbir şey, Karl'ın bize gösterdiği gibi değildi.

26

Gerçekten bildiğim tek şey, kentin, adını orada yerel olarak yetişen bir tür enginara vermiş olmasıydı; gerçekten bildiğim tek şey buydu. Empoli, Pisa'yı Floransa'ya bağlayan tren hattının Siena'ya ayrıldığı noktada yer alıyordu. İnternet'teki turistik siteler oradan, *bölgeyi gezmek için ideal bir konaklama üssü* olarak söz ediyordu. İdeal konaklama üssü, bizim gerek duyduğumuz şey de tam olarak buydu. Bir taş atımlık mesafede Lucca, bir başka taş atımlık mesafede de Floransa, işte bu. Kent, *hayran olunası* olarak adlandırılıyordu, bu ifade herhalde yumuşak iklimli, nekahet dönemi geçirmek için her koşula sahip anlamına geliyordu. Norma-Jean, ertesi gün çalışabileceğini düşleyerek Floransa'daki Fransız lisesine başvurmak istediğini söylediğinde ona karşı çıkmamıştım. Yaşadığımız bir sürü olayı es geçmesine ses çıkarmamıştım. Hastalığı yüzünden çalışma yaşamına bir yıl ara verilmişti. Bağımsızlığına her zaman önem vermiş, işine hayran olan bu insan, bu habere tepki göstermemişti. Gerekçeler ileri sürmeye çalışmamıştı. Kabul etmişti, ilaçlarını almayı kabullendiği gibi.

"Jean! Hemen gel! Gezmeye gidiyoruz! Hava harika görünüyor!"

İnternet üzerinden yaşam değiştirmek. İki siteye bakarak fikir sahibi olmak, üç tuşlama yaparak bir daire kirala-

mak. Tanrım! Empoli'nin ne kadar küçük bir yer, merkezinin de bir konfeti kadar olduğunun farkına varmamışım. Uçak Floransa'ya inmişti. Empoli trenine binmiş ve dairemize yaya olarak gelmiştik. Gar kentin tam ortasındaydı. Gar, kentin *kalbiydi*. Sokağımız, Farinata degli Uberti meydanının arkasında, meydana bir kilometreden daha az mesafedeydi. İnsanlar o meydanın çevresinde dolanıyor, sonunda kesinlikle birbirine rastlıyordu. Collegiata di Sant'Andrea vaktiyle bir kiliseymiş sonradan müzeye dönüştürülmüş. Önyüzü, minyatürleştirilmiş biçimde Duomo'dakinin önyüzüne benziyordu: Aynı beyaz mermer ve koyu yeşil taşlardan oluşmuş damalı bezek. İçinde, Francesco Botticini'nin ve Lorenzo di Bicci'nin resimleri, Lucca della Robbia ve Zanobi del Rosso'nun heykelleri vardı. Kayda değer yapıtlar değildi ama Norma-Jean onları beğenmiş görünüyordu. Kentte ilk adımlarımızı atarken onu izliyordum. Eşyalarımızı hemen daireye bırakmıştık: Mobilyalı temiz bir daireydi. Paris'teki dairemizin neredeyse üçte biri büyüklüğündeydi. Yerleşme mantığı aynıydı, çünkü Empoli'de vaktimizin yarısını birlikte geçirecektik. En kısa sürede yeniden bir ufuk, yeni kaçış çizgileri çizmek gerekmişti. Hareketimiz alelaceleydi, evet ama düşüncesizce de değildi. Ben yalnızca Empoli'nin bu kadar dar bir yer olduğunu düşlememiştim.

Norma-Jean, şaşırmış bir çocuk gibi, genellikle gülümseyerek ama hiç gülmeksizin, uysallık içinde, hiçbir şeyden söz açmaksızın, bundan böyle benim horlamalarıma ve uykusunu engelleyen her şeye katlanarak kendini savrulmaya bırakmıştı. Sorumlusunun kendisi olduğunu bildiği bir durumla mı uzlaşıyordu? Değişmiş miydi? Empoli'deki dairemizde fazladan bir yatak yoktu. Tek buzdolabı, tek ekmek kızartıcısı, iki gözlü gazlı bir ocak vardı. Kalın kenarlı bardaklar, ucuz kâselerle içiyorduk. Başkalarının üstünkörü yıkayıp bıraktıkları tencereleri kullanıyorduk. Kaplaması aşınmış tavanın di-

bindeki kireçleşmiş kremadan hiç kuşkusuz falımıza bakılabilirdi. Otuz yıl geriye, en azından gençliğime, yıpranmış bir dünyaya geri döndüğümü hissediyordum. Evde kaldığımız zamanlarda, her anı Norma-Jean'ın bedenime dokunduğunda patlayacağı korkusuyla yaşıyordum. Şimdiye kadar hiçbir yerde, bize biraz soluk aldıracağını umduğumuz bu mekânda olduğu kadar burun buruna gelmemiş, birbirimize sürtünmemiş, çarpışmamıştık.

Perdeler kapalı olduğu halde sokak lambasının içeri vuran ışığıyla aydınlanan odada ilk yattığım gece, Karl'ın bana söylediklerini, onun aslında soru olmayan sorularını anımsadım. Empoli'de yaşamak üzere kalkıp gitmenin iyi bir fikir olduğundan emin miydim? Yanıt tüm gerçekliğiyle oradan, yatağın üzerinden, Marilyn'nin ağzındaki konuşma baloncuğunun içinde yazılıymış gibi, karanlıktan geldi. Yaşam, taşınmadan, yerleşmeye, tecavüzden korkuya, korkudan kaçışa sonsuza dek uzayıp gidiyordu ve ben gözlerimi tüm bu yıllardan sonra bu ipekbaskının üzerinde açıyordum.

Norma-Jean, Empoli'nin merkezindeki dar sokaklarda, eli elimde ağır adımlarla yürüyordu. Asla üstünkörü tutulmamış bir el, birbirine sıkıca kenetlenmiş beş parmak, kendiliğin bir hareketin tersi, sözün yerini aldığı izlenimi veren sürekli bir basınç, bir tören sırasında, örneğin nikâh ya da cenaze töreni sırasında birine verilmiş bir elden farklı olmayan bir durum. Norma-Jean'ı, tüm kararları almakla beraber, yön seçiminde olduğu gibi herhangi bir hareketi yapmakta da serbest bırakıyordum. Onun, adını hiçbir zaman koyamadığı, sevgi davranışı olarak kabul ettiği bir tecavüzün anısının gözlerinde yeniden uyandığını görmekten korktuğum için ona dokunmaya da onu belirli bir yere yönlendirmeye de cüret edemiyordum. Kendine, bir kaza gebeliği öyküsü uydurmuştu. O kadar kazaraydı ki, nasıl gebe kalabildiğini kesinlikle anlayamıyordu. Her zaman çok dikkatli olmuştu! *Tüm bu olup bitenlerde o kadar*

büyük bir sevgi vardı ki doktor! Öylesine büyük bir sevgi. Onu dinleyen, bu döllenmeyi Meryem ananın günahsız gebeliği sanırdı. Belleği tecavüzden temizlenmişti. Norma-Jean, lise bitirme sınavlarının sonucunu kutlamak için denizcisinin eve dönmesini o gece çok geç saatlere kadar beklediğini hatırlamıyordu. Sonunda uyuyakalmıştı. Denizci eve şafak sökerken, sarhoş olarak, yanında kendisi gibi sarhoş üç kişiyle birlikte gelmişti. On iki hafta sonra, denizci, karnını okşayarak ona hastaneye kaldırılmasına onay veren belgeyi imzalatmıştı. Anesteziden önce doldurulması gereken fişi kendisi doldurup imzalamıştı. Kürtaj, yasal sürenin son haftası içinde yapılmıştı. Kendine geldiğinde, doktor Norma-Jean'a, dinlenmesinin önemli olduğunu, sağlığının kırılgan özellikte oluşunun bakım altına alınmasını gerektirdiğini söyledi. Doğum kontrol hapı kullanmasını zorunlu tuttular. Onu Rennes psikiyatri hastanesine yatırdılar. Denizci bir daha hiç ortaya çıkmadı.

Sonraki altı aydan Norma-Jean'ın anımsadığı tek şey, dinlenmenin Tanrısal bir iyilik olduğu duygusuydu. Artık alışveriş yapmak, yemek hazırlamak, çamaşır yıkamak, ardından ütü yapmak yoktu! Önüne konan yemek tepsisindeki yemeklerden, La Tour d'Argent lokantasındaki* bir akşam yemeği kadar zevk alan tek hastaydı. Yatağından dışarı adım atmaya, hava almaya, yürüyüş yapmaya hiç niyeti yoktu. Hastabakıcılar bahçeye çıkmanın iyi geleceğini söyleyerek onu buna zorluyordu ama Norma-Jean bahçeye çıktığında o iyiliği boşuna bekliyordu. Yaşamından angaryalar dışında başka şeylerin de kalkmış olması gerekiyordu ama o hiçbir şey anımsamıyordu. Kimi zaman aklına bir şeyler gelir gibi oluyordu ama bunları bir araya getirmekten, bir karabasanın parçalarını birbirine eklemekten kaçar gibi kaçıyordu. Norma-Jean haftada bir kez psikolog ile görüşüyordu. Ona bir kez olsun denizciden söz etmedi.

* Le Tour 'Argent: Paris'te çok pahalı, lüks bir restoran. (ed.n.)

Bir gün bütün bunlardan bıkıp usandı. Bir hekim heyetinin karşısına çıktı. Ne var ki doktorların karşısına pijamayla, çalı gibi saçlarla, ağzı yapış yapış çıktı.

"Dışarı çıktığınızda yapacağınız ilk şey ne olurdu?"

"Kitap almak."

Bu görüşme haftada bir yapılıyordu ama sonuç hep aynıydı: Norma-Jean'ın sonunda bir psikiyatri hastanesi olduğunu anladığı hastaneden çıkmasına izin verilmiyordu. Orası bir otel değildi. Bir dinlenme evi değildi. Her defasında görüşmeye pijamayla, saçını yapmadan, yıkanmadan gidiyordu.

"Dışarı çıktığınızda yapacağınız ilk şey ne olurdu?"

"Kitap almak."

Psikolog kadın sonunda ona acıdı.

"Bize doğru yanıtlar vermiyorsunuz."

"Nasıl yanıt vermem gerekiyor, peki?"

"Kendinize giysiler alacağınızı, kuaföre gideceğinizi, yardım isteyeceğinizi, bir beceri edineceğinizi, bir iş arayacağınızı söylemeniz gerekiyor."

Norma-Jean bir sonraki görüşmede saçını başını yapmış ve sahip olduğu tek giysiyi, altı ay önce oraya girerken üstünde olan giysiyi giymişti. Vaktiyle bedenine uyması için elden geçirilmiş olduğunu unuttuğu o giysinin içinde yüzüyordu.

"Dışarı çıktığınızda yapacağınız ilk?.."

Ertesi hafta, Paris'e gitmek üzere trene biniyordu. Kontrolörler onu sorguya çekti. Üzerinde hiçbir kimlik bulunmadığını söylüyordu: Cüzdanını çaldırmıştı. Kafasından geçen ilk adresi söyledi; her kentte bir tane bulunduğuna göre Paris'te de bulunması gereken bir adresi verdi: Général Leclerc. Hangi semtte bulunduğunu, sokak mı, yoksa cadde mi olduğunu söylemedi. Çok doğal bir şey söylemiş gibi kontrolörün gözünün içine baktı. Yirmi üç yaşındaydı ve önü açık bir geleceği vardı. Kontrolör fişi doldurdu, aslını ona verdi, pembe şeker rengindeki kopyayı kendine ayırdı. Norma Jean trenden

inerken, kontrolörün tamamladığı bilgileri okudu. Général Leclerc caddesi 14. bölgedeydi. Kendi kafasından uydurduğu adrese gitti. O adreste ikinci el bisiklet satıcısı vardı. Adamın onarımcısı dükkânın kasasıyla birlikte kaçmıştı. Norma-Jean'a yanında çalışmayı önerdi: Hafta sonunda ve hafta içi bir iki gün müşterilerle ilgilenecekti. Ücret verecek durumda değildi ama ona yatacak yer gösterecek, karnını doyuracaktı. Anlaştılar. Norma-Jean üniversiteye, felsefe bölümünün birinci sınıfına kaydoldu.

İçeri alınışımdan iki gün sonra Saint-Anne hastanesinden çıkmama izin verildi. *Psikotik bir kadınla asla evlenmemeliydim.* Karl'ın, izlenilmesi becerilemeyen bir yol gibi yakıcı ileri görüşlülüğünü hatırladım. *O Norma-Jean sürtüğü bir de daireyi mi boşaltmış?* Cabanis sokağındaki *Jeannot Döşemesi*'ne baktım – *sen benim erkeğimsin, beni terk etmemelisin.* Metronun hangi yöne gittiğini bilmiyordum – *deniz uçup gitmez!* Ayrıca ne amaçla ve nereye doğru gitmem gerektiğini de bilmiyordum – *sen beni biliyorsun, her zaman biraz stresliyimdir...* Bir araba kornasıyla yerimden sıçradım. Karl dünden beri Saint-Anne'ın önündeydi. Arabanın içinde uyumuştu ve beni bekliyordu.

Salı günü yaklaşıyordu. Bir hafta içinde Empoli'de yapılabilecek her şeyi tüketmiştik. Norma-Jean, bu avuç içi kadar, pürüzsüz yerde, turistler için parlatılmış küçük sahnede benim yokluğuma nasıl katlanacaktı? Neyle meşgul olacaktı? Bir araba satın alacak kadar bile param olmadığını söylesem, Norma-Jean bana hayatta inanmazdı. Bu inceliğin arkasında, tüm bu olan bitenden sonra ona direksiyon teslim etmenin olanaksızlığını anlayacağını ümit ediyordum. Ama hiçbir şey sormuyordu.

Pazartesi akşamı, özellikle sevinçli göründü. Tüm öğle sonrası uyumasına ses çıkarmamıştım. Empoli'ye hayrandı. Sevimliliği! İnsani ölçekte olması! Dinginliği! Yüzü ilaçların etkisiyle şişmişti. Benim açımdan kaygılanacak hiçbir şey yoktu! Ona Empoli'ye gitmeyi önermek ne müthiş bir düşünceydi! Ertesi gün gitmem ve üç gün boyunca orada bulunmayacak olmam onun hiç canını sıkmıyordu. Sabah kahvesini içmek için meydana gidecekti. Gezinti yapacaktı. Okuyacaktı. Gerçekten de merak edilecek hiçbir şey yoktu! Her yere, her müzeye, her kiliseye girecekti. Sonra dükkânlara girip çıkacaktı! Palazzo Ghibellino oditoryumunun programına bakacak, belki de bir konser dinleyecekti. Bu arada ben, taşımaya yerimiz olmadığı için getiremediğimiz plak kutusunu getirecektim. Ha, bir de paleontoloji müzesi vardı! Norma-Jean oraya giderdi; koleksiyonlardan çok, taş kokusu için.

27

Tren ve Général-Leclerc olayından bu yana yirmi yılı aşkın bir süre geçmişti. Jean evvelki gün, muayeneleri için üç günlüğüne Paris'e gitmişti. Norma-Jean onun sıkıntısını uçak korkusuna vermişti ve bunun için ona kızıyordu. Onun mesleğindekilerin insana özgü sınırları aştığını düşünüyordu. Onları, kendini Tanrıya adayarak ruhani yaşamı seçen, böylelikle de ölüm korkusundan bütünüyle sıyrılan papazlardan pek farklı görmüyordu. Uçak kazasından korkan Jean ise o düzeye gelmemiş görünüyordu.

Öğleden sonra, Jean onu uyuyor sanırken, Norma-Jean Solliccianо tutukevine telefon etmişti. Kendisini, Fransa'daki Carlo Monti'den bir felsefe öğretmeni olarak tanıtmıştı. Tutuklunun öğretime yeniden başlaması konusunda, kendisiyle bir görüşme yapması gerektiğini söylemişti. Telefonu kapatır kapatmaz, onu ziyaret etmesine izin verilmesi konusunda bir dilekçe kaleme almış, dilekçeyi tutukevi müdürüne hitaben yazmıştı. İtalyancası artezyen kuyusundan fışkırır gibi geri geliyordu. Müdürün yanıtı ertesi gün, Jean gittikten sonra eline geçmişti. Böylesi bir çabukluk Norma-Jean'ı şaşırtmıştı. Gelen yazıda, Marco Conti'nin İtalya'ya nakledildikten

bu yana kimse ile görüşmediği bildiriliyordu. Tutukevindeki psikolog bir intihar girişimi olmasından kaygılanıyordu. Görüşme yerine yalnızca Marco'nun babası bir gün gelmişti, ilk ve tek kez. Marco, bunalımla karışık öfke krizine girmişti, babasını görmeyi kesinlikle reddetmiş, onun oraya bir daha asla gelmemesini istemişti! *Bu davranışa tutuklularda çok sık rastlanır: Onları dünyaya getiren, yetiştiren, attığı ilk adımlarda yanında olan, çektiği ilk acılara, ilk kahkahalara tanık olan insanların sevgisiyle yüz yüze gelmeyi reddederler.* Tarafsız bir kişinin ziyareti Marco'ya belki iyi gelecekti. Norma-Jean "tarafsız" sözcüğünü birçok kez okudu ve gülümsedi. Onu orada bekliyorlardı. Mektubu katladı ve bu kez, bir tutukevi müdürünün gösterdiği insanlığa şaşırdı.

Jean salı sabahı daireden çok erken ayrılmıştı. Norma-Jean kapının kapandığını duyar duymaz kalkmıştı. Duş almaya gitmeden önce, bir perdenin arkasına gizlenerek Jean'ın uzaklaştığından, sokağın köşesini döndüğünden, eve geri dönmediğinden emin olmuştu. Sonra yıkanıp giyinmişti. Mutfakta, elektrikli kahve makinesi açık bırakılmıştı, kahve sıcaktı. Jean'ın bir kâğıdın üzerine dizdiği ilaçları kaldırıp atmıştı. Jean ona bir not bırakmış, pembe hapları "sevgilim" sözcüğündeki "i"nin, "seni" sözcüğündeki "s"nin ve "seviyorum" sözcüğündeki "i"nin üzerine yerleştirmişti. Norma-Jean sırasıyla iğrenme ve şefkat hissetti. Salondaki kanepenin üzerine uzanıp kıpırdamadan, bir şey okumadan, bir şey yemeden yirmi dört saat geçirdi.

Bir günden fazla! Norma-Jean dışarı yalnızca Empoli garındaki tren saatlerine bakmak için çıktı. Eve dönünce, yeniden kanepeye uzanmış, ertesi gün hangi kıyafeti giyeceğini düşünmüştü. Ne var ki Paris'te kalan giysileri ile Empoli'ye getirdiklerini anımsamakta güçlük çekmişti. Kalktı, askılıkta

ve dolapta ne varsa, yatağın üzerine boşalttı. Hepsi bir metre kare yer kaplıyordu. Ertesi gün havanın durumuna göre bir seçim yapmaya karar verdi. Yeniden yattı. Gece boyunca kesik kesik uyudu. Uyandığında, bedeni yorgunluktan ağrıyordu. Gördüğü düşler daha başlar başlamaz silinip gitmişti. Pencereden gökyüzünün rengine baktı: Tam da pazartesiydi. Norma-Jean bir kahve yuvarladı. Karnı heyecandan düğümlenmişti, sevinç, korku ve tanımını yapmak istemediği bir tür hiçe sayma duygusu arasında gidip gelen kalbi hızlı çarpıyordu. Kalın külotlu çorap, etek ve boğazlı bir kazak giymişti. Sokakta, eczanenin tabelasındaki derece yirmi dokuzu gösteriyordu. Norma-Jean gara iki dakika geçmeden varmıştı. Tek bir trenin saatini not etmişti, onu Empoli'den sabah 06.01'de kalkıp 06.38'de Floransa'ya götürecek olan trenin. Öteki kalkış saatleri onu ilgilendirmiyordu. Saat sabahın beşiydi. Gar henüz açılmamıştı. Norma-Jean nasıl *zaman öldüreceğini* düşündü ve neredeyse gülmekten boğulacaktı.

28

Sevgiden yoksunluk deneyimi olmayanlar için bir nokta, bir virgüldür. Sevdiğini sonsuzluğa konumlandıran biri için ölüm tercih edilebilir: Onu şimdiki zamana yerleştirip, bir coğrafyaya demirleyip, bir yüz çizerek hiç değişmeyecek biçimde dondurur. Cenaze evinde belki bir fotoğrafı çekilecek ve bu onun son imgesi olacaktır. Uyandığımızda, elbette anısının canlılığı kimi zaman bizi allak bullak eder ama bu durum duştan sonrasında asla sürmez, sıra kahve içmeye geldiğindeyse dünya yeniden düzene girmiş olur: Canlılar bir yanda, ölüler öbür yanda kalır. İmgelemimizi, çürümekte olan bedeni kafamızın içinde canlandırmamak üzere engelleriz. O kişinin bizde canlı olarak kalan en son imgesine döneriz. Bir sesi, bir nükteyi, bir el hareketini, kırmızı meyveli pasta tarifini anımsarız. Neredeyse içimizi rahatlatan bir mezarı çiçeklendiririz.

İşin en kötü yanı, artık paylaşmadığımız bir soluğun, artık nerede olduğunu bilmediğimiz bir bedenin hareketlerinin sürekliliğidir. O orada, bir yerde, arzu duyuyor, belki sıcakladı, susadı, üşüdü ama biz onun artık ne durumda olduğunu hiç bilemeyeceğiz. Onunla, her an karşılaşabiliriz, bize telefon edebilir, kendini gösterebilir ve kim bilir, belki de geri dönebilir. Bekleyiş bizi çakılı kılar. Umut kangren

eder. Birinin eksikliği ile yaşamak, köşeyi döndüğünde yoluna hafif adımlarla, yarınları unutuşlarla devam eden bir baş dönmesidir.

Salı günleri art arda geldikçe Norma-Jean dallanıp budaklanıyor, bense dağılıp parçalanıyordum. Yeniden gideceğimi bildiği için, oraya dönüşlerim ona daha büyük zevk veriyordu. Belki de bir kadının dolabında, bir erkeğin dolabında, sadece akşamdan ertesi sabaha kadar gerekli olan şeyleri bırakarak, kâh benim evimde, kâh onun evinde aralıklarla görüşmeyi hiç kesmememiz gerekirdi. O iş için ayrılmış bardağın içine bile koymakta duraksadığımız bir diş fırçası. Diğer elbiselerden az ötede, yün ve pamuklu çamaşırlar öbeği halinde bırakılmış, üstünü değişmek için tek bir kıyafet. Baş ucu çekmecesinde bir kutu prezervatif. İçinde bir iki tane kaldığında kutuyu yenilemeyi düşünmek. Zamanı düzensiz aralıklarla paylaşmak. Bir dahaki seferin tarihinin belirsizliği. Oysa, birlikte yaşamaya başlamadan ve evlenmeden önce eni konu düşünmüştük. Herhangi birine, "birazdan görüşürüz" diyebilme arzusundan vazgeçmiştik. Alışılmış tuzakları, kaynaşma eğilimlerini önlemek amacıyla çift hayatımızın en küçük alanlarını bile düzenlemiştik. Ben, ilk evliliğimden bir şeyler öğrenmiş olmakla övünüyordum. Hiçbir şeyi yinelemiyor, her şeyi icat ediyordum.

"Neler yaptın?"

Her perşembe akşamı aynı biçimde yanıtladığı hep aynı soruyu soruyordum. Dinlenmişti, kafasını dinlemişti. Empoli'de kendini hiçbir şey yapmayacak kadar iyi hissediyordu. Ben de bu davranışta, önceden ezberlediği bir sahneyi oynuyormuş izlenimini alıyordum. Bana şu karşılığı verirken kahkahayı patlatıyordu: *Çılgın! Siz yaşamamışsınız?* Montaigne'den alıntı yapmak, âşıklara özgü hiçbir ritüeli, yinelenen hiçbir

komikliği karşılamıyordu. Norma-Jean aradan bir hafta geçtiğinde her şeyi unutuyordu. Üç aydan beri *Duygusal Eğitim*'i okuduğunu görüyordum. Ve ayraç hep aynı sayfadaydı.

Perşembeler geçtikçe beni daha az bekler oluyordu. İlk haftalarda geliş günümde bana yemek hazırlıyordu. Geç dönüyordum ama birlikte yiyorduk. Buzdolabına ikimizden sadece benim sevdiğim küçük bir şey koymaya özen gösteriyordu. Ve bu özen, belirli markayı taşıyan bir bira, keskin tadı olan bir peynir ya da asidi bol bir meyve, benden artık esirgediği okşamaların yerini tutuyordu. Norma-Jean salondaki kanepede uyuyordu. Yatağı bana bırakıyordu. Bedeninin beni kabullenmesi için zaman gerekecekti. Bundan daha normal bir şey olamazdı. Ben, Karl'ın senaryolarında olduğu gibi duşun altında mastürbasyon yapıyordum. Banyodan duş jeli kokularıyla, yüzü tıraşlı, kendisine güvenilir bir adam olarak çıkıyordum.

Ve bir gün, kısa sayılacak bir süre sonunda, belki üç dört hafta sonra, Norma-Jean, aşkından geriye kalanları buzdolabına koymayı kesti. Beni artık akşam yemeğine beklemiyordu. Ben geldiğimde o, divanın üzerinde uyumuş oluyordu. Cumadan pazara kadar benimle aynı saatte acıkmıyor, benimle aynı zamanda asla dışarı çıkmak istemiyordu. Sinemaya yalnız başıma gidiyordum, çünkü hepsini hafta içinde görmüş olduğunu ileri sürüyordu. Her hafta sonu daha da küçülen kentte tek başıma dolaşıyordum. Norma-Jean yorgundu. Farinata degli Uberti meydanından olabildiğince uzakta seçtiğim kahvelerde içtiğim kahveyi bitirmek için oyalandıkça oyalanıyordum. Bunun nedeni Norma-Jean'ın beni pencereden izleme olasılığıydı! Empoli'de, suratıma lütfen bakılıyor gibi geliyordu bana. Geriye dönülemez biçimde, bir nesne-beden haline indirgenmiş, el altında bulundurulan, dışarıya hapsedilmiş bir insana dönüşmüştüm. Gezmekten bıkmış, bir şeylere hayran olma yetisini bütünüyle yitirmiş

bir turist gibi ortalıkta dolaşıyordum. Sigaraya yeniden başlamıştım. Geçen her bir saniyeyi yırtılıncaya kadar germe, bana oyunlar oynamaya başlayan bunalımı, düşlerin seyrinde seyreltme sanatlarında uzman olmuştum.

Empoli'de üzerime düşen rolü oynuyordum. Paris'te de patlıyordum. Hiç sabrım kalmamıştı. Metroda beden temasında öfkeleniyordum. Çevredeki gürültülere, bulvarların uğultusuna, duvar diplerindeki sidik kokusuna katlanamıyordum. Hastaları dinlerken gidip gelen dinleme yetim, neredeyse yok olmuştu. Seansı, onların adını, hikâyelerini anımsamaya çalışmakla geçirdiğim oluyordu. Verdikleri nakit parayı suçluluk duygusu içinde cebime koyuyordum. Onları kapıya kadar geçiriyordum. Gözlerinin içine bakmak, sıkı ya da gevşek tutmadan ellerini sıkarken onlara gülümsemek, sinirimi ve şefkatimi debriyaj gaz ayarı yapar gibi ayarlamak için son gücümü harcıyordum.

Dört yıldan beri haftada üç kez gelip divana uzanan bir hastam karşıma oturduğunda yüzümü ondan saklıyordum. Muayenehanemin geçirdiği dönüşümlerin hepsini görmüştü: Badananın yenilenmesi, mobilyaların değişmesi, pencerelere çift cam takılması. Ben zamanımın yarısını Empoli'de yaşamaya gittiğimde, karşı koymaktan vazgeçmek üzereydi. Onu haftada bir kereden fazla göremiyordum. Kısa süre sonra, başkalarını dinlemeyi kestiğim gibi, onu dinlemeyi de kestim. Onu gidip bekleme salonundan almama hiç gerek kalmamıştı. O kadın her zaman, ben tam önceki hastayı kapıda geçirirken geliyor, randevularım arasında on dakika koyarak bunu engellemeye özen gösterdiğim halde, rastlaşma durumu yaratıyordu. Bu sürekli rastlantı durumu olasılık hesabıyla açıklanamayacağına göre, onun kapının arkasında, sahanlıkta beklediğinden emindim. Erkek ya da kadın, biraz önce onun uzandığı divana uzanmış kişiye, kim olduğuna dikkat etmeden kenara çekilip yol veriyordu. Onu içeri alıyordum.

Muayene odama dalıyordu. İstediği şey buydu: Bir kapının ona her zaman açık olması.

O gün, her zaman yaptığı gibi divanın üzerine uzanacağı yerde, koltuğa, benim karşıma oturdu. O kadının yüzüyle ve bedeniyle ilgili her şeyi unutmuştum; o da kuşkusuz benimkileri unutmuştu. Ruhsal çözümleme ilerledikçe, geçişimin yüzlerimizi ortaya çıkartması, bizi şaşırtması, sonuç olarak da eskimiş sözcüklerin silinmiş olan her şeyin üzerine gelip oturmasını sağlamak için birbirimizin varlığını karşılıklı olarak silmiştik. Ne var ki, artık anlamadığı bir iletişim arayışıyla gözlerini gözlerime dikmiş olarak karşımda duruyordu. Seans bütünüyle verimsiz olarak sürdü. Bakışına içime korku düşünceye kadar dayandım. Boğazım kurumuş durumda onu kapıya kadar geçirdim. Elini sıkamadım. Bir daha hiç gelmedi.

Seans biter bitmez Karl'a telefon etmiştim. Görüşebilir miydik? Karl da tam o sırada bana telefon etmeye hazırlanıyormuş. Yalan mı söylüyordu? Paranoyaklaşmaya başlıyordum. Sesimi duyduğu için güya mutlu olmuştu. Bana söyleyeceği çok önemli bir şey vardı. O kadar önemli bir şeydi ki telefonda sesimi algılaması zaman almıştı. Sonunda bana, işlerin yolunda gidip gitmediğini sormuştu – haftalardır ona telefon etmemiştim. Ona her zaman olduğu gibi ölçülü ve dürüst yanıt verdim: *Çok iyi değil, Karl. Şu anda sana anlatmaya zamanım yok. Saat dokuza doğru buraya bana gelebilir misin? Buralarda akşam yemeğine gideriz. Hesabı ben ödeyeceğim.* Karl öksürmüş, hemen yanıt vermemişti; hem davetten hem utandığından.

29

Marco, gelecek hafta, cumartesi günü çıkacaktı. Onu *büyük plan*'ından vazgeçirmek için önümde tek bir perşembe vardı; Ben ise çelişkili bir biçimde o planı unutma eğilimindeydim. Çünkü son zamanlarda giderek daha huzurlu, daha az saldırgan bir davranış sergiliyordu! Hatta gülümsediği, bana çeşitli iltifatlar ettiği bile olmuştu. Bu giysi bana yakışıyordu. Kulağımdaki küpeler gözlerimi ortaya çıkarıyordu. Ben yalnızca onun için giyiniyordum. Aynaya yalnızca onun gözündeki görüntümü teyit etmek için bakıyordum. Hatta, şapkam için özür dilemiş, yenisini almam için bana para vermeyi önermişti. Tutukevinin ortak alanlarını temizleme karşılığında ayda yaklaşık otuz Euro para kazanıyordu.

Ne Karl'ın nikâhını unutmuştum ne de Marco'nun çıkış gününü karıştırmıştım. Zamanım vardı, geniş bir zaman, önümde eşzamanlı olarak iki-üç yaşam vardı. Jean uçak biletlerimizi ayırtmıştı. Her şeye karşın, bir erkek nasıl olur da yaşamını Pénèlope gibi biriyle birleştirmeyi düşünebilirdi; annelik simgesinin en berbat süt anne taklidiyle, üstüne üstlük bir de cinsellik – ama hangi cinsellik? Jean ile aramızda bedensel olarak iyi anlaştığımız bir dönem oldu. Pénèlope'u çıplak,

bacaklarını açmış, belki de girişken hayal etmek benim için imkânsızdı. Jean da benden daha fazla hayal edemiyordu. Onunla en son suç ortaklığımız, bu durum saptamasının ikimizin de içinde çılgın bir kahkaha atma isteği uyandırması olmuştu. Ben kendimi dizginleyebildim ama kendini o anın isterisine kaptıran Jean, isterinin bitmemesi *gerektiğini* düşünüyordu. Beni kollarına alıp öpebileceğini sandı. O gülme ile her şeyin geri döndüğünü sandı.

Bana dokunduğunda çığlık attım ve odanın bir köşesine sığındıktan sonra çığlık atmaya uzun süre devam ettim. Jean'ın, biraraya gelmiş binlercesi arasından yırtılmış yüzü korkunç bir hal almıştı, ve ben tek bir tanesini ayırt etmekten acizdim. Gözlerimi ondan ayırmıyordum – bir deliyi asla göz önünden ayırmamak gerekir. Jean benden birkaç metre ötede donup kalmıştı, dudaklarında sigara vardı – sigara içmeye yeniden başlamıştı, ne zaman bilmiyordum. Elleri titriyordu. Elimdeki ağır cam küllüğe bakıyordu. Alnında biraz kan vardı. Işıkta, yanaklarında mikanın oluşturduğu iki çizik olduğu seçiliyordu, gri gömleğinin üzerinde koyu renk inciler gibi yuvarlak leke tanecikleri vardı. Küllük yerde tuzla buz oldu. Koşarak gittim, kendimi banyoya kapattım. Hiçbir şey duymamak için duşun suyunu açtım. Oradan çıktığımda, Jean evden ayrılmıştı. Uçak biletimi mutfak masasının üzerine görülür biçimde, haftalardır almayı kestiğim ilaçların yanına koymuştu. Bana bir not bırakmıştı. Özür diliyordu. Yalan söylediğini biliyordum. Beni bir süre rahat bırakmıştı. Geri döneceğini biliyordum. Onun yokluğunda biraz dinleneceğimi düşünmüştü. Hemen gitmem gerekiyordu. Onu bağışlamamı istemişti. En kısa sürede kaçmam gerekiyordu. Cumartesi sabahı gelip beni havaalanından alacaktı. Oradan dosdoğru, nikâhın saat onda kıyılacağı yere, 12. bölge belediyesine gidecektik. Yine özür diliyordu. Beni seviyordu. Paris'te bırakmadıysam, üzerime siyah giysimi giyersem çok sevinecekti.

Bununla baş edecektik. Beni öldürecekti. Bununla baş etmekten başka yapabileceğimiz bir şey yoktu. Beni çok seviyordu. Belirteçler, gözlerden daha korkusuzca ihanet eder.

Tren tarifeleri kuşkusuz hafta sonunda, hafta içinden farklıydı. Tarifelere bakmaya Empoli garına gidiyordum. 6.01'deki şehirlerarası tren çalışıyordu. Marco öğlen 12'de dışarı çıkacaktı. Bana tutukevinde saat 11.30'da randevu verilmişti. Bizi bir minibüs bekleyecekti. Birlikte gidecek, birlikte dönecektik. Şüphesiz Fiesole tepelerinde gezmeye gidecektik. Piknik yapacaktık. Benim bir piknik sepetim olacaktı.

Saat 6.38'de gar, hafta arası bir güne nazaran boştu. Cristallo bile kapalıydı. Sollicciano otobüsü saat 9.35'te geçecekti. Caddenin karşısına geçtim, Santa Maria Novella Kilisesi'nin kapısına kadar gittim. O da kapalıydı. Meydanda yanıma, daha uyumadığı anlaşılan bir delikanlı yanaştı. Bana söylediğini anlamıyormuş gibi yaptım, ben çekici bir kadındım ve birlikte bir kahve içebilirdik. Sarhoş ve terli halde bana hakaret ederek yanımdan ayrıldı. Acele etmemeye çaba göstererek Duomo'ya kadar yürüdüm. Kuyruğa girecek turistler henüz yoktu. O zamana kadar içine girmediğim, girmeyeceğim Vaftiz Yeri'nin altın kaplı kapısını uzun süre seyrettim. Santa Maria Novella'nm karşısındaki otobüs durağının bankına oturduğumda saat neredeyse dokuz olmuştu. Bekledim.

Tutukevinin önünde bir sürü polis arabası duruyordu. Girmeme izin verilmedi. Marco bu kez *büyük plan*'ını sonuna kadar götürmeyi başarmıştı... Hem de dışarı çıkacağı gün. Ne kadar aptalmışım ki bunu anlayamadım. Alt tarafı birkaç saatlik o özgürlük onun için, başını banyo küvetinin içine daldırmaya hazırlandıkları bir adamın soluk alması, sadece bir işkence olacaktı. En baştaki polis arabalarına kadar yürüdüm. Yardım ekiplerini çağırmaya gerek duymamışlardı.

Marco bunu temiz bir şekilde yapmış olmalıydı. Kendini asmış mıydı? Boğulmuş muydu? Dilini mi yutmuştu? Turuncu duvarları –turuncu!– bundan böyle benim için saydam olan tutukevinin girişine doğru mekanik adımlarla ilerledim. Beni içeri alacaklardı. Onu görecektim. Marco'nun yanaklarını okşamama, alnını öpmeme izin vereceklerdi. Ona sarılabilecektim, sadece bir kez. Başı göğsüme yaslanacaktı. Giysilerini ben seçecektim. Yüzüne makyaj yapmayacaktım ya da belki gözlerinin altına yalnızca sürme çekecektim. Ve cenazesinde yalnızca ben olacaktım.

Geçişimi engellediler. Aynasıza davet mektubumu uzattım. Mektubu ikinci kez okumasını istemem gerekti. Yüzümden aşağı ılık damlalar iniyor, çenemin altında boncuk boncuk birleşiyordu. O gece bir kaçış başarılı olmuştu! Bugün dışarı kimseyi bırakmayacaklardı. Tutukevi çember altına alınmıştı. Ziyaret de yapılmayacaktı. Daha fazlasını öğrenebilmek için içeri telefon etmekten başka çarem yoktu. Tutuklunun adı? Böyle bilgileri vermeye yetkileri yoktu. İçim sevinçle doldu.

Santa Maria Novella garına dönüş yolunda insanlara bakarken Marco'yu en azından on kez görür gibi oldum. Sabahın ilerlemiş saatinde salonda birazcık daha kalabalık vardı, çoğunu gardaki tarife tablolarıyla kendi turist rehberlerini karşılaştıran, biraz sinirli, içi dolu sırt çantalarıyla taş anıtlara benzeyen tatilciler oluşturuyordu. Ben yalnızca çantası olmayan adamlara bakıyordum. Trende her yolcuyu inceledim, kompartımanın kapısı her açıldığında yerimden sıçrıyordum. Marco, Empoli trenine binmiş olabilirdi. O anda bir yerlerde bana doğru yürümekteydi.

Sinyal lambası yanıp sönüyordu. Sekiz mesaj bırakılmıştı. Mutfak masasının üzerinde, uçak biletim önceki gün Jean'ın bıraktığı yerde duruyordu. Uçak 7,35'teydi. Saat 11 olmuştu.

Yaklaşık bir saat boyunca telefon düzenli olarak çaldı. Sonunda fişi prizden çektim. Saat 13'te Jean hâlâ Orly havaalanında, takım elbiseleri sırtında beni bekliyordu. Kravatını gevşetmiş, kollarını sıvamıştı. On kadar kahve içmişti. Nikâh töreni drama dönen Karl'ın telefonlarının hiçbirine yanıt vermemişti. Pénélope'un çocukluk hayali berbat edilmişti. Yatağıma uzanmış halde, sesli bir gülmeyle sarsıldım.

Buzdolabı bomboştu ama geriye kalanlarla her zaman bir şeyler icat edilebilir. Soğuk yiyeceklerden oluşmuş bir yemek ama yine de yemek. Mutfak masasında küçük bir şarküteri tabağı ve salata hazırladım. Salatalık, soğan, nane, kremayı karıştırdım. Üzerine biraz da limon suyu ekleyince cacık hazırlanmış oldu. Bir kutu domates konservesi açtım, pirinç haşladım, üzerine zeytinyağı, biber ve fesleğen ilave ettim. Bir şey eksikti. Bir bira, bir bardak, balsamik sirke, tuz, karabiber, kâğıt peçete. Sofranın neye benzediğini görmek için geri çekildim. Daire kapısının kilidini açtıktan sonra gidip yattım. Sofraya ikinci bir tabak ilave etmek için yerimden kalktım.

30

Yorgunluk belirli bir sınırı aşınca, henüz hiç dinlenmediği halde insanın içini bir kurtuluş duygusu kaplar: Çöküş daha şimdiden bir tür özgürlüğü içermektedir. Kavga bitince, yorgunluktan geriye yalnızca bir yerçekimsizlik izlenimi kalır. Beden ve sonuçları ortadan kalkmıştır.

Empoli sokaklarını serin bir rüzgâr süpürüyordu. Kent ile aynı adı taşıyan enginara hiç rastlamamıştım; ne burada, ne başka yerde. Ağır, yıkılmış, boş adımlarla ilerliyordum, kıvırıp sardığım kravatım cebimdeydi, gömleğim pantolonumdan dışarı çıkıyordu, takım elbisemin ceketini omzuma atmıştım. Şaşkın, her şeyi yitirdiğim için artık yitirecek bir şeyi kalmamış durumda, dikkatimi havanın temizliğine odakladım. Sessizliğin niteliği insanı sersemletiyordu. Yalnızca topuklar ses çıkarıyordu ve bu iyi geliyordu. Empoli'de saat öğleden sonra dörttü. Esnaf, kepenklerini indirmişti. Camlı kapılarda, küçük panoların üzerindeki birkaç satır yazı kapanış saatini, bir başka yazı da açılış saatini belirtiyordu ki o saat geçeli çok olmuştu. Yalnızca kahveler açık kalmıştı.

Haftalardır gözlediğim garsona şefkat besliyordum. Kırk yaşlarındaydı. Sipariş vermek dışında onunla hiç konuşmamıştım. Sıcakkanlı bir yüzü vardı. Gür kapkara saçlar. Piyanist elleri. Kendimizi karşılıklı bir tebessümle belli ediyor-

duk. Ayaklı bardakları silmekle meşguldü. Öğrencilik yıllarımda o bardaklardan o kadar çok kırmıştım ki! Çoğu kez bahşişlerimin tamamını ya da bir bölümünü kesmişlerdi ve ben buna itiraz etmeyi aklımdan hiç geçirmemiştim.

Garson, dünyanın dengesi bana kırılgan gözüktüğü için içmekte duraksadığım, hayranlık uyandıracak kadar bol köpüklü bir kahve getirdi. Bıyıklarıma bulaşan köpüğü silmedim. İçindeki suyun kabarcıklar oluşturduğu şişeyi açıp bardağa boşalttım; suyu ağır ağır, şampanya içer gibi içtim. Rüzgârda sigaralarım çabuk bitiyordu. Bir öncekinin izmaritiyle bir diğerini yakıyordum.

— *First visit in Empoli? Turist?** Bunalmış bir halde, yüzünde boşuna bir nükte arayarak ona yanıt veremeden bakıyordum. Bardaklarının başına döndü ve kahvenin terasından ayrılıncaya kadar onu bir daha görmedim. Tam olarak emin değildim ama sanırım omuz silkmişti, kaşlarını çatmıştı, taş anıtlarla, etten kemikten insanlardan daha çok ilgilenen turistlerden yorgun düşmüş durumdaydı. Büyük olasılıkla kırılmıştı, öfkeliydi ya da sadece bıkkındı, hem benim hem de onun için bir tür telafi olan veda selamıma karşılık vermedi. Dolayısıyla ben Empoli'de aşırı temizlenmiş bir cam parçasından, kırgınlıkla, belli belirsiz fark edilmiş bir gölgeden başka bir şey değildim.

Mutfak masasının üzerinde soğuk bir yemek beni bekliyordu. İki tabak konmuştu. Hiç gürültü yoktu. Norma-Jean hiç kuşkusuz uyumuyordu – giriş kapısı kilitlenmemişti. Yatakta olmalıydı. Kahve makinesinin karşısındaki iskemleye oturdum. Bira henüz soğuktu. Beni hiç görmemiş erkek garsonu düşündüm. Onun mesleğinin mekanikliğini kıskandım. Masaya kurulmuş sofra basit, nefis bir bütün oluşturuyordu: Göze hoş gelen ve mutlaka damağa da hoş gelecek bir bütün. Hafif karabiberli şarküteri, baharat katılmış cacık, konserve

* İngilizce: Empoli'yi ilk kez mi ziyaret ediyorsunuz? Turist misiniz? (ç.n.)

domateslerin tatlılığı, zeytinyağının dile pansumanı. Başka bir bira almak için buzdolabını açtım. Norma-Jean'ın çıplak ayaklarının hafifçe sürtünüşüne döndüm.

Kendinden beslenen, güvenli, kendi ağırlığıyla yüklü, devrilen bir araba gibi kendinden kuvvet alan çığlığının tizliği etrafa yayıldı. Bardak, bira köpüğünün içinde patladı. Merdiven boşluğuna kaçtım. Ağzını bir dövme gibi çevreleyen ve yüzünün iki yanından yukarı doğru yükselen, gözlerinin hizasında içeri giren ve saçlarının başladığı yerde kaybolan ve kuşkusuz, derisinin saçlı bölümünde de belkemiğine doğru devam eden, belki daha da ileri giderek karımın varlığını bütünüyle bağlayıp düğümleyen bir çizginin imgesini de oraya beraberimde götürdüm.

Treni yakalamak için koştum, bir treni, hangisi olursa olsun, bir treni. Bir ilkbahar karikatürünü andıran o sabahın geç saatlerinde Empoli'yi terk ettim.

Bankın üzerinde bir gazete "toplum haberleri" sayfasında açık kalmıştı: *Toscana'nın merkezindeki Empoli'de otuz kadar transseksüel tutukluyu barındırmak üzere özel bir tutukevi yapılacaktır; bu girişim, homoseksüelleri ve 'trans'ları koruma organizasyonu tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Basına açıklamasında, Toscana cezaevleri sorumlusu Bayan G. "Çalışmalar iki yıl içinde bitirilecek ve Sollicciano tutukevinden gelen "trans"lar Floransa'nın banliyösündeki bu yeni tutukevine mümkün olan en kısa sürede nakledileceklerdir" demiştir. Bayan G. bu yeni yapılanmanın, Soliciano'daki "trans"lar için "çok tatmin edici" olduğunu bildirmiştir. Yeni tutukevindeki görevliler özel bir formasyondan geçirilecektir.*

Gazeteyi katladım. İtalya, Toscana, Empoli ve oradaki tutukevinin adına varıncaya kadar hiçbir konuda bilgim yoktu.

31

Norma-Jean görüşme yerinde beni görmeye gelmeyeli kaç perşembe geçmişti? Merdivenlerin eşitsiz basamaklarına benzeyen kısa saçlarıyla, alnını eğik çizgiyle kesen perçemiyle onu tanımakta güçlük çektim. Saçlarını kendi kesmiş olmalıydı, makasla da değil büyük ihtimalle. Kaç kilo vermişti? Haleler halinde ter lekeleri ve daha başka, daha küçük ve daha az belirgin lekeler –kuşkusuz yağ lekeleri– giysisinin birçok yerinde görülüyordu. Kullandığı erkek parfümü, bedeninin kekre kokusunu gizleyemiyordu. Dudakları çatlamıştı, cildi o kadar kuruydu ki kolları pullarla kaplanmış duygusu veriyordu. Kızarmış gözlerini saklamak amacıyla kullandığı güneş gözlüğünü çıkarmıştı. Gözlüğüyle, saplarını kapatıp açarak oynuyordu. Konuşmuyorduk. Onun suyu çekilmiş bedenine dokunuyordum. Bileklerinin çıkık kemiklerini sıkıyor, çok ince cildini sıvazlıyor, işaretparmağımla, kolunda, iyi marka yün hırkaları andıran mavi yeşil damarların izini sürüyordum. Önkollarına, omuzlarına masaj yapıyor, parmaklarımla dirseklerinin ölü derisini ovuyordum; kurumuş deri parçaları masanın üzerine dökülüyordu. Norma-Jean başını, ağırlığı boyun kaslarına eşit dağılmamış gibi, yalnızca kendisinin duyduğu bir müzikle dans ediyormuş gibi sağa sola eğiyordu, Yalan söylemek, boynunu ellerimin arasına alıp

ona o sabah çok güzel olduğunu söylemek isterdim. Elimi memelerinin başladığı yere, güneş ışığı görmemiş olan, damar ağlarının iki çizgi halinde birleştiği noktanın altına, ciğerlerinin hizasına gelen gerilmiş cildinin üzerine koymadan önce gardiyana göz ucuyla baktım. Başka yere bakıyordu. Norma-Jean'm kalbi elimin altında, elle bastırıldığında attığı duyumsanan bir cenin kıpırdıyormuş gibi atıyordu. Cildi o bölgede buz gibiydi.

Haftalardır, belki de aylardır neden gelmediğini ona sormaya hakkım var mıydı? Ne var ki ilk konuşan o oldu.

"Neden gelmedin Marco? Sana sofra hazırlamıştım, soğuk yemeklerden hazırlanmış bir sofra, senin sevdiğin gibi! Flora da gelmedi. Sizi bekledim. İkinizi de bekledim. İkinizi de. Size enginar almadığım için mi? Ama alacaktım, Marco, enginar da alacaktım!"

Yarım saat akıp gitmişti. Biraz zaman kazanmaya çalışıyordum ve bunu kendim için mi, yoksa onun için mi yaptığımı bilemiyordum. Gardiyanın eli dirseğimin tam üzerindeki noktayı sıkıyordu. Norma-Jean'a çıkış gününü ve saatini sormaya yine de zaman bulabildim.

"Senden istediğim şeyi unutma, Norma-Jean!"

Oturmayı sürdürdüğü için gardiyan ona görüşmenin bittiğini iki kez yineledi. Gardiyan iç geçirdi ve meslektaşına çenesiyle onu işaret etti. Norma-Jean'ın beni duyduğundan emin değildim. Gardiyanlar beni itekliyordu. Onu uyaracaklardı. Ona bir tavsiye mektubu göndereceklerdi. İyi de Norma-Jean'ın artık mektuplarını açan insanlar türüne mensup olmayı bırakmış olduğu nasıl görülmezdi? Sahanlığında mektuplar birikmiş olmalıydı, belki de onları hiç açmadan ayağıyla evin içine itiyordu. Başımı geri döndürseydim onun delici, korkutucu keskinlikteki bakışını görebilirdim.

Telesekreter mesajlarla dolup taşmıştı. Tutukevi yönetimi Norma-Jean'a tutuklulara davrandığı gibi davranmaya başlamıştı. Norma-Jean zaman kavramını bütünüyle yitirmişti. Aradan bir hafta geçtiğine ikna olmuş bir şekilde, tutukevine her gün geliyordu. Gardiyanlar onu evine geri gönderiyordu. *Ziyaret gününü şaşırdınız!* Biraz para ya da bir tutam ot karşılığında, bana bilmemem gereken şeyleri anlatan çok genç yeni bir gardiyandı. Olup biteni bana, her şeyi filme almış bir gözetleme kamerası gibi anlatıyordu: Tek bir açıdan, araya hiç yorum katmadan, istendiğinde görüntüleri yeniden göstererek, arada geçen konuşmaları bir kayıt aygıtının doğruluğuyla yineleyerek. Anlattıklarında yalnızca ana renkler ve düz çizgiler vardı. Norma-Jean'ın her defasında hiç soru sormadan, onu oraya getiren aynı küçük adımlarla geri döndüğünü anlatıyordu. Kendisini neden yedi kez gelişinin altısında içeri almadıklarını öğrenme çabası göstermiyordu.

Norma-Jean'ın, tutukevinden birinin başarılı şekilde kaçtığı gün, o kaçan kişinin ben olduğumu sandığını anlamam için aradan haftalar geçmesi gerekti. Beni görmeye gelmediği o haftalar boyunca, onun olduğu yöne doğru yürüdüğümü düşleyip beni beklemişti. Ne zaman bir gölge yaklaşsa yerinden sıçramıştı. Herhangi biri benimki olabilirdi. Ona gitmediğimi fark edip hatasını anlayınca görüşme yerine gelip beni bulmuştu, mantığı sonunda patlak vermişti. Bundan böyle, bana sonsuzluk kadar uzun gelen o süreden sonra, Norma-Jean'ın kendisinden istediğim şeyi yapacağından emin olmuştum.

32

İki gardiyan arasında, geldiğim yoldan gerisingeri gittim ve burada bir sonsuzluk vardı. Hiçbir koridoru, hiçbir duvarı, hiçbir açıyı anımsamadım ya da hepsini anımsadım ama onları başka koridorlarla, başka duvarlarla, başka açılarla karıştırdım. Tutukevinin çıkışı ile geriye kalanı arasında hiçbir fark yoktu. Parkların içindeki koruluklarda oluşturulmuş labirentleri düşünüyordum; o labirentlerin içinde kaybolmanın bir çocuk olarak beni ne kadar çok bunalttığını, o saçmalığın beni acı gözyaşlarına boğduğunu düşünüyordum; oysa belirli bir yönde yirmi santimetre daha ilerlemek, nerede bulunduğumu tam olarak anlamama yetecek, birkaç adım daha attığımda oradan kurtulabilecektim. Yetişkinler uzaktan seslenerek bizimle eğleniyorlardı. Oradaydılar, çok yakındaydılar ama bize yardım etmiyorlardı.

Saatlerce yürümek, içeri tıkılmış olarak geçen bunca zamandan sonra, insanlardan yalıtılmış olmamın yalnızca birkaç duvardan ve birbirine dolanmış birkaç dar ve uzun yoldan ibaret olmadığının farkına varmak isterdim. Kendimi Cayenne'in romantizmine teslim ediyordum. Sürgünlüğün ve tutukluluğun kahramanlığa özgü bir yanı vardı. Mahpusluğun berbat bir yanı vardı. Uzun bir yürüyüşün ve belki bir kamp yerinde bir gece yatmanın özgür insanlara ulaşmak

için gerekli olmasını dilerdim. Oysa, geçtiğimiz bir sürü boşluğu sayarak daha beş dakika yürümemiştik ki tutukevinin kapısı gün yüzüne açılmıştı.

Burada, yarım daire beton arabaların dönmesini sağlıyordu. Norma-Jean işte orada bekliyordu. Işık gözümü aldığından –oysa hava griydi– onun yüz çizgilerini ve yüzünün her türlü ifadeden yoksunluğunu görebilmek için ona yaklaşmam gerekti. Beni tek yanağımdan öptü; birbirini iyi tanıyan insanlar gibi, sık sık görüşen ve tek bir öpücüğün, omza atılan bir elin aynı şeyi, hatta tutkulu bir öpüşmeden daha çoğunu ifade ettiği insanlar arasında olduğu gibi. Koluma girdi. Avucunun içine birçok kez öksürmek için bir an durdu. Soluğu yavaş yavaş yerine geldi; akciğer hastası biri gibi yüzünü buruşturmuştu. Jileti avucumun içine kaydırdı. Dünya gıcırdıyordu. Buradan çok uzak olmayan bir yerden bir otoyolun geçmesi gerekiyordu. Eğitmen bize, motoru çalışmakta olan ve çıkardığı koku insanı şaraptan daha çabuk çarpan minibüsü işaret etti. İçki içmeyeli ne kadar zaman olmuştu?

Ben bir adım attığımda Norma-Jean bir buçuk adım atıyordu. Beşli kümeler halinde yürüyorduk... dünyanın yankı kutusunun daha da bozduğu bir ritimsizlik. Norma-Jean ayaklarına ya da göğe bakıyordu; önüne ya da bana doğru hiç bakmıyordu. Hava kapalıydı, ayakkabıları bağcıklarına kadar eskiydi.

Hiç dükkân olmayan sokaklardan, yan yana dizilmiş küçük evlerin önünden, kimi yerde beyaza boyanmış, arabanın yavaşlamak zorunda kaldığı yaya geçitlerinin üzerinden geçiyorduk. Sollicciano'da, Sollicciano'dan başka bir şey yoktu, eğer tersi geçerli değilse, tutukevi mecazımürseldi. Minibüs kimi zaman bir virajı alıyordu ama yeni sokak hiçbir şeyiyle öncekilerden farklı olmuyordu. Şoförün penceresinden –öteki pencereler örtülmüştü– dünya, arkasında ıslak köpek kokusu bırakarak geçip gidiyordu.

Midem bulanmaya başlamıştı. Minibüs çok hızlı gidiyordu. Hiçbir şey sırasıyla ilerlemiyordu. Özgürlüğüm, bugün bana hızla ödünç verildiği gibi, benden aynı hızla alınmıştı. Bir sabah birdenbire dünyada, aynı kabalıkla, aynı gürültü patırtı içinde, buna karşılık ciğerlerimiz sağlığın yakıcılığını duyumsayamayacak kadar yorgun durumda yeniden savrulup duruyorduk. Ben en uygun anı kollamaktan başka bir şey yapmıyordum.

Şimdi kırlık alanda yol alıyorduk. Norma-Jean zaman zaman ışık hakkında yorumlar yapıyordu. Yandan bakıldığında hasta bir kuşu andırıyordu. Jileti tuttuğum elimi sıkıyordu, derimin üzerindeki çizgileri ince bir kan tabakası kaplıyordu.

Minibüs durdu. Eğitmen, arabadan inerken bizi yüksek sesle saydı, her birimize, fiyonkla kapatılmış plastik torbalar verdi. Böylece piknik yerine doğru tek sıra halinde ilerledik –biz Norma-Jean ile ikili oluşturduğumuz için sırayı bozuyorduk–, bu arada zaman ile temas eden hava çatlıyordu, toprak benim adımlarımı zorlukla anımsıyor, ayak izlerimi ancak belli ediyordu.

Birlikte ilerliyorduk, oysa her birimiz kendi yönüne gidebilir, o apaçık alanda kendi yolunu kendi belirleyebilirdi. Ama hayır, birbirimize el uzatılsa dokunulacak mesafede yürüyorduk; bir ufkun sınırladığı yalnızlık şimdiye kadar hiç böylesine korkutucu olmamış gibi. Kimse konuşmuyordu. Norma-Jean ile eğitmeni de sayarsak sekiz kişiydik. Çok beyaz bir kelebek çevremizde uçtu; kısacık yaşamının telaşı içinde sinirliydi; bizi bir bütün oluşturması gereken, ilk başta hiçbir şey değilken birden bir resmin gerçekliğini oluşturan noktalar haline gelmişiz gibi birbirimize bağladı. Beyazın, sağlıkla şu ya da bu şekilde bir bağlantısı olabileceğini unutmuştum. Kelebek en fazla yirmi dört saat sonra ölecekti. Norma-Jean elimi sürekli sıkıyordu, jileti unutmuştu, kimi zaman serbest bırakıldığında küçük çocukların yaptığı gibi sıkı sıkı tutuyordu elimi.

Eğitmen, yuvarlak bir çayırlığın ortasında durdu; o bölge o kadar çok çiğnenmişti ki orada bir daha hiç ot bitmeyecekti, tohumlar ayvayı yemişti; masalar ve banklar birbirine vidalanmıştı. Gökyüzünün boyutlarından etkilenmiş durumda, çevremize bakınarak oturduk. Benim yokluğumu hiç umursamadan yoluna devam etmiş bir dünyanın karmaşıklığından başka bir şey görmüyordum.

Herkes elindeki plastik torbayı açtı. Önce yenecek şeyleri sonra, sonra yenecekleri de önce keyifsizce yedik; çünkü söz konusu olan özgürlük değildi, ayarımızın tamamen kaybıydı, çünkü tutukevinde elimizi şuna değil de buna uzatmak gibi bir lüksümüz yoktu. Şekerli yoğurt, peynirli sandviç, açılması gereken yerden yırtılmaya başlanmazsa açılması zor bir kâğıda sarılmış kare biçimli bir çikolata, vakumlanmış kuskus, tahıllı bir bisküvi, bir elma, küçük bir paket cips.

Norma-Jean bana bakıyordu. Büyük "V" şeklinde uçan kırlangıçlar bulutları deliyordu. Deniz çok yakında olabilirdi. Norma-Jean, elimi yeniden elinin içine almış, parmaklarına bulaşan kana aldırmadan sıkıyordu. Eğitmene, otların üzerine uzanıp uzanamayacağımı sordum. *Uzanabilirsin elbette*, diye yanıt verdi, güven veren bir sesle, çünkü ona canını sıkacak binlerce şey sorabilirdim. Norma-Jean'ı yanağından öptüm. Onu bu saatte Empoli'ye geri götürecek bir tren bulabilecek miydi acaba? Onu Empoli'ye getirecek bir tren hiç olmuş muydu? Bunu görmesin diye ondan olabildiğince uzağa gidip uzandım. Beni izleyeceğini, gelip benim yanıma uzanmak isteyeceğini sanıyordum. Ne var ki Norma-Jean dünyaya sırtını dönmüştü.

Toprağı bir elimle yumuşatacak kadar eşeledim ve yumruğumu serin, nemli, yatıştırıcı çukurun içine soktum. Öteki elimi ensemin altına koydum, gözlerimi gökyüzüne diktim. Eğitmen ve arabanın şoförü, jileti şahdamarıma bastırmaya fırsat bile bulamadan beni bileklerimden ezercesine kavradı.

33

Norma-Jean, bir arabanın gelip onu alması için telefon etti. Onu araba kiralama şirketinin önüne bıraktılar. Araba neredeyse yepyeniydi. Taksi kokuyordu, içinde normal olarak yapılan şeylerin yapılamadığı kiralık araba kokuyordu. Norma-Jean dar sokaklarda, Empoli'nin çıkışına doğru yavaş yavaş ilerliyordu. İlk kırmızı ışıkta, parmağındaki alyansı döndürdü. Yüzük, tırnağının ucuna kadar kendiliğinden kaydı. Oysa Norma-Jean zayıfladığının farkında değildi. Yüzüğü çıkarıp arabanın konsolunun üzerine koydu. Yüzüğün, sürtünmeden beyazlaşmış etten oluşturduğu çukuru başparmağıyla okşadı. Korna çalınıyordu. Norma-Jean vitesi bire geçirdi, arabayı arkaya kaydıracak gibi oldu, sonra hareket etti. Alyans, oturduğu koltukla ölünün yeri arasında bir yere düştü.

34

Otomatik bariyerlerin hizasına geldiğimde aynasıza hangi yılda olduğumuzu sordum. O soruyu aslında biraz uzakta, sokakta başka birine de sorabilirdim, acele etmeme gerek yoktu, örneğin bir çocuğa, yaya geçidinde bir ihtiyara, gerçekten tutukevinin çevresinden uzaklaştığımda gerçekten herhangi birine de sorabilirdim. Ne var ki Sollicciano'nun dışında insanların hâlâ varolduğuna iddiaya giremezdim. Yirmi iki yıl olmuştu. Ve çıkış günümde üzerimdeki üniforma, en fazla aşina olduğum şeydi, belki de dünyada sahip olduğum tek şey. Norma-Jean, görüşme yerine beni görmeye bir daha hiç gelmemişti. Yıl mı? Onlara aynı zamanda ayı, günü, saati sormam, zamanın ayrıntılarına girmem gerekiyordu ama işi oraya kadar vardırmaya cesaret edemedim, tüm bunları gayet iyi bilen kişilerin yanında bile. Her şeyi bu kadar unuttuğumu onlara itiraf edemedim. Bana bir karton kutu uzattılar. Bana güle güle dediler. İçlerinden biri ekledi: "İyi günler, Conti." Bunu söylediğinden neredeyse eminim. Onları mekanik olarak yanıtladım, aynı sözleri, aynı vurguları yineleyerek. Onlara "Efendim?" demek isterdim, yalnızca adımı bir kez daha duymak için. Birbirimize bakmaktan kaçınıyorduk, çünkü durum aynı zamanda hem çok basit, hem baş döndürücüydü, çünkü bana kapıyı açtıklarında gidecek

hiçbir yerim olmadığını, beni kimsenin beklemediğini biliyorlardı. Yarım ay biçimindeki meydana geldiğimde çakılıp kaldım, yaşıyordum, kafam kazınmıştı, yaşamımda yirmi iki yıllık bir delik açılmıştı.

Elime tutuşturdukları kutuyu açmak için bir banka oturdum. İçinde, artık dolaşımda olmayan iki adet bozuk para, yarısı içilmiş bir sigara, üzerinde "sigara içmek öldürür" yazmayan bir paket, kullanılmış bir mendil, kutuyu açtığımda uçup giden biraz Sollicciano havası vardı.

İlk gençliğinde denizci sevgilisi ile yaşadıkları yüzünden psikanalize giden, psikanalisti ile evlenen bir felsefe hocası, her hafta düzenli olarak, Toskana, Solliciano'daki hapishaneye, nişanlısını öldürmüş olan öğrencisini ziyarete gidiyor.

Zevk veren, kıyıcı detaylarla, tehlikeli aşk yanılsamaları, tutku ve delilik arasında bir kadının ustaca çizilmiş bir portresi; Norma-Jean.

Fransız romancı Ingrid Thobois, geriye dönüşlerle örülmüş, bilincin derinliklerine inen romanında psikolojik gerilim sanatının yetkin bir örneğini veriyor

2011 Thyde Monnier ödülünü alan *Solliciano*, tutkunun deliliğe, zaafın köleliğe, düzenin saplantıya evrildiği üç boyutlu bir puzzle, yaralı insanların kendilerine usul usul verdikleri zararın romanı.

Kapak fotoğrafı: Nahide Dikel